

PLANI I VEPRIMIT PËR ENERGIJË E QENDRUESHME DHE KLIMËN

(DRAFT)

BASHKIA ELBASAN

Përmbajtja

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	4
1. STRATEGJIA	5
2. HYRJE	5
2.1. Vizioni i Bashkisë	5
2.2. Qëllimi i SECAP	5
2.2.1 Konventa e Krye-Bashkiakëve për Energjinë e Klimën (CoM)	5
2.2.2 Objektivat e CoM dhe Plani i Veprimit	6
2.3. Organizimi i shtrukturës së Bashkisë	7
2.3.1. Organigrama	7
2.3.2. Organigrama e Bashkisë Elbasan për zbatimin e SECAP	7
2.4 Metodologjia dhe Procesi i SECAP-it	7
2.4.1 Përgjithësisht mbi metodologjinë dhe përmbajtjen e SECAP-it	7
2.4.2 Procesi i SECAP-it	9
2.4.3 Procesi i përgatitjes	9
2.4.4 Procesi i zbatimit dhe monitorimit	10
2.5. Kuadri ligjor për SECAP	12
2.5.1. Në nivelin e Bashkimit Evropian	12
2.5.2. Në nivel kombëtar	13
2.5.3. Në nivel vendor	14
2.6. Përfshirja e aktorëve vendorë	14
2.7. Procesi i Monitorimit dhe Vlerësimit	14
2.8. Aspektet financiare	Error! Bookmark not defined.
2.9. Të dhëna rreth Bashkisë	15
2.9.1 Vlerësimi i mundësive për përshtatje	15
2.9.2. Adresimi i ngjarjeve ekstreme të klimës	16
3 INVENTARI BAZË I EMETIMEVE (BEI)	17
3.1 Hyrje	17
3.2 Metodologjia dhe qasja e hartimit të BEI	17
3.3 Konsumi i energjisë dhe emetimet e gazeve serë sipas sektorëve	18
3.3.1 Analiza për sektorin e ndërtesave pajisjeve dhe impianteve ('Ndërtesat')	18
3.3.2 Analiza për sektorin e transportit	22
3.3.3 Analiza e Sektorëve jo-energjetik – Sektorit të mbetjeve, bujqësia e pyjet	26
3.4 Analiza e përgjithshme e konsumit të energjisë dhe emetimeve të gazrave serë në territorin e bashkisë	27

4.	VLERËSIMI I RREZIKUT DHE CENUESHMËRISË (RVA)	32
4.1	Metodologjia për vlerësimin e cenueshmërisë dhe rrezikut nga ndryshimet klimatike të Bashkisë Elbasan.	32
4.1.1	Termet bazë të cenueshmërisë	32
4.2	Ndryshimet klimatike	35
4.2.1	Vlerësimi i ndryshimeve klimatike të ardhshme në zonën e qytetit të Elbasanit	35
5	MASAT ZBUTËSE	42
5.1	Qasja në përzgjedhjes së masave zbutëse	42
5.2	Detajet e masave zbutëse	42
5.2.1	Sektori i ndërtesave – ndërtesat publike në pronësi të bashkisë	42
5.2.2	Sektori i ndërtesave – ndërtesat private të banimit dhe afariste	55
5.2.3	Sektori ndërtesave – Ndriçimi publik	63
5.2.4	Ndër-sektoriale – Sektori i Ndërtesave	65
5.2.5	Sektori i transportit, Flota e automjeteve bashkiake dhe transporti publik rrugor	69
5.2.6	Sektori i transportit, Transporti privat dhe tregtar	73
5.2.7	Sektori: Bujqësia, pyjet dhe përdorimet e tjera të tokës	81
5.2.8	Mbetjet e ngurta bashkiake	85

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Planin e Veprimit për Energjinë e Qendrueshme dhe Klimën (SECAP) i Bashkisë Elbasan përcakton veprimet e zbutjes dhe të përshtatjes për energjinë dhe ndryshimet e klimës, të cilat nevojiten të ndërmerren në nivelin e qeverisjes vendore, dhe të cilat i bashkohen veprimeve në nivelin e qeverisjes qendrore, duke kontribuar së bashku në përmbushjen e objektivave kombëtare për zbutjen dhe përshtatjen ndaj ndryshimit të klimës deri në vitin 2030.

Ky plan është hartuar në periudhën 2023-2024 përmes përfshirjes së një grupi të gjerë specialistësh vendore të sektorëve të ndryshëm, të ekspertëve kombëtare dhe me mbështetjen e GIZ.

Bashkia Elbasan, nënshkruese e Konventës së Kryetarëve të Bashkive ka detyrimin të hartojë Planin e Veprimit për Energjinë e Qendrueshme dhe Klimën (SECAP). Ajo ngre strukturën zbatuese dhe monitoruese për këtë plan dhe do të vijojë me raportimin e rezultateve të këtij zbatimi sipas periudhave kohore të kësaj Konvente për të arritur synimin e uljes së shkarkimeve me 40% krahasuar me vitin bazë 2015.

Plani përmban Inventarin Bazë të Emetimeve (BEI) për të përcaktuar dhe krahasuar ndikimin e aktiviteteve zbutëse dhe Vlerësimin e Riskut dhe Cenueshmërisë (RVA) të sektorëve përkatës të aktiviteteve ndaj ndryshimeve klimatike.

Vlerësimi i shkarkimeve në vitin bazë 2015 vlerësohet në 454 mijë ton CO₂. Zbatimi i 38 masave të zbutjes dhe përshtatjes në sektorët e a) Ndërtesave, b) Transportit, c) Bujqësisë, pyjeve dhe përdorimit të tokës dhe d) Mbetjet urbane pritet të ketë një efekt në zvogëlimin e shkarkimeve të CO₂ në 257,370 tonë CO₂ ose 43.31% më pak se sa viti bazë.

1. STRATEGJIA

Inventari i shkarkimeve të gazeve serë në territorin e Bashkisë Elbasan, së bashku me vlerësimin e riskut dhe vulnerabilitetit ndaj ndryshimit të klimës, përbëjnë pjesën e parë të procesit të hartimit të Planit të Veprimit të Bashkisë për Energjinë dhe Klimën e Qëndrueshme.

Ky plan do të përcaktojë veprimet e zbutjes dhe të përshtatjes për energjinë dhe ndryshimet e klimës, të cilat nevojiten të ndërmerren në nivelin e qeverisjes vendore, dhe të cilat i bashkohen veprimeve në nivelin e qeverisjes qendrore, duke kontribuar së bashku në përmbushjen e objektivave kombëtare për zbutjen dhe përshtatjen ndaj ndryshimit të klimës deri në vitin 2030.

2. HYRJE

2.1. Vizioni i Bashkisë

Vizioni i qytetit të Elbasanit është të promovojë zhvillimin e qëndrueshëm, mbrojtjen e mjedisit dhe rritjen socio-ekonomike, me fokus përmirësimin e kushteve të jetesës, nëpërmjet zhvillimit të qëndrueshëm bazuar në një turizm bashkohor, trashëgiminë kulturore, si dhe nismat për përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike.

Në fokus të punës së bashkisë është decentralizimi dhe monitorimi i tij në nën njësitë e tjera vendore pjesë e Bashkisë Elbasan. Ky proces do të zhvillohet përmes konsultimeve me aktorët vendorë, bazuar në kuadrin ligjor dhe marrëveshjet ekzistuese, marrëdhëniet ndër-institucionale në funksion të kompetencave dhe buxhetimit sipas kostove reale të përcaktuara.

2.2. Qëllimi i SECAP

2.2.1 Konventa e Krye-Bashkiakëve për Energjinë e Klimën (CoM)

CoM është nisma më e madhe ndërkombëtare e përqendruar në aktivitetet vendore të energjisë dhe klimës, me qëllim uljen e konsumit të energjisë, të emetimeve të gazrave serë, dhe zvogëlimin të ndikimit dhe përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike. Autoritetet vendore – nënshkruese të konventës ndajnë vizionin e përbashkët për dekarbonizimin dhe qëndrueshmërinë e qyteteve përkatëse, njëkohësisht duke iu siguruar qytetarëve të tyre siguri në furnizimin me energji të përballueshme për të gjithë. Kjo nismë synon t’iu sigurojë autoriteteve vendore një kornizë të harmonizuar metodologjike të mbledhjes, përpunimit dhe raportimit të të dhënave për zvogëlimin e emetimeve të gazrave serë.

Nisma e CoM është lançuar në vitin 2008 nga Komision Evropian pas adoptimit të Paketës së BE për Energjinë dhe Klimën të 2007, për të mbështetur përpjekjet e autoriteteve vendore për zbatimin e politikave të qëndrueshme të energjisë dhe dekarbonizimit.

Në tetor 2015, pas një procesi konsultimi me palët nënshkruese mbi të ardhmen e CoM, Komisioni Evropian ka mbështetur nismën e integritit të CoM, duke shtrirë periudhën kohore deri në vitin 2030, ku përveç uljes së konsumit të energjisë dhe emetimit të gazrave serë është përfshirë edhe dimensionin e përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike. CoM i integruar është bazuar në 3 shtylla kryesore:

- Zbutjen e ndryshimeve klimatike (përmes arritjes së objektivave deri në vitin 2030);
- Përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike; dhe
- Sigurimin e energjisë së qëndrueshme dhe të përballueshme për qytetarët.

2.2.2 Objektivat e CoM dhe Plani i Veprimit

Objektiv madhor dhe objektiv i përbashkët i CoM është zvogëlimi i emetimeve të gazrave serë (me fokus në CO₂) të paktën me 40% deri në vitin 2030 krahasuar me vitin referues 2015.

Ky objektiv kryesor përfshin:

- Dekarbonizimin e territorit të bashkisë nënshkruese të CoM, duke kontribuar në mbajtjen e nivelit global të ngrohjes nën +2°C krahasuar me temperaturat e periudhës 'para-industiale', në përputhje me Marrëveshjen e Parisit (COP 21) të vitit 2015;
- Territori i bashkisë është më rezistent ndaj ndikimeve të dëmshme të ndryshimeve klimatike;
- Qasje universale në shërbimet të qëndrueshme dhe cilësore energjetike, me çmime të përballueshme, për të rritur sigurinë e furnizimit me energji dhe cilësinë e jetës së qytetarëve;

VIZIONI I BASHKISË ELBASAN PËR SECAP

Elbasani një qendër shumë funksionale përgjatë korridorit VII dhe rrugës Egnatia, qytet me qëndrueshmëri të lartë në zhvillim ekonomik, ruan dhe gjeneron vlerat mjedisore të rajonit duke ulur me 40% shkarkimet e gazeve serë deri në vitin 2030, duke rritur efikasitetin dhe efikasitetin e kostove të jetës komunitare në standardet që kërkon familja e madhe evropiane.

Për të arritur këtë objektiv, zotimet politike duhet përkthyer në masa dhe projekte konkrete; në këtë kuptim bashkia, nënshkruese e CoM ka detyrimin të hartojë Planin e Veprimit për Energjinë e Qëndrueshme dhe Klimën (SECAP).

SECAP-i duhet të përmbajë Inventarin Bazë të Emetimeve (BEI) për të përcaktuar dhe krahasuar ndikimin e aktiviteteve zbutëse dhe Vlerësimin e Riskut dhe Cenueshmërisë (RVA) të sektorëve përkatës të aktiviteteve ndaj ndryshimeve klimatike. SECAP përmban planet e vecanta të veprimeve për zbutjen e ndryshimeve klimatike dhe të përshtatjes ndaj tyre.

Plani i masave zbutëse

Masat zbutëse synojë zvogëlimin e konsumit të energjisë nga përdoruesit fundorë, dhe në uljen e emetimeve të gazrave serë, në territorin e Bashkisë. Ato janë planifikuar të ndërmerren masa që i përkasin sektorit publik dhe atij privat. Masat janë planifikuar sipas sektorëve të aktivitetit, ku është adoptuar një qasje gjithëpërfshirëse e të gjithë sektorëve të aktiviteteve në territorin e bashkisë.

Sektorët kryesorë të synuar janë: sektori i ndërtesave, ku janë përfshirë ndërtesat publike dhe private rezidenciale dhe biznesit, ndriçimi publik; sektori i transportit privat dhe publik urban. Masat e planifikuara përfshijnë edhe sektorët jo-energjetik: bujqësinë, pyjet dhe përdorimet tjera të tokës; dhe mbetjet e ngurta bashkiake. Ndër masat zbutëse janë parashikuar prodhimi vendor i energjisë elektrike kryesisht nga impjantet e paneleve diellore dhe ngrohjes nga panelet solare termikë.

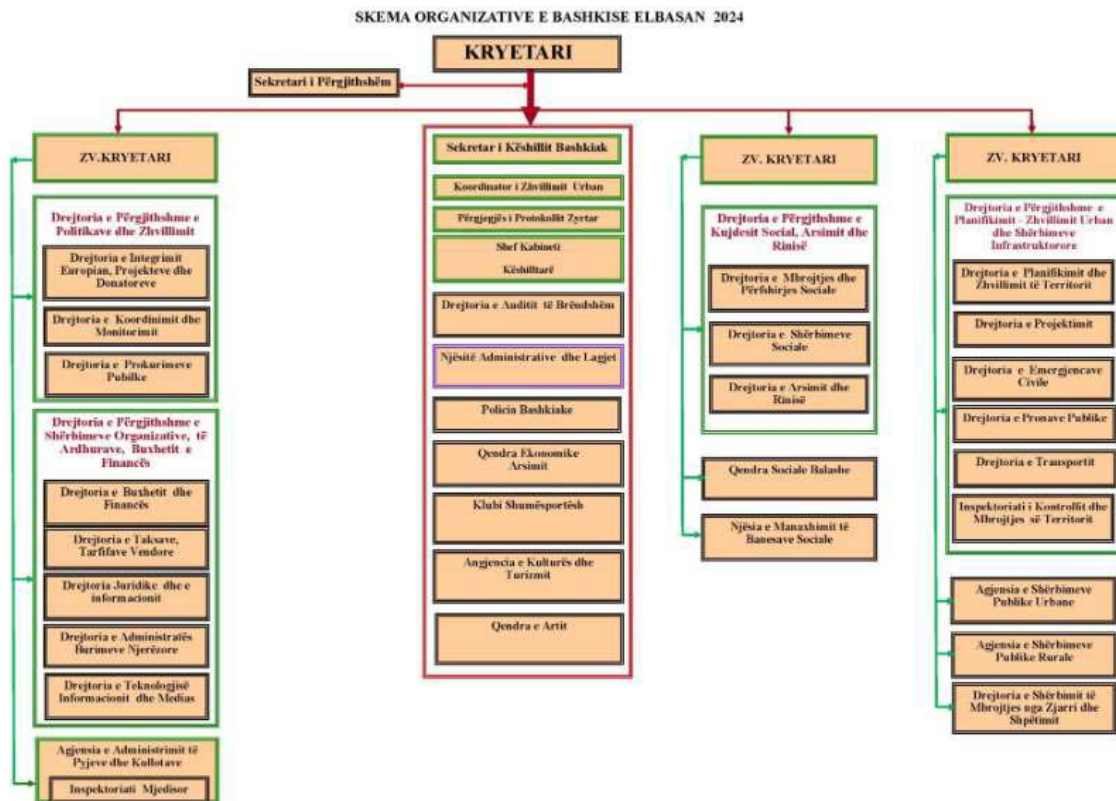
Plani i masave përshtatëse

Përshtatja ndaj ndikimit të ndryshimeve klimatike ka përfshirë masat në ata sektorë të aktivitetit në territorin e bashkisë që janë më të cenueshme ndaj ndryshimeve klimatike. Duke qenë se cenueshmëria e sektorëve mund të ndryshojë dukshëm ndërmjet perimetrit urban të territorit të bashkisë, nga zonat urbane dhe rurale, plani i masave përshtatëse ka përfshirë sektorët e bujqësisë dhe pyjet, përdorimet tjera të tokës, ujërat dhe ujërat e zeza, biodiversiteti, etj.

Plani i masave përshtatëse është fleksibël që të integrojë masa tjera në të ardhmen varësisht prej ndryshimeve klimatike dhe rrethanave tjera mjedisore.

2.3. Organizimi i shtrukturës së Bashkisë

2.3.1. Organigrama

Figura 1: Skema Organizative e Bashkisë Elbasan

Janë dy drejtori kryesore të cilat kanë në vartësi sektorë të aktiviteteve bashkiake ngushtësit të lidhur me shërbimet dhe aktivitetet bazë të Bashkisë, konkretisht Drejtoria e Përgjithshme e Politikave dhe Zhvillimit (DPPZH) dhe Drejtoria e Përgjithshme e Planifikimit Zhvillimit Urban dhe Shërbimeve Infrastrukturore (DPPZHUSHI). Të dyja këto Drejtori janë nën vartësinë e Nën Kryetarëve të Bashkisë dhe direkt përgjegjëse për planifikimin dhe monitorimin e masave që do të zbatohen në kuader të këtij plani.

2.3.2. Organigrama e Bashkisë Elbasan për zbatimin e SECAP

Puna për hartimin e raportit ka marrë në konsideratë strukturën organizative të Bashkisë. Për këtë arsye pjesë e grupit të punës janë specialistë dhe drejtues të njësive përkatëse pjesë të Drejtorive të Përgjithshme DPPZH dhe DPPZHUSHI, të cilët me përvojën e tyre kanë dhënë një kontribut të vlefshëm në përcaktimin e prioriteteve për hartimin e SECAP për Bashkinë Elbasan.

2.4 Metodologjia dhe Procesi i SECAP-it

2.4.1 Përgjithësisht mbi metodologjinë dhe përmbajtjen e SECAP-it

Plani i Veprimit për Energjinë e Qëndrueshme dhe Klimën (në Anglisht: *Sustainable Energy and Climate Action Plan – SECAP*) është dokumenti kryesor me të cilin njësia e vetë-qeverisjes vendore – nënshkruese e Konventës së Krye-Bashkiakëve – përcakton strategjitë e duhura për të arritur objektivin e reduktimit të emetimeve të gazrave serë të paktën me 40% deri në vitin 2030 krahasuar me vitin bazë 2015.

SECAP-i përqendrohet në masat zbutëse dhe përshtatëse që Bashkia Elbasan synon të ndërmarrë, brenda kompetencave dhe përgjegjësi të veta; dhe specifikisht përshkruan masat konkrete për reduktimin e emetimeve të gazrave serë dhe konsumit përfundimtar të energjisë dhe masat përshtatëse ndaj ndryshimeve klimatike.

Ky plan është hartuar në përputhje me Udhëzimet e CoM¹ për metodologjinë e hartimit dhe përmbajtjen e dokumentit; në këtë kuptim SECAP-i për bashkinë e Elbasanit përmban strategjitë dhe masat konkrete që planifikohen të ndërmerren në territorin e bashkisë, duke përfshirë sektorin publik dhe privat.

Udhëzuesi i CoM¹ për hartimin e SECAP-it rekomandon që plani veprimit të përmbajë këto pjesë kryesore:

- Vizionin dhe strategjinë afatgjatë, si dhe synimet kryesore strategjike energjetike dhe klimatike deri në vitin 2030 dhe/ose më tej, duke përfshirë zotimet në fushat specifike të aktiviteteve në nivel vendor;
- Vlerësimin real të situatës ekzistuese lidhur me vlerësimin e konsumit final të energjisë dhe emetimeve të gazrave serë, si dhe vlerësimin e rreziqeve dhe cenueshmërisë nga ndryshimet klimatike, i cili bazohet në raportet e Inventarit Bazë të Emetimeve (*BEI – Baseline Emission Inventory*) dhe Vlerësimit të Riskut dhe Cenueshmërisë (*RVA-Risk and Vulnerability Assessment*);
- Politikat dhe masat specifike zbutëse dhe përshtatëse për periudhën kohore të këtij plani, me veprime konkrete për arritjen e qëllimeve strategjike afatgjatë dhe mënyrën e financimit të këtyre masave.

Në përputhje me Udhëzimet e CoM, SECAP për Bashkinë e Elbasanit përmban pjesët kryesore si në vijim:

- Strategjinë afatgjatë, e cila përmban vizionin me zotimin e qartë për arritjen e objektivit të reduktimit të emetimeve të gazrave serë me 40%, përmes masave zbutëse dhe adaptuese, alokimin e burimeve njerëzore dhe financiare për zbatimin e masave dhe përfshirjen e palëve të interesit dhe qytetarëve.
- Inventarin Bazë të Emetimeve (BEI) me të dhënat për konsumin final të energjisë dhe emetimeve përkatëse të CO₂ dhe CO₂ ekuivalent në vitin referues 2015, sipas sektorëve të aktivitetit dhe energjentëve, e shoqëruar me analizat përkatëse.
- Vlerësimin e Riskut dhe Cenueshmërisë (RVA), ku paraqiten vlerësimet për rreziqet dhe cenueshmëritë ndaj ndryshime klimatike, si dhe vlerësimi i ndikimit të tyre në jetën dhe pronën qytetarëve dhe sipas sektorëve të aktivitetit socio-ekonomik.
- Planin e veprimit me detajet e masave të planifikuara për arritjen e objektivave strategjike të energjisë dhe klimës, si dhe objektivat për reduktimin e emetimeve; specifikisht:
  - Masat zbutëse – përshkrim i detajuar i masave të veçanta, afatet kohore të zbatimit, përgjegjësinë e zbatimit, kostot përkatëse të investimit dhe ndarjet buxhetore respektivisht mënyrën e financimit dhe ndikimin e para-vlerësuar;
  - Masat përshtatëse – përshkrimin e detajuar të masave, afatet kohore dhe përgjegjësitë në zbatim, si dhe kostot e zbatimit dhe mënyrat e financimit;
- Planifikimin financiar – identifikimi i mënyrave të financimit dhe detajet e financimit sipas afateve kohore të zbatimit.

---

¹ Guidebook 'How to develop a Sustainable Energy and Climate Action Plan (SECAP)', Science for Policy report by the Joint Research Centre (JRC), 2018. <https://eu-mayors.ec.europa.eu/en/resources/reporting>

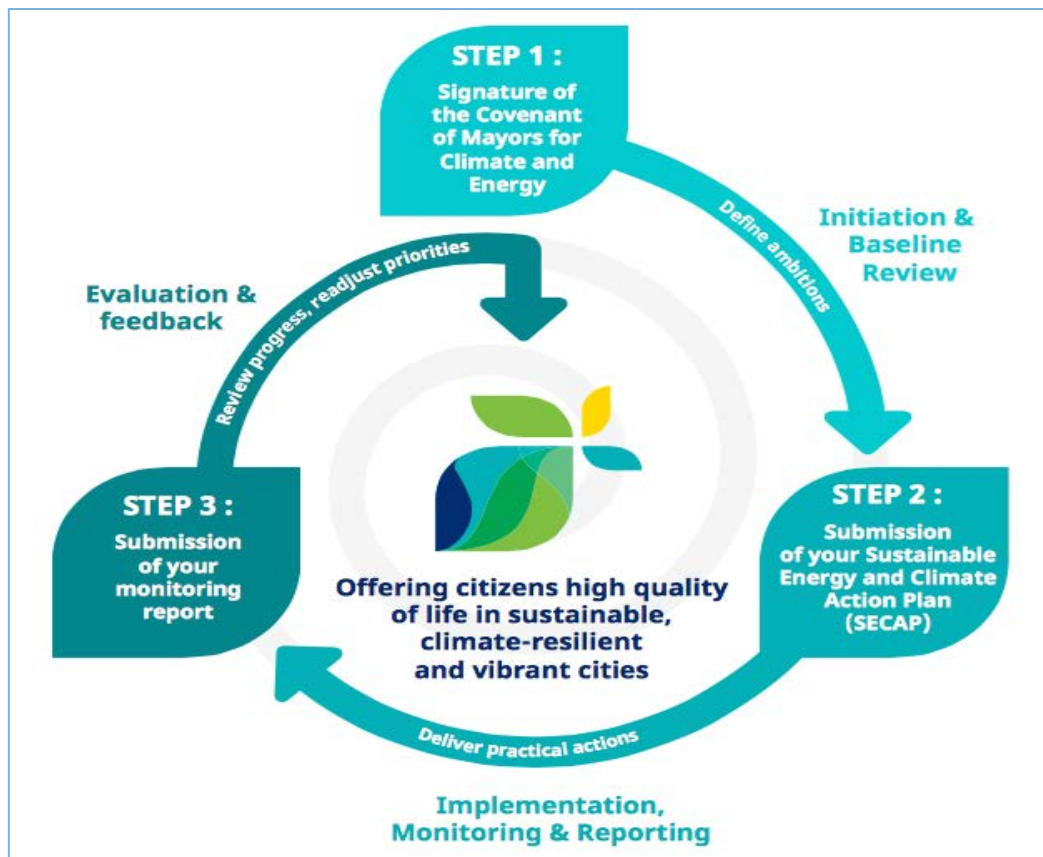

2.4.2 Procesi i SECAP-it

Procesi i tërësishëm i zhvillimit të SECAP-it përfshin dy kategori kryesore procesesh:

- Procezin e përgatitjes së SECAP-it; dhe
- Procezin e zbatimit dhe monitorimit të SECAP-it

Në referencë të procesit të tërësishëm të SECAP, duhet theksuar se përfshinë disa faza si: inicimin, vlerësimin e situatës ekzistuese, planifikimin, dhe monitorimin e raportimin – në vijim paraqitet skematikisht:

Figura 2: Hapat e procesit të SECAP-it

2.4.3 Procesi i përgatitjes

Përgatitja e SECAP-it ka kaluar nëpër disa faza të kategorizuara kryesisht në fazën e parapërgatitjes, vlerësimit të situatës ekzistuese dhe të planifikimit.

- **Faza e përgatitore** – aktivitetet si në vijim:
  - Aderimi në Konventën e Krye-bashkiakëve (CoM): Vendimmarrja politike dhe zotimi fillestar për të qenë pjesë e CoM duke marrë përsipër detyrimet dhe përgjegjësitë përkatëse; nënshkrimi zyrtar i Konventës; dhe Informimi i administratës dhe palëve të interesit për fillimin e procesit të zhvillimit të SECAP-it.
  - Përfshirja dhe mobilizimin e administratës së Bashkisë: Përcaktimi dhe mobilizimi i departamenteve të bashkisë; alokimi i kapaciteteve njerëzore profesionale të mjaftueshme për zhvillimin e SECAP-it; dhe organizimi struktural i ekipit përfshirë edhe emërimin e koordinatorit(es) dhe përcaktimi i detyrave dhe përgjegjësiave;

- Sigurimi i pjesëmarrjes së palëve të interesit dhe qytetarëve: Informimi i duhur për procesin e hartimit të SECAP-it; përcaktimi se cilët palë duhet të përfshihen dhe në cilat fusha; dhe përcaktimi i mënyrave të pjesëmarrjes dhe nivelit të angazhimit të palëve.
- **Faza e vlerësimit të situatës ekzistuese** – aktivitetet si në vijim:
  - Përgatitja e Inventarit Bazë të Emetimeve (BEI): Përcaktimi i konsumit final të energjisë, dhe emetimeve përkatëse të gazrave serë, sipas energentëve dhe sektorëve të aktivitetit.
  - Përgatitja e Vlerësimit të Rrezikut dhe Cenueshmërisë (RVA): Vlerësim gjithëpërfshirës i rreziqeve dhe cenueshmërisë ndaj ndryshimeve klimatike.
- **Faza e Planifikimit / Hartimi dhe miratimi i SECAP** – ka ndërthurur aktivitetet vijuese:
  - Përcaktimi i strategjisë dhe vizionit: Përcaktimi i objektivave kryesore strategjike dhe vizionit ambicioz për përmbushjen e zotimeve ndaj CoM;
  - Hartimi i planit të veprimit: Përcaktimi i politikave dhe masave (zbutëse dhe përshtatëse) në përputhje me vizionin dhe objektivat strategjike; vlerësimi i kostos financiare, burimeve dhe mekanizmave të financimit; përcaktimi i afateve kohore të zbatimit të masave dhe indikatorëve përkatës; dhe përcaktimi i përgjegjësive në zbatimin e masave (përfshirë strukturat bashkiake dhe qeverisë qendrore), si dhe partnerëve tjerë në zbatim.
  - Konsultimi publik: Përfshirja e palëve të interesit dhe publikut të gjerë përmes konsultimit dhe dhënies së vërejtjeve, sugjerimeve dhe kontributeve për finalizimin e Planit.
  - Miratimi dhe dorëzimi i Planit: Miratimi i Planit në Këshillin Bashkiak dhe dorëzimi i Planit përmes platformës online së CoM.

2.4.4 Procesi i zbatimit dhe monitorimit

Në përputhje me dispozitat e CoM, duhet të raportohet çdo dy vjet për zbatimin e SECAP-it përmes platformës 'MyCovenant'. Raportimi duhet të kryhet sipas Udhëzuesit për Raportim të CoM. Për lehtësimin e procesit të zbatimit dhe monitorimit të zbatimit të masave, bashkisë i është mundësuar shfrytëzimi i kornizës për mbledhjen e të dhënave të raportimit².

Raportimi dhe monitorimi i të dhënave të Planit të veprimit bëhet sipas së ashtuquajturës 'Formati i SECAP' (angl. 'SECAP Template'), prej nga bashkive nënshkruese të konventës ju mundësohet të tregojnë ndikimin konkret të masave të ndërmarra në përmbushjen e objektivave energjetike dhe klimatike. Njëkohësisht bashkive ju mundësohet mbledhja dhe analizimi i të dhënave në mënyrë të sistematike dhe të strukturuar, që iu shërben si baza e të dhënave për menaxhimin e energjisë dhe klimës në territorin e bashkisë dhe të raportojnë progresin e zbatimit të këtij plani.

Faza e Zbatimit të masave

Faza e zbatimit është faza me kohëzgjatjen më të madhe (tërë periudha e planifikimit në SECAP) dhe që kërkon përkrahjen politike institucionale, angazhimin e kapaciteteve të mjaftueshme profesionale dhe burime konsiderueshme financiare. Gjatë fazës së zbatimit është thelbësore të vendoset bashkëpunimi dhe komunikimi i brendshëm ndërmjet departamenteve dhe zyrtarëve të bashkisë, si dhe komunikimi i jashtëm me palët e interesit dhe qytetarët, me qëllim ndërgjegjësimin, ndryshimin e sjelljes, dhe sigurimin e përkrahjes së gjerë në procesin e zbatimit të SECAP-it.

Gjatë fazës së zbatimit Bashkia e Elbasanit do të ndërmerrë aktivitetet në vijim:

- Të vijojë përkrahjen politike afatgjatë për zbatimin e SECAP-it dhe të motivojë palët e interesit dhe qytetarët të përkrahin dhe të bëhen pjesë e zbatimit të këtij plani veprimi;

² <https://www.globalcovenantofmayors.org/our-initiatives/data4cities/common-global-reporting-framework/>

- Të sigurojë që politikat energjetike dhe klimës përfshirë edhe zbatimin e masave konkrete të integrohen në punën dhe menaxhimin e përditshëm të administratës vendore;
- Të koordinojë pjesëmarrjen dhe të specifikojë rolin e palëve partnere dhe qytetarëve në zbatimin e masave;
- Të zbatojë me përpikëri masat që janë në përgjegjësinë e drejtpërdrejtë të bashkisë, duke dhënë shembullin e mirë edhe për palët e tjera;
- Të nxisë palët e interesit dhe qytetarët të jenë partnerë aktivë në zbatimin e masave;
- Të vendosë bashkëpunim përmbajtësor me bashkitë tjera aderuese ne CoM, me qëllim shkëmbimin e përvojave dhe praktikave më mira, dhe duke krijuar sinergji në zbatimin e masave të SECAP-it.

Faza e monitorimit dhe raportimit

Monitorimi është një pjesë e rëndësishme e procesit të SECAP-it. Monitorimi i rregullt i shoqëruar me korrigjimet e nevojshme të planit mundësojnë përmirësimin e vazhdueshëm të procesit dhe zbatimin në kohë të masave.

Siç u përmend më lart, bashkitë nënshkruese detyrohen të përgatisin dhe dorëzojnë Raportin e Monitorimit çdo dy vjet, për vlerësimin, monitorimin dhe verifikimin e zbatimit të masave të SECAP-it. Ky raport duhet të përmbajë këto informacione dhe të dhëna:

- Të dhëna cilësore mbi zbatimin e masave të SECAP-it, përfshirë statusin e zbatimit të secilës masë dhe pengesat e ndeshura në zbatim;
- Inventarin e përditësuar të monitorimit të emetimeve (*MEI – Monitoring Emission Inventory*), të hartuar sipas të njëjtës metodologjie dhe burimeve të të dhënave sikundërse Inventari Bazë i Emetimeve (BEI).

Në fazën e monitorimit, Bashkia do të ndërmarrë aktivitetet e përshkruara më poshtë:

- Krijimi i sistemit të mbledhjes së rregullt të të dhënave mbi progresin e zbatimit të SECAP-it;
- Vlerësimi i ndikimit të zbatimit të secilës masë të planifikuar në SECAP;
- Përgatitja e Raportit të Monitorimit, me përmbajtje dhe strukturë sipas udhëzimeve përkatëse të CoM, si dhe dorëzimi përmes platformës online të CoM;
- Komunikimi i rezultateve të monitorimit të progresit për zbatimin e SECAP-it tek autoritetet politike, palëve të përfshira dhe qytetarët.

Në vijim paraqiten në formë tabelare fazat dhe kërkesat për raportim ndaj CoM:

Tabela: 1: Kërkesat minimale të raportimit në platformën online të COM

	Regjistrimi	Plani Veprimit SECAP	Monitorimi Raportimi progresiv	Monitorimi Raportimi i plotë
	Viti zero	Brenda 2 viteve	Brenda 4 viteve	Brenda 6 viteve
Strategjia – vizioni dhe objektivat kyç	0	✓	✓	✓

Plani i veprimit – përditësimi i dokumentit	0	✓	0	0
Inventari i emetimeve	0	✓ (BEI)	0	✓ (MEI)
Vlerësimi i rrezikut dhe cenueshmërisë	0	✓	✓	✓
Masat zbutëse	0	(min. 3 masa kryesore)	✓	✓
Masat përshtatëse	0	0	(min. 3 masa kryesore)	✓
Masat e varfërisë energjetike	0	0	(min. 1 masë kryesore)	✓

2.5. Kuadri ligjor për SECAP

2.5.1. Në nivelin e Bashkimit Evropian

Plani i Gjellbër Evropian përfaqëson një paketë nismash me synimin bazë për transformimin e gjellbër të BE-së, me qëllimin përfundimtar arritjen e neutralitetit klimatik deri në vitin 2050. Kuadri legjislativ shoqëruar brenda të cilit janë përcaktuar ligjërisht qëllimet përfshin, mbi të gjitha, Ligji i BE-së për Klimën. Me miratimin e këtij ligji, BE-ja dhe shtetet e saj anëtare u angazhuan për të reduktuar emetimet neto të gazeve serrë të BE-së me të paktën 55% krahasuar me nivelet e vitit 1990 deri në vitin 2030. Në fillim të vitit 2024, Komisioni Evropian rekomandon objektiva të reja, më ambicioze në rrugën e arritjes së neutralitetit klimatik, që nënkupton një reduktim të emetimeve neto të gazeve serrë me 90% deri në vitin 2040 krahasuar me nivelet e vitit 1990.

Objektivat në nivelin Bashkimit Evropian (EU) dhe të Komunitetit të Energjisë (EnC)

Plani i Gjellbër Evropian ka vendosur objektiva mjaft ambicioze deri në vitin 2030 në tre komponentë kryesorë:

- Reduktimin e emetimeve të gazrave serë për së paku me 55% krahasuar me nivelet e emetimeve në vitin referues 1990;
- Eficienca e energjisë – reduktimi i konsumit final të energjisë me të paktën 11.7% krahasuar me projeksionet e konsumit për vitin 2030;
- Kontributi i energjisë nga Burimet e Rinovueshme të Energjisë jo më pak se 42.5% e konsumit përfundimtar të energjisë.

Objektivat e Komunitetit të Energjisë

Duke qenë se Shqipëria është anëtare e Komunitetit të Energjisë në rajonin e Evropës Juglindore, në vijim janë dhënë objektivat e Komunitetit të Energjisë për vitin 2030 për tre komponentët kryesorë:

- Reduktimi i emetimeve të gazrave serë (CO₂ dhe CO₂ ekuivalent) 60.9% krahasuar me vitin referent 1990;

- Eficienca e energjisë - Konsumi maksimal e konsumit të energjisë primare 129.88 Mtoe, dhe konsumi final maksimal i energjisë 79.06 Mtkto;
- Kontributi i energjisë nga Burimet e Rinovueshme të Energjisë jo më pak se 31% të konsumit final të energjisë.

2.5.2. Në nivel kombëtar

Disa nga dokumentet ligjore në nivel vendi janë:

- VKM 742.2015 Për funksionimin dhe menaxhimin e regjistrit të shkarkimit e të transferimit të ndotësve, miratimin e listës së veprimtarive dhe të ndotësve, që janë subjekt i këtij regjistri;
- Ligji Nr.10 476, datë 3.11.2011 “Për Aderimin e RSH në Protokollin e Konventës së vitit 1979 “Për Ndotjen Ndërkufitare të Ajrit në Distançë të Largët për të Pakësuar Acidifikimin, Eutrofikimin dhe Ozonin në Shtresën e Poshtme të Atmosferës”;
- Ligj 10463.2011, “Për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve”;
- Ligj 10448, “Për Lejet e Mjedisit, i përditësuar”;
- Ligj 10440, “Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis”, i përditësuar;
- Ligj 10431.2011, “Për Mbrojtjen e Mjedisit”;
- Ligj 9587.2006, “Për Mbrojtjen e Biodiversitetit”, i përditësuar;
- Ligj 8897.2002, “Për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja”;
- Ligj 162.2014, “Për Mbrojtjen e Cilësisë së Ajrit në Mjedis”;
- Ligj 155.2020, “Për Ndryshimet Klimatike”;
- Ligj 111.2012, “Për Menaxhimin e Integruar të Burimeve Ujore”;
- Ligj 28.2013, “Për Disa Ndryshime dhe Shtesa në Ligjin nr. 8897/2002 “Për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja”;
- Vendimi Nr. 633, datë 26.10.2018 “Për Masat Kundër Ndotjes së Ajrit nga Shkarkimet e Mjeteve Motorike dhe Reduktimin e Shkarkimeve në Ajër të Ndotësve të Gaztë dhe të Lendes së Ngurtë Pezull nga Motorët me Djegie Pozitive dhe ata me Djegie me Kompresorë që Djegin Gaz Natyror apo të Lëngshëm për Përdorim në Automjete”;
- VKM 633.2018, “Për Masat Kundër Ndotjes së Ajrit nga Shkarkimet e Mjeteve Motorike dhe Reduktimin e Shkarkimeve në Ajër...”;
- VKM 575.2015, “Për Menaxhimin e Mbetjeve Inerte”;
- VKM 505.2018, “Për Miratimin e Planit Kombëtar të Veprimit për Heqjen nga Përdorimi dhe Eliminimin e Ndotësve Organikë të Qëndrueshëm (NOQ)”;
- VKM 418.2014, “Për Grumbullimin e Diferencuar të Mbetjeve në Burim”;
- VKM 412.2019, “Për Miratimin e Planit Kombëtar për Menaxhimin e Cilësisë së Ajrit”;
- VKM 360.2015, “Për Miratimin e Listës së Ndotësve Organikë të Qëndrueshëm dhe Përcaktimin e Masave për Prodhimin, Importimin, Hedhjen në Treg dhe Përdorimin e Tyre”.
- Aktet ligjore të siperpërmendura kanë mundësuar që Qeveria Shqiptare të beje të mundur zbatimin e të gjitha detyrimeve të saj në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar në fushën e mbrojtjes dhe mirmenaxhimit të mjedisit, referuar objektivave kombëtare dhe kushteve konkrete të vendit.

Objektivat në nivel kombëtar

Plani Kombëtar i Energjisë dhe Klimës i Republikës së Shqipërisë përcakton gjithashtu objektivat ambicioze për tre komponentët kryesorë:

- Reduktimi i emetimeve të gazrave serë (me masa shtesë) në nivelin 18.7% krahasuar me masat ekzistuese;

- Eficienca e energjisë – reduktim i konsumit final të energjisë (me masa shtesë) për 8.4% krahasuar me masat ekzistuese;

- Kontributi e energjisë nga Burimet e Rinovueshme të Energjisë jo më pak se 54.4 % të konsumit final të energjisë.

2.5.3. Në nivel vendor

Dokumenti më i rëndësishëm në nivel vendor që është ngushtësisht i lidhur me këtë Plan Veprimi, pasi parashikon zhvillimet e ardhshme në territorin e Bashkisë Elbasan, është Plani i Përgjithshëm Vendor, hartuar në vitin 2016 dhe është në zbatim dhe PPV të ndryshuar në vitin 2023.

2.6. Përfshirja e aktorëve vendorë

Me qëllim përgatitjen dhe përzgjedhjen e masave prioritare për të reduktuar ndikimin e ndryshimeve klimatike dhe aktivitetet e përshtatjes ndaj tyre në territorin e qytetit të Elbasanit, sipas analizave të raporteve BEI dhe RVA, dhe planet strategjike në nivel vendor, si dhe nga konsultimi publik, procesi është realizuar me të gjithë aktorët e Bashkisë Elbasan, anëtarë të grupit të punës të SECAP përfshirë dhe pjesë të shoqërisë civile.

Përmes procesit të konsultimit publik, u mundësua një pasqyrë e plotë e ndikimeve të pritshme të ndryshimeve klimatike në territorin e Bashkisë, me qëllim hartimin e masave të duhura dhe të nevojshme për të reduktuar ndikimin e ndryshimeve klimatike dhe masat për t'iu përshtatur me to, duke kontribuar në hartimin e dokumentit të SECAP. Pas përcaktimit dhe prioritizimit të masave të propozuara, grupi i punës morri parasysh prioritetet e propozuara nga aktorët e ndryshëm, të cilat u përfshinë në listën përfundimtare të masave prioritare.

2.7. Procesi i Monitorimit dhe Vlerësimit

Në përputhje me Konventën e Kryetarëve të Bashkive, është e nevojshme të raportohet për zbatimin e SECAP çdo dy vjet përmes platformës MyCovenant, në përputhje me Udhëzimet për Raportimin në Konventën e Kryetarëve të Bashkive. Për të lehtësuar zbatimin e këtij procesi dhe monitorimin e zbatimit të tij, nënshkruesve u mundësohet përdorimi i kornizës së mbledhjes dhe raportimit të të dhënave.

Të dhënat e raportuara u lejojnë nënshkruesve të demonstrojnë ndikimin konkret të veprimeve të tyre në terren dhe progresin drejt arritjes së objektivave për klimën. Ai ofron mundësinë për informimin rreth aktiviteteve vendore të politikëbërësve në nivel qendror, evropian dhe ndërkombëtarë. Marrëveshja kuadër u mundëson nënshkruesve të mbledhin dhe analizojnë të dhënat në mënyrë të strukturuar dhe sistematike dhe shërben si bazë për menaxhimin e mirë të klimës dhe energjisë dhe për monitorimin e progresit në zbatimin e këtij Plani.

Ky dokument ofron udhëzime hap pas hapi për nënshkruesit se si të raportojnë informacionin në seksionet e ndryshme të platformës së raportimit në platformën online MyCovenant. Ai u zhvillua nga Zyra Evropiane e Konventës së Kryetarëve të Bashkive në bashkëpunim me JRC për të ndihmuar nënshkruesit të kuptojnë kornizën e raportimit të Paktit dhe të përfundojnë me sukses procesin e raportimit.

Autoritetet vendore që i bashkohen nismës së Konventës së Kryetarëve të Bashkive për Energjinë dhe klimën dhe marrin përsipër ta paraqesin Planin e Veprimi të SECAP brenda dy vitesh nga nënshkrimi zyrtar i kësaj nisme (nëpërmjet një formulari të anëtarësimit).

Plani i Veprimit SECAP përcakton qëllimet e zbutjes dhe objektivat e përshtatjes dhe bazohet në Inventarin Bazë të Emisioneve (BEI) dhe Analizën e Rreziqeve dhe Vlerësimin e Cënueshmërisë sipas sektorëve (RVA), të cilët paraqesin analizën e situatës aktuale. Ato shërbejnë si bazë për përcaktimin

veprimet që autoritetet vendore planifikojnë të ndërmarrin për të arritur qëllimet e zbutjes dhe përshtatjes ndaj ndryshimeve klimatike.

2.8. Të dhëna rreth Bashkisë

Territori ka një sipërfaqe afërsisht 873 km², shtrihet në zonën qendrore të Shqipërisë, i kufizuar në veri-perëndim nga Bashkia Tiranë, në veri-lindje nga Bashkia Librazhd, në jug-lindje nga Bashkia Prrenjas, në jug nga Bashkia Gramsh, dhe në lindje e jug-lindje nga bashkitë Peqin dhe Cërrik.

Sipas Nomenklaturës së Bashkimit Evropian për Njësitë Territoriale të Statistikave (NUTS), Shqipëria klasifikohet në rajonin statistikor të nivelit 3, sipas statusit aktual të vendit kandidat për anëtarësim; brenda këtij rajoni statistikor, Bashkia Elbasan është njësi administrative vendore statistikore (LAU) e grupit 2.

REPUBLIKA E SHQIPERISE BASHKIA ELBASAN

Nr. i popullsisë dhe i familjeve në vitet 2015 – 2023 (gjendja më 31.12. të çdo viti).

Nr.	Lagja	2015		2016		2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023	
		Nr. Familj	Nr. Popull	Nr. Familj	Nr. Popull	Nr. Familj	Nr. Popull	Nr. Familj	Nr. Popull	Nr. Familj	Nr. Popull	Nr. Familj	Nr. Popull	Nr. Familj	Nr. Popull	Nr. Familj	Nr. Popull	Nr. Familj	Nr. Popull
1	Lagja Nr. 1	6754	22356	7360	22620	7504	22781	7545	22804	7834	23145	7916	23238	7829	23053	7830	23445	8233	23577
2	Lagja Nr. 2	6894	23025	7513	23069	7654	23106	7712	23219	7909	23296	7965	23261	7877	23076	7879	23299	8269	23378
3	Lagja Nr.3	7798	26388	8498	26750	8854	27436	8926	27518	9270	27936	9363	28043	9260	27818	9263	28361	9797	28563
4	Lagja Nr.4	6752	22045	7358	22205	7432	22024	7477	22072	7715	22164	7780	22180	7694	22009	7696	22219	8078	22320
5	Lagja Nr.5	4360	13150	4400	13180	4405	13190	4410	13201	4420	13538	4490	13721	4441	13616	4443	13820	4767	14043
6	Lagja Nr.6	5242	20556	6066	20709	6378	21050	6472	21088	6923	21266	7351	21306	7270	21143	7272	21689	7302	21756
A.	Sh. Qytetit	37800	127520	41195	128533	42227	129587	42542	129902	44071	131345	44865	131749	44371	130715	44383	132833	46446	133637
1	Bradash	3525	13055	3620	12841	3896	13053	3828	13554	4049	13666	3990	13732	3947	13628	3951	13778	4211	13819
2	Graceni	673	2485	690	2483	702	2408	700	2410	720	2472	699	2340	691	2323	692	2335	701	2340
3	Gjinari	1439	5054	1542	5002	1516	5003	1568	5005	1620	5001	1622	4892	1604	4856	1601	4709	1671	4701
4	Zavalina	598	1805	610	1819	639	1869	605	1541	617	1425	616	1422	609	1413	608	1415	608	1380
5	Shushica	2963	11164	3069	11225	3175	11422	3194	11429	3371	11613	3438	11667	3400	11579	3403	11797	3632	11861
6	Shurgjan	2822	10408	3026	10517	3139	10651	3165	10661	3262	10829	3298	10896	3262	10814	3264	11046	3516	11081
7	Paper	2424	9211	2553	9281	2684	9340	2709	9355	2816	9409	2826	9444	2796	9373	2798	9477	2877	9513
8	Gjergjan	2162	7881	2270	7944	2346	7983	2368	7988	2440	8076	2455	8136	2429	8075	2431	8276	2567	8331
9	L-Fushe	1758	6681	1869	6725	2006	6933	2028	6931	2117	6999	2175	7040	2151	6987	2152	7155	2319	7202
10	L-Mai	1642	5691	1704	5707	1710	5803	1714	5627	1748	5595	1777	5617	1757	5576	1757	5680	1952	5666
11	Tregan	1229	4555	1282	4569	1305	4561	1326	4492	1383	4578	1389	4602	1373	4568	1374	4633	1484	4661
12	Funar	1006	3071	1025	3044	1014	2867	1023	2874	1041	2856	1044	2824	1032	2804	1031	2752	1041	2712
B.	Sh. Nj. Adm.	22241	81061	23260	81157	24132	81893	24228	81867	25184	82519	25329	82612	25051	81996	25062	83053	26579	83267
A+B	TOTALI	60041	208581	64455	209690	66359	211480	66770	211769	69255	213864	70194	214361	69422	212711	69445	215886	73025	216904

Tabela 3: Numri i popullsisë dhe familjeve në vitet 2015 deri në 2023 në Bashkinë Elbasan

Sic shihet dhe nga tabela me sipër, ka një rritje të qendrueshme të popullsisë për shkak të lëvizjeve demografike. Rritja është më e ndjeshme në zonën urbane, një tendencë e vërejtur pothuaj edhe në bashki të tjera të vendit.

2.8.1 Vlerësimi i mundësive për përshtatje

Bashkia e Elbasanit është një nga bashkitë më të mëdha në Shqipëri dhe renditet e treta për numrin e popullsisë. Ajo ndodhet në pjesën e sipërme të pellgut të lumit Shkumbin, i cili strehon habitate të ndryshme natyrore, nga liqenet dhe përrrenjtë malorë deri tek zonat fushore dhe ligatinat bregdetare.

Zona është veçanërisht e ndjeshme ndaj përmbytjeve dhe erozionit të tokës, për shkak të degradimit të pyjeve në rrjedhën e sipërme dhe ndodhjes së shpeshtë të reshjeve ekstreme. Intensiteti dhe

shpeshtia e këtyre ngjarjeve, dhe ndikimet e tyre në jetesën dhe infrastrukturën, janë përkeqësuar më tej nga ndryshimet klimatike.

Prania e disa disa industrive metalurgjike në Elbasan rrit rrezikun e ndotjes së ujit në rrjedhën e poshtme, prej e përmytjeve dhe burimet ndotëse të ujit.

Degradimi i peizazheve pyjore ka efekte të dukshme në krijimin e tokave të thata dhe jopjellore, rrëshqitje dheu, përmytje dhe humbje të biodiversitetit. Si rezultat pakësohen shërbimet e ekosistemit kryesisht të atyre pyjeve, duke përfshirë edhe sekuestrimit e karbonit, uljen e llojshmërisë së habitateve, biodiversitetit dhe shtimin e burimeve natyrore që sjellin të ardhura për komunitetet vendore.

Për rrjedhojë, këto sfida mjedisore kanë ndikime të rëndësishme në jetesën, infrastrukturën dhe biodiversitetin brenda territorit të Bashkisë Elbasan.

Referuar problematikave të mesiperme si dhe kushteve të kësaj bashkie, disa nga masat përshtatëse janë:

- Zhvillimi i strategjisë vendore për zhvillimin ekonomik;
- Reduktimi i mjeteve motorike me përdorim karburanti fosil;
- Shtimi i sipërfaqeve pyjore;
- Shtimin e sipërfaqeve të gjelbërta urbane;
- Mbrojtja e lumit Shkumbin nga shfrytëzimi pa kriter i inerteve;
- Reduktimin e shkarkimeve të lëngshme ndotëse në lumin Shkumbin, përfshirë ndërtimin e impiantit të përpunimit të ujrave të ndotura urbane;

2.8.2. Adresimi i ngjarjeve ekstreme të klimës

Nga raportet e mëparshme realizuar në kuadër të përgatitjes së SECAP për Bashkinë Elbasan, si dhe referuar takimeve të grupit të punës, ndikimet më të shpeshta të ndryshimeve klimatike janë orej përmytjeve dhe rrëshqitjeve.

Në kuadër të ligjit nr. 45/2019 “Për mbrojtjen civile”, VKM nr. 329 datë 16.05.2012 “Për kriteret dhe procedurat e dhënies së ndihmës financiare shtetërore për mbulimin e dëmeve të shkaktuara nga fatkeqësitë natyrore”, strukturat përgjegjëse për hartimin e dosjes së qytetarit në rast fatkeqësish natyrore vlerësojnë dokumentacionin dhe zbatojnë protokollin e mëposhtëm:

- Hartimi i procesverbalit të vlerësimit të gjendjes;
- Evidentimi i dëmtimit të ndërtesave të banimit, si dhe dëmtimeve të aktiviteteve ekonomike, përfshirë mjete dhe pajisjet, etj.
- Verifikimi dhe konfirmimi i gjendjes nga Struktura Vendore e Mbrojtjes Civile;
- Mbledhja e Këshillit Bashkiak për ndërhyrjet e shoqëruar me buxhetin përkatës;
- Konfirmim nga Prefekti i Qarkut Elbasan i masave të kërkuara.

3 Inventari Bazë i Emetimeve (BEI)

3.1 Hyrje

Nisur nga fakti se, objektivi kryesor i Planit të Veprimit për Energjinë e Qendrueshme dhe Klimën (SECAP) është përcaktimi i objektivit të reduktimit me 40% të emetimeve të CO₂ në territorin e Bashkisë Elbasan deri në vitin 2030, merr rëndësi mbledhja e të dhënave cilësore mbi konsumin e energjisë dhe emetimeve të gazrave serë për vitin bazë 2015 – viti referues ndaj së cilit llogaritet reduktimi i emetimeve.

Inventari bazë i emetimeve të gazrave serë paraqet vlerat sasiore të emetimeve në vitin referues, si rezultat i konsumit të energjisë dhe aktiviteteve tjera brenda territorit të bashkisë. Në bazë të këtij inventarizimi përcaktohen prioritetet në drejtim të reduktimit të emetimeve, dhe për këtë inventari bazë konsiderohet si mjet kryesor në planifikimin e suksesshëm të masave të efijencës së energjisë dhe masave tjera 'jo-energjetike' me ndikim në reduktimin e emetimeve të CO₂.

Në këtë kuptim BEI, së bashku me RVA, përbëjnë bazën dhe pikën fillestare të procesit të hartimit të SECAP-it dhe është pjesë përbërëse e këtij plani. Prandaj në vijim paraqiten të përmbledhura rezultatet kryesore të konsumit të energjisë dhe emetimeve të CO₂, sipas sektorëve të aktivitetit të identifikuar në bashkinë e Elbasanit, të shoqëruara me analizat përkatëse.

3.2 Metodologjia dhe qasja e hartimit të BEI

Përgjithësisht BEI i është përmbajtur qasjes metodologjike të Udhëzimeve të Konventës së Kryebashkiakëve (CoM). Gjithashtu pjesë të veçanta të BEI janë hartuar në përputhje me udhëzimet dhe metodologjitë e përshkruara në Protokollin Global të Inventarëve të Emetimeve të Gazrave Serë në Nivel Komuniteti (GPC - Global Protocol for Community-Scale Greenhouse Gas Emission Inventories), dhe Protokollit të Panelit Ndërqeveritar për Ndryshimet Klimatike (IPCC – Intergovernmental Panel on Climate Change).

Kategorizimi i emetimeve dhe llojet e gazrave serë të inventarizuar

Duke ju përmbajtur qasjes së 'bazuar-në-aktivitet', në inventarizim janë përfshirë tre format e emetimeve:

- emetime direkte nga konsumi final i energjisë;
- emetimet indirekte nga konsumi energjisë nga rrjeti (energji elektrike, ngrohja, ftohja); dhe
- emetimet jo të ndërlidhura me energjinë.

Janë inventarizuar tre përbërësit kryesorë të gazrave serë:

- Dioksidi karbonit (CO₂); dhe
- Oksidi Nitrogjenit (N₂O) dhe
- metani (CH₄)

Sasitë e emetimit për dy gazet e fundit janë ekuivalentuar me 'ton CO₂ ekuivalent'

Sektorët e aktivitetit

Në pajtim me Udhëzuesin CoM dhe me qasjen e përzgjedhur 'bazuar-në aktivitet', IBE për Bashkinë e Elbasanit përmban makro-sektorët energjetikë dhe jo-energjetikë, specifikisht:

- i) makro-sektori ndërtësive;
- ii) transporti;
- iii) Mbeturinat;
- iv) Bujqësia dhe Pyjet.

- Sektori i ndërtesave pajisjeve dhe impianteve (shkurtimisht 'Ndërtesat') i ndarë në nën-sektorët:
  - Ndërtesat publike / bashkiake;
  - Ndërtesat private të banimit dhe komerciale; dhe
  - Ndriçimi publik.
- Sektori i transportit (vetëm transporti rrugor):
  - Flota e automjeteve bashkiake
  - Transporti publik;
  - Transporti privat individual dhe biznesit; dhe
- Dy sektorët 'jo-energjetikë':
  - Sektori i mbetjeve – mbetjet e ngurta; dhe
  - Sektori i bujqësisë, pyjet dhe përdorimet tjera të tokës

Metoda e llogaritjes së emetimeve

Për sektorët energjetikë, emetimet direkte dhe indirekte të gazrave serë janë llogaritur për aktivitetet specifike bazuar në konsumin final të energjisë dhe faktorin korrespondues të emetimeve:

- Emetimet direkte për sektorin e ndërtesave janë llogaritur nga të dhëna e konsumit të energjisë: elektriciteti, LPG, dizeli, biomasa dhe ngrohja solare, dhe faktorët respektiv të emetimit;
- Emetimet për transportin janë llogaritur nga konsumi i karburantit: dizeli e benzina, dhe faktorët përkatës të emetimeve.

Për aktivitetet jo të ndërlidhura me energjinë (sektori i mbetjeve, bujqësia e blegtoria) emetimet janë llogaritur në përputhje me Udhëzimet e IPCC 2006

Viti bazë - referues

Për BEI e Bashkisë Elbasan është marrë viti bazë 2015 meqë në vitin 2015 ka përfunduar reforma territoriale për administratën vendore në Shqipëri përmes së cilës janë përcaktuar kufijtë administrativë dhe territoret respektive të bashkive. Të dhënat e nevojshme për këtë vlerësim për vitet e mëparshme nuk janë transferuar dhe agreguar sipas përbërjes së re administrative të njësisve të qeverisjes vendore.

Për pasur besueshmëri dhe saktësi të dhënave, bazuar në mbledhjen e tyre në të gjitha njësitë administrative, viti 2015 u vendos të jetë viti referues, kur ka filluar raportimi nga të gjitha njësitë përbërëse të Bashkisë Elbasan.

3.3 Konsumi i energjisë dhe emetimet e gazeve serë sipas sektorëve

Në përputhje me ndarjen e aktivitetetve sektoriale të përshkruar më lartë në vijim jepet analiza për shpenzimin e energjisë dhe emetimet sipas sektorëve të aktivitetit.

3.3.1 Analiza për sektorin e ndërtesave pajisjeve dhe impianteve ('Ndërtesat')

Konsumi i energjisë

Në sektorin e Ndërtesave, energjia elektrike është komponentja kryesore e konsumit të energjisë, e pasuar në masë shumë më të vogël nga lëndët djegëse fosile: Gazi i lëngshëm dhe nafta, si dhe biomasa dhe ngrohja diellore. Në tabelën në vijim paraqiten sasinë e konsumit të energjisë sipas nën-sektorëve.

Tabela 4: Konsumi i energjisë në sektorin e ndërtesave

Sektori i Ndërtesave - Konsumi i energjisë [MWh/vit]						
Nënsëktorët	Energji elektrike	Gaz i lëngshëm	Naftë / Dizel	Biomasa	Ngrrohje diellore	Total
Ndërtesat publike bashkiake	800.00	18.05	54.70	85.00	25.00	982.75
Ndërtesat private të banimit	129,943.80	5,643.13	3,492.16	890.00	380.00	140,349.09
Ndërtesat private afariste	3,450.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3,450.00
Ndriçimi publik	9,320.00	0.00	0.00	0.00	0.00	9,320.00
Total Sektori	143,513.80	5,661.18	3,546.86	975.00	405.00	154,101.84

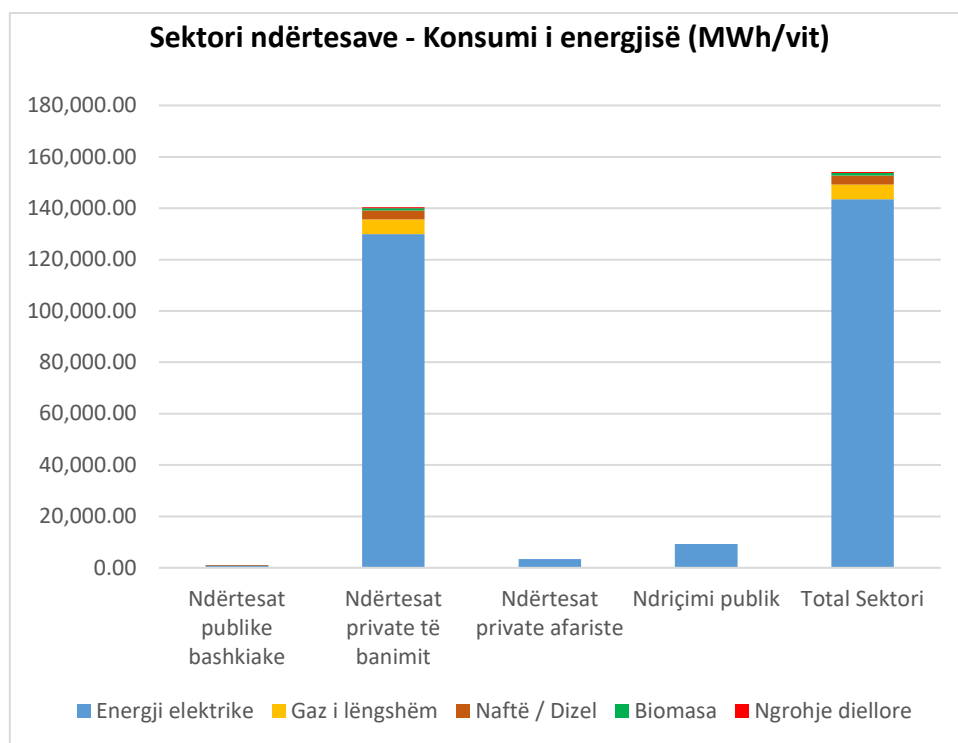
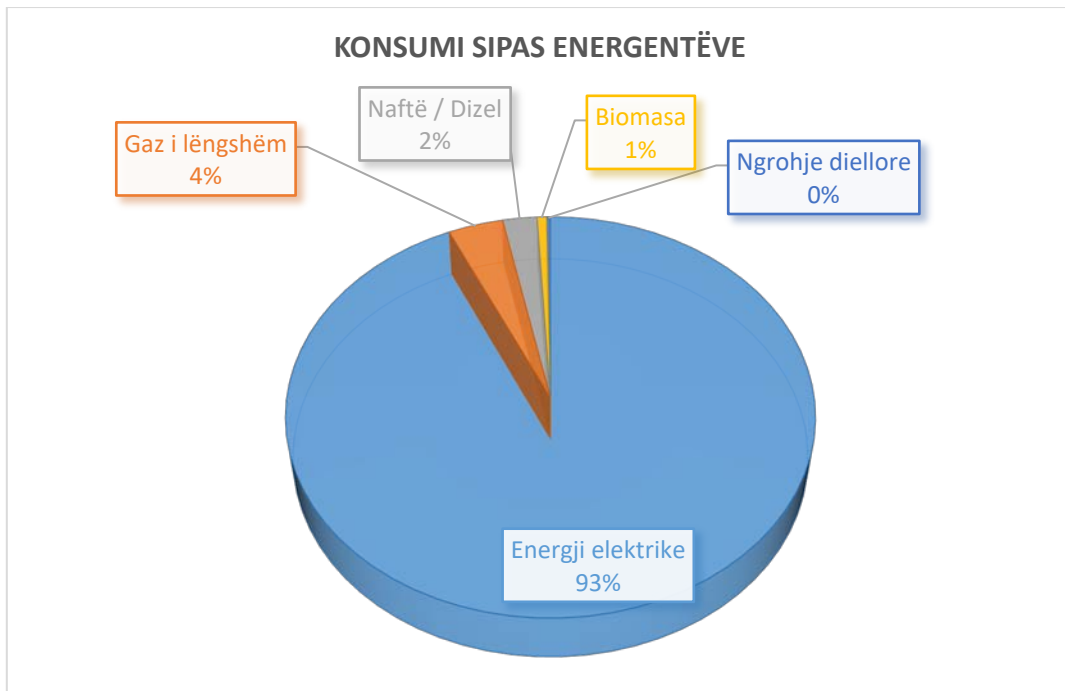

Figura 4: Paraqitje grafike e konsumit të energjisë për sektorin e ndërtesave

Në vijim në mënyrë grafike janë paraqitur pjesëmarrja e energjentëve në konsumin e përgjithshëm të energjisë në sektor, si dhe konsumi i energjisë së përgjithshme sipas nën-sektorëve.

Figura 5: Pjesëmarrja e energjentëve në konsumin e përgjithshëm të energjisë në sektorin e Ndërtesave

Figura 6: Konsumi në përqindje sipas nën-sektorëve

Nga tabela dhe grafikët e paraqitur më lart vërehet se energjia elektrike e furnizuar nga rrjeti kombëtar shënon përdorimin më të madh me 93.13%, e pasuar nga gasi i lëngshëm 3.67%, nafta me 2.3%, biomasa me 0.64%, dhe ngrohja diellore përmes paneleve solare termike me 0.26%.

Për sa i përket nën-sektorëve duhet theksuar se, ashtu siç është e pritshme që referuar edhe numrit të ndërtesave në Bashkinë e Elbasanit, ndërtesat private të banimit kanë pjesëmarrjen më të madhe të konsumit me 91.08% e pasuar nga ndriçimi publik me 6.05%, dhe ndërtesat e biznesit me 2.24%;

përderisa pjesëmarrja në konsumin e përgjithshëm të energjisë e ndërtesave publike bashkiake është 0.63%.

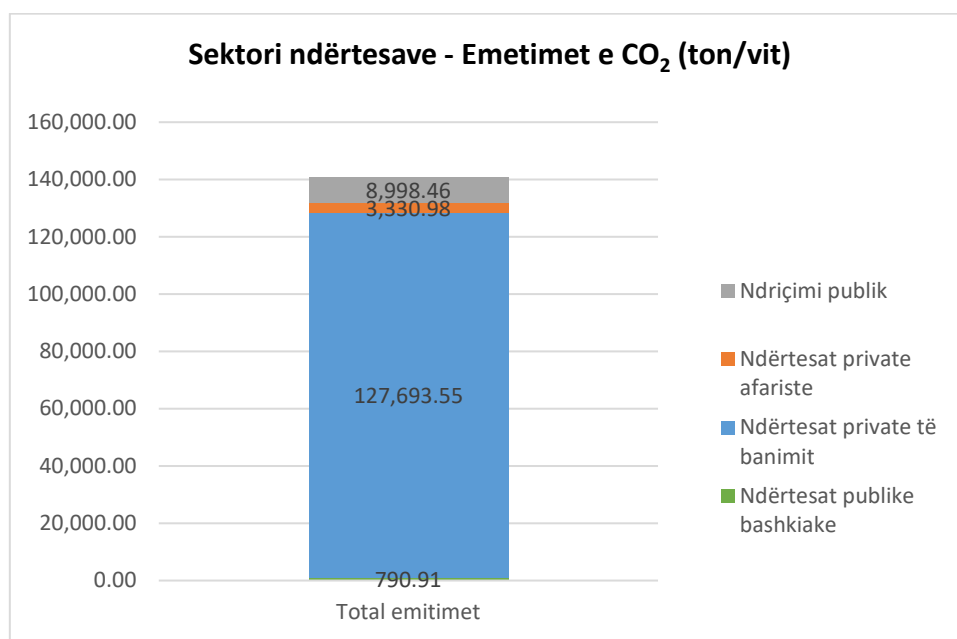
Emetimet e CO₂

Duke ju referuar strukturës së konsumit të energjisë në sektorin e Ndërtesave, emetimet nga konsumi i energjisë elektrike përbëjnë pjesën dërmuese të emetimeve, ndërsa në sasi dukshëm më vogël pasojnë emetimet nga lëndët djegëse fosile gazi i lëngëzuar dhe nafta. Duhet theksuar se faktori i emetimeve për biomasë (dhe BRE-të tjera) është adoptuar si zero në përputhje me kriteret e 'CO₂-neutralitetit', rrjedhimisht emetimet nga biomasa llogariten të jenë zero.

Në tabelën dhe grafikun më poshtë janë paraqitur emetimet nga energjentët sipas nën-sektorëve:

Tabela 5: Emetimet e CO₂ në sektorin e ndërtesave

Sektori i Ndërtesave - Emetimet e CO ₂ / Ekuivalent CO ₂ [ton/vit]						
Nënsektorët	Energji elektrike	Gaz i lëngshëm	Naftë / Dizel	Biomasa	Ngrrohje diellore	Total emetimet
Ndërtesat publike bashkiake	772.40	4.22	14.29	0.00	0.00	790.91
Ndërtesat private të banimit	125,460.74	1,320.49	912.32	0.00	0.00	127,693.55
Ndërtesat private afariste	3,330.98	0.00	0.00	0.00	0.00	3,330.98
Ndriçimi publik	8,998.46	0.00	0.00	0.00	0.00	8,998.46
Total Sektori	138,562.58	1,324.71	926.61	0.00	0.00	140,813.90

Figura 7: Grafiku i emetimeve të CO₂ në sektorin e Ndërtesave

Në vijim, janë paraqitur grafiki dhe pjesëmarrja e secilit energjent në emetimet e përgjithshëm në sektor, si dhe emetimet sipas nën-sektorëve.

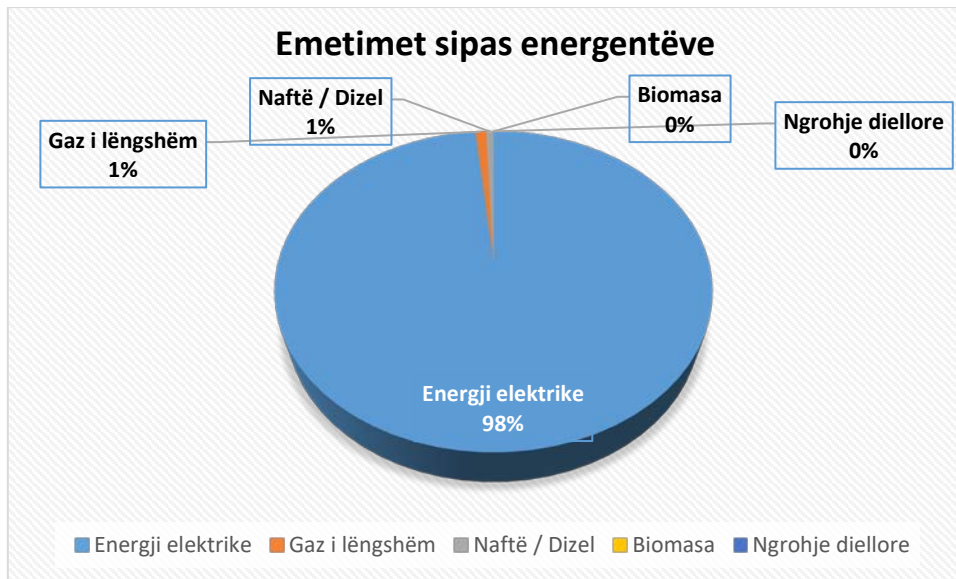

Figura 8: Pjesëmarrja e energjentëve në emetimet e përgjithshme në sektorin e Ndërtesave

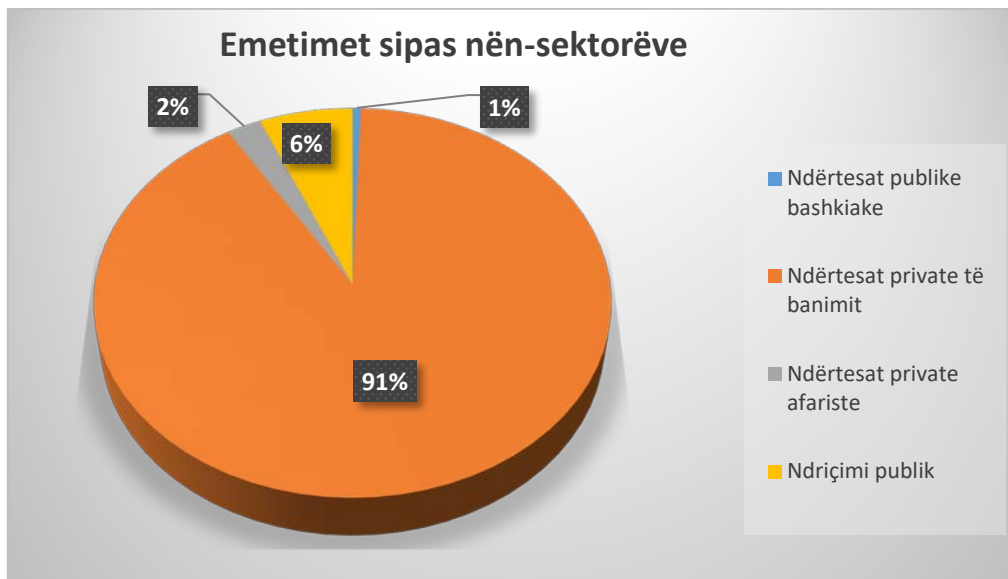

Figura 9: Emetimet në përqindje sipas nën-sektorëve

Nga tabela dhe grafikët e paraqitur më lart vërehet se emetimet nga energjia elektrike e furnizuar nga rrjeti kombëtar janë në nivelin 98.4%, e pasuar nga gazi i lëngshëm me 0.94% dhe nafta me 0.66%. Përderisa, në përputhje me kriteret e 'CO₂-neutralitetit', emetimet nga biomasa janë llogariten të jenë zero.

Për sa i përket nën-sektorëve duhet theksuar se, ashtu siç është e pritshme nëse u referohemi numrit të ndërtesave në Bashkinë e Elbasanit, ndërtesat private të banimit kanë pjesëmarrjen më të madhe të emetimeve me 90.68% e pasuar nga ndriçimit publik me 6.39%; përderisa pjesëmarrja në emetimet e përgjithshme e ndërtesave të biznesit është 2.37% dhe e ndërtesave publike bashkiake 0.56%.

3.3.2 Analiza për sektorin e transportit

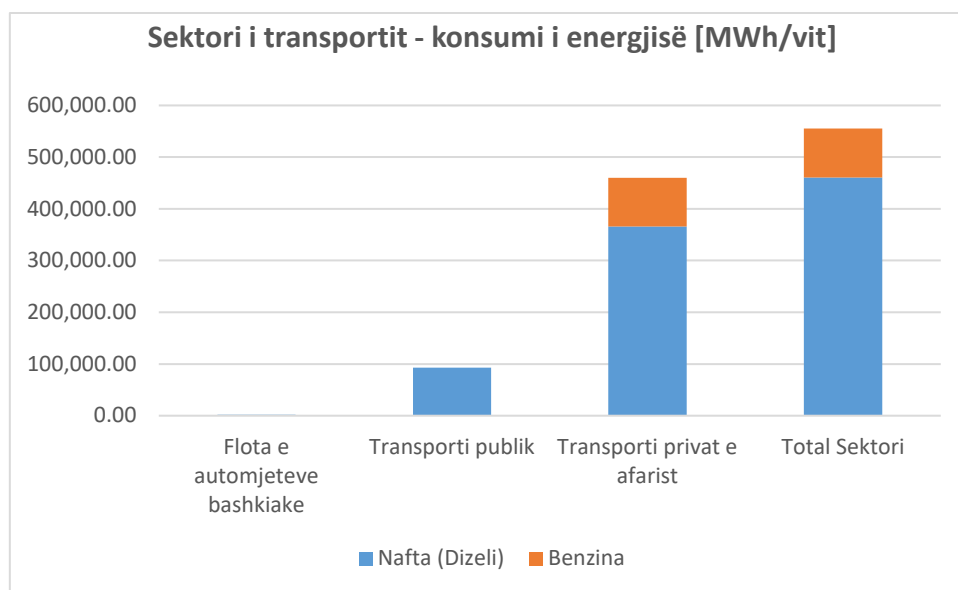
Konsumi i energjisë - karburantëve

Duhet theksuar se në sektorin e transportit përdoren dy energjentë kryesorë – karburante me prejardhje fosile – nafta (dizeli) dhe benzina. Gjithashtu, duhet vënë në dukje që konsumi i dizelit është

mbi 4 herë më i madh se konsumi i benzinës. Në vijim paraqiten në mënyrë tabelare dhe grafike sasitë e konsumuara të këtyre karburanteve sipas nën-sektorëve të transportit.

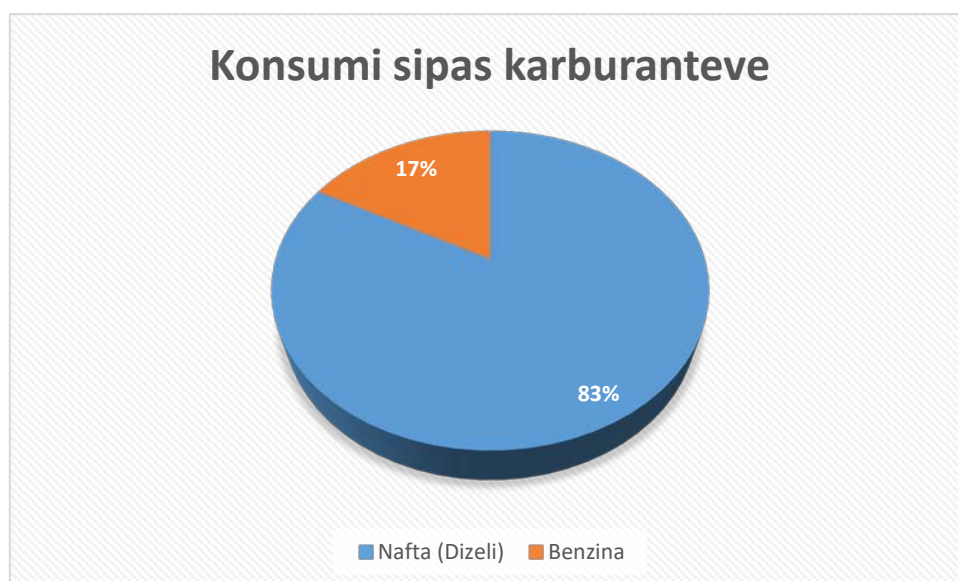
Tabela 6: Konsumi i energjisë – karburanteve në sektorin e transportit

Sektori i Transportit - Konsumi i energjisë / karburantëve[MWh/vit]			
Nësektorët	Nafta (Dizeli)	Benzina	Total
Flota e automjeteve bashkiake	2,140.00	0.00	2,140.00
Transporti publik	92,670.00	0.00	92,670.00
Transporti privat e afarist	365,780.00	94,500.00	460,280.00
Total Sektori	460,590.00	94,500.00	555,090.00

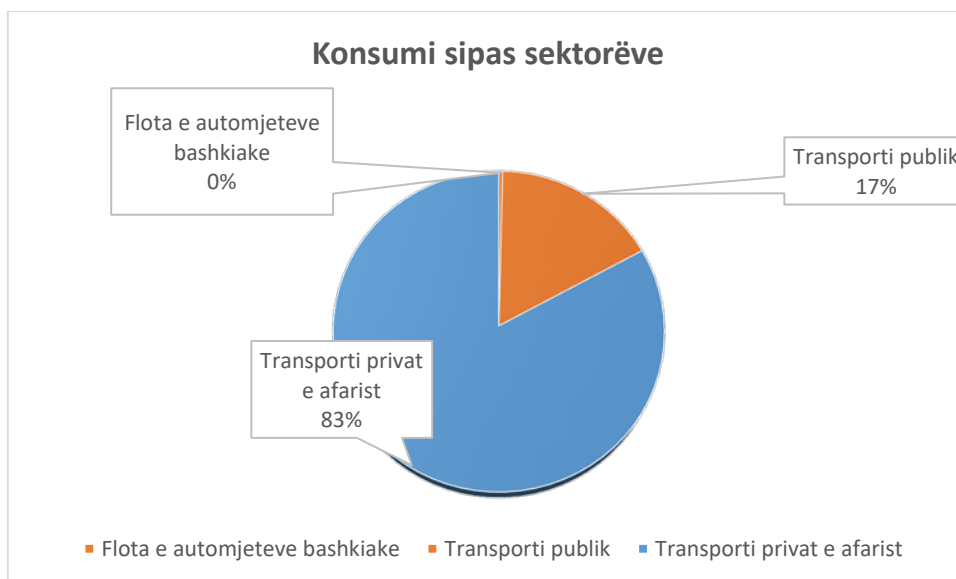

Figura 10: Konsumi i energjisë – karburanteve në sektorin e transportit

Në vijim grafikisht janë paraqitur pjesëmarrja e karburanteve në konsumin e përgjithshëm të energjisë në sektorin e transportit, si dhe konsumi total i energjisë – karburanteve sipas nën-sektorëve.

Figura 11: Pjesëmarrja e karburanteve në konsumin e përgjithshëm të energjisë në sektorin e Transportit

Figura 12: Konsumi i energjisë / karburanteve në përqindje sipas nën-sektorëve

Nga tabela dhe grafikët e paraqitur më lart vërehet se përdoren vetëm dy lloje të karburanteve në sektorin e transportit: Nafta (dizeli) që konsumohet në masën 82.98 % dhe benzina që merr pjesë me 17.02% në konsumin e tërësishëm të karburanteve në këtë sektor.

Duke ju referuar nën-sektorëve të Transportit dhe numrit të automjeteve të nën-sektorëve përkatës, është e vetëkuptueshme që transporti privat dhe i biznesit kanë pjesëmarrjen më të madhe me 82.92%, ndërsa nën-sektori i transportit publik ka pjesëmarrjen në konsumin e përgjithshëm të karburanteve 16.69% dhe nën-sektori i flotës së automjeteve bashkiake ka pjesëmarrjen vetëm me 0.39%.

Emetimet e CO₂

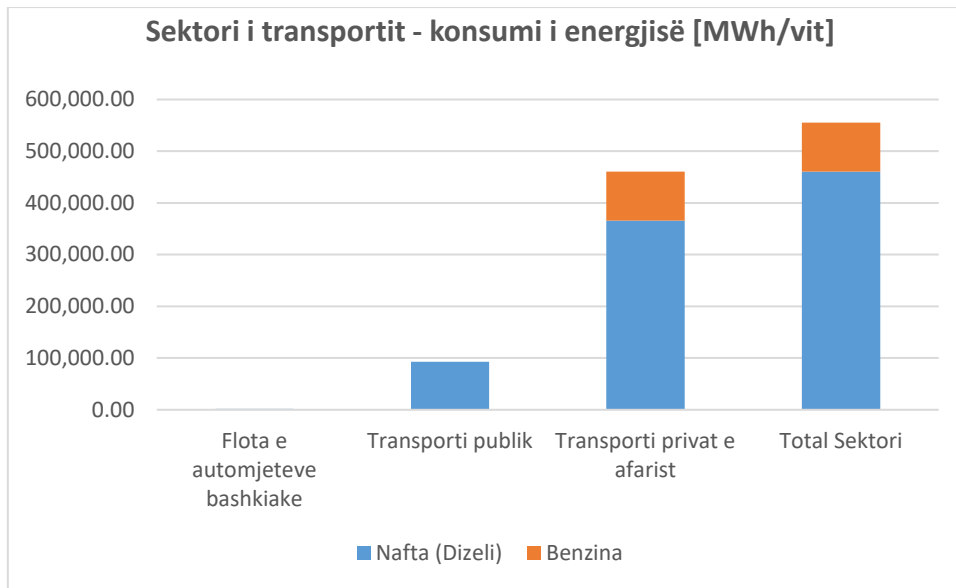
Në përputhje me strukturën e konsumit të karburanteve në sektorin e Transportit, emetimet nga nafta / dizeli janë dukshëm më të mëdha se emetimet nga benzina, e cila është karburant më i pastërt (me më pak emetime) se dizeli.

Në vijim paraqiten në mënyrë tabelare dhe grafike sasitë e emetimeve të CO₂ / CO₂ ekuivalet nga karburantet e përdorur sipas nën-sektorëve të transportit:

Tabela 7: Emetimet e CO₂ në sektorin e Transportit

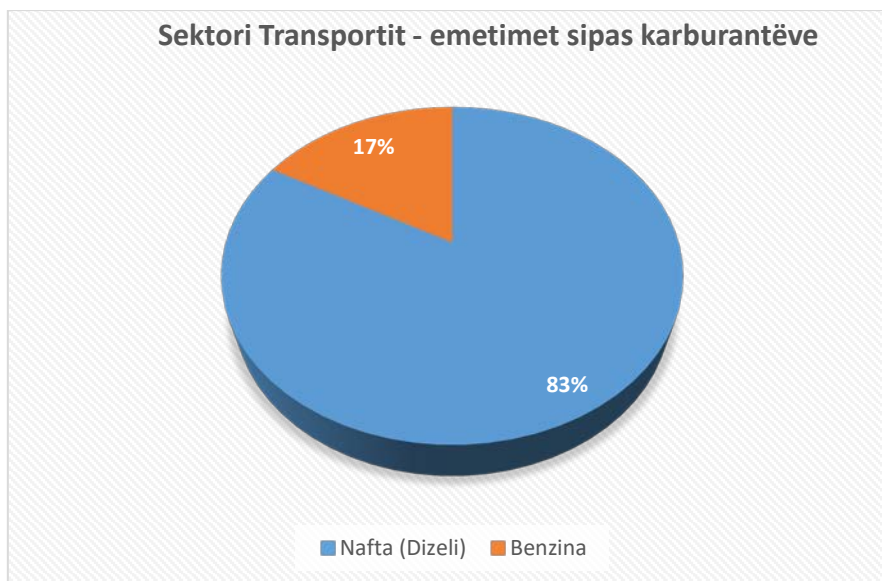
Sektori i Transportit - Emetimet e CO₂ / Ekuivalent CO₂ [ton/vit]			
Nënsektorët	Nafta (Dizeli)	Benzina	Total
Flota e automjeteve bashkiake	559.07	0.00	559.07
Transporti publik	24,209.85	0.00	24,209.85
Transporti privat e afarist	95,559.29	24,334.78	119,894.07
Total Sektori	120,328.21	24,334.78	144,662.99

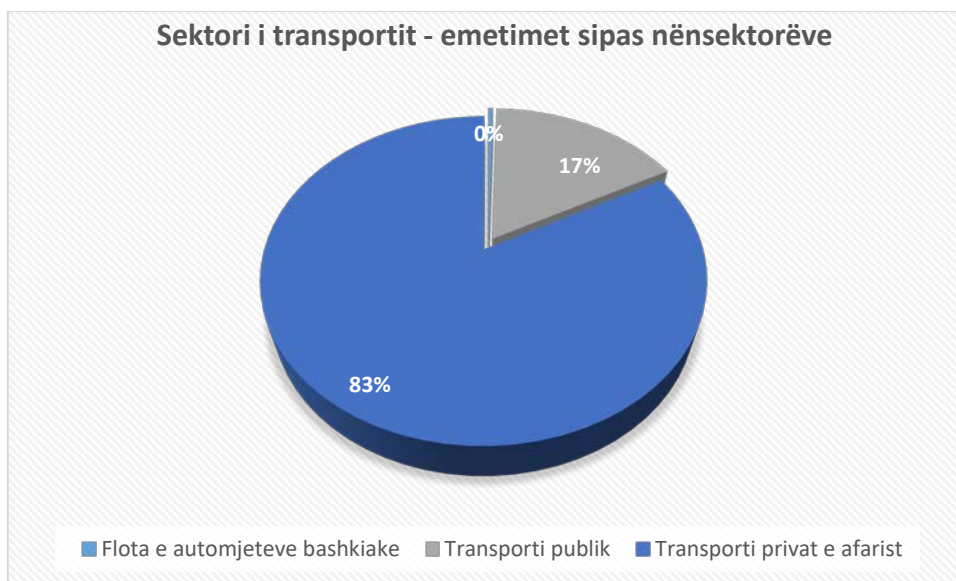

Figura 13: Paraqitja grafike e emetimeve të CO₂ në sektorin e Transportit

Në vijim grafikisht janë paraqitur pjesëmarrja e secilit karburant në emetimet e përgjithshëm në sektor, si dhe emetimet sipas nën-sektorëve.

Figura 14: Pjesëmarrja e karburanteve në emetimet e përgjithshme të CO₂ / CO₂ ekuivalent në sektorin e Transportit

Figura 15: Emetimet e në përqindje të CO₂ / CO₂ ekuivalent sipas nën-sektorëve

Nga tabela dhe grafikët e paraqitur më lart vërehet se emetimet nga nafta (dizeli) e përdorur në sektorin e transportit përbëjnë 83.18 %, ndërsa benzina ka pjesëmarrjen dukshëm më të vogël 16.82%. Ky rezultat vjen prej konsumit të benzinës në transport që është dukshëm më i vogël se dizeli, dhe për shkak se benzina ka emetime më të ulëta për njësi.

Është e pritshme, që referuar numrit të makinave dhe respektivisht edhe konsumit përkatës të karburanteve, nën-sektori i automjeteve private individuale dhe biznesit ka pjesëmarrjen më të madhe me 82.88%, pasuar nga sektori i transportit publik me 16.74%, ndërsa emetimet nga flota e automjeteve bashkiake janë vetëm 0.38%.

3.3.3 Analiza e Sektorëve jo-energjetik – Sektorit të mbetjeve, bujqësia e pyjet

Në vijim të ndarjes sektoriale janë analizuar emetimet nga:

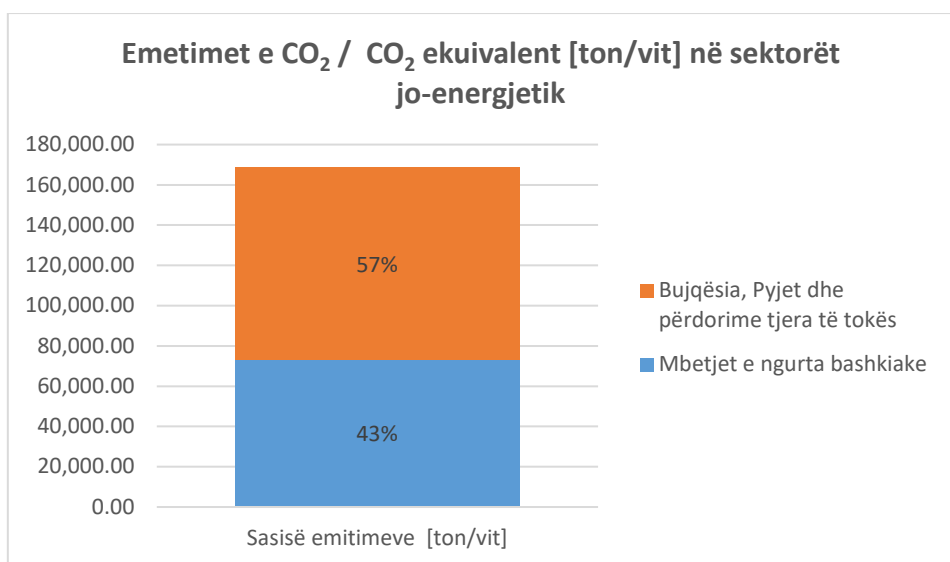
Sektori: Mbetjeve të ngurta bashkiake; dhe

Sektori: Bujqësia, pyjet dhe përdorimet tjera të tokës.

Në BEI janë inventarizuar emetimet e CO₂ / CO₂ ekuivalent nga këto dy sektorë, siç paraqiten në tabelën dhe grafikun vijues.

Tabela 8: Emetimet nga sektorët jo-energjetikë

Sektorët jo-energjetik - Emitimet e CO₂ / Ekuivalent CO₂	
Sektorët	Sasisë emitimeve [ton/vit]
Mbetjet e ngurta bashkiake	73,134.71
Bujqësia, Pyjet dhe përdorime tjera të tokës	95,389.08
Total	168,523.79

Figura 16: Grafiku i emetimeve të sektorëve jo-energjetikë

Vërehet se emetimet nga këta dy sektorë janë përafërsisht të njëjta, ku Sektori: Bujqësia, pyjet dhe përdorimet e tjera të tokës merr pjesë me 56.6%, ndërsa Sektori: Mbetjeve të ngurta bashkiake merr pjesë me 43.4%.

3.4 Analiza e përgjithshme e konsumit të energjisë dhe emetimeve të gazrave serë në territorin e bashkisë

Konsumi i energjisë

Në territorin e Bashkisë Elbasan konsumi i energjisë është llogaritur për makro-sektorët e aktiviteteve:

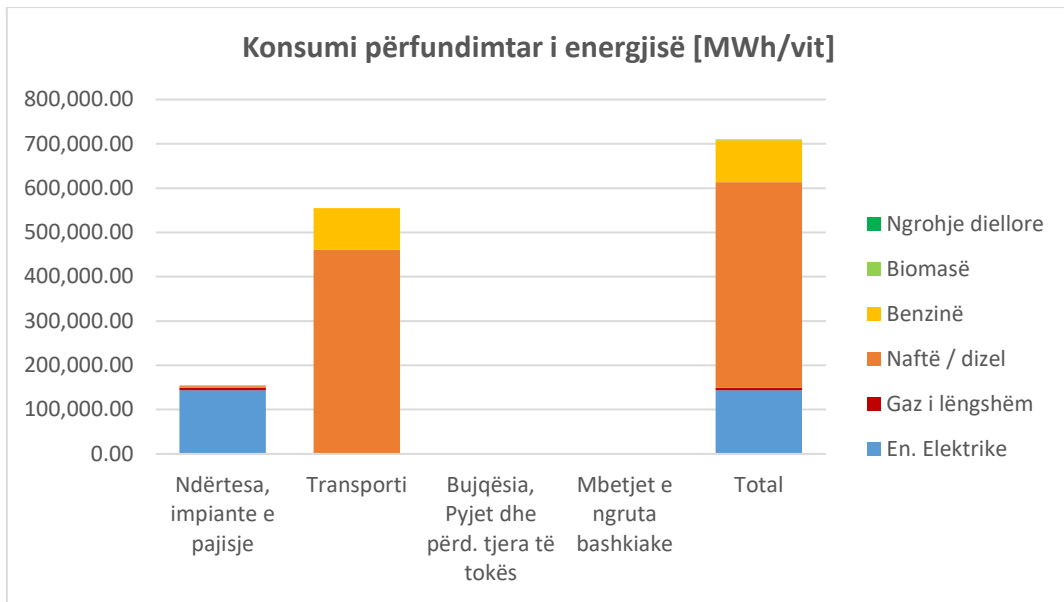
- i) Ndërtesa, Impiante dhe Pajisje;
- ii) Transporti;
- iii) Bujqësia, Pyjet dhe përdorimet tjera të tokës; dhe
- iv) Mbetjet e ngurta bashkiake;

Shpenzuesi më i madh i energjisë është sektori i transportit, i pasuar nga sektori i ndërtesave. Gjithashtu, konsumi i energjisë është llogaritur sipas energjentëve përkatës, ku nafta / dizeli paraqet energjentin më të konsumuar, e pasuar nga energjia elektrike dhe benzina, ndërsa gazi i lëngshëm, biomasa dhe ngrohja diellore që janë konsumuar në një masë dukshëm më të vogël.

Në tabelën dhe grafikun vijues është paraqitur konsumi i energjisë në territorin e Bashkisë Elbasan.

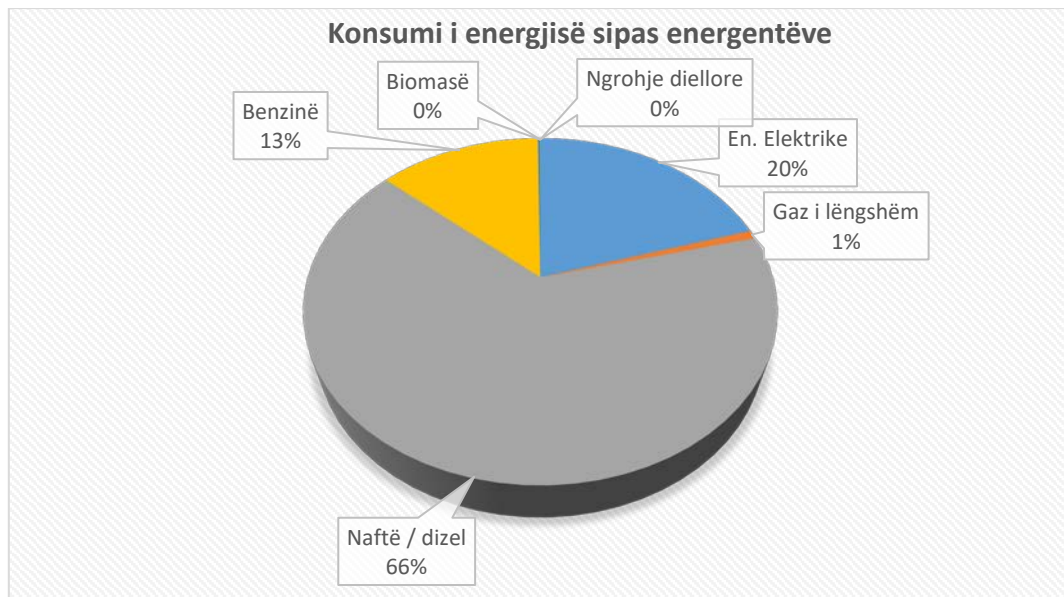
Tabela 9: Konsumi fundor i energjisë në Bashkinë Elbasan

Konsumi përfundimtar i energjisë [MWh/vit]							
Makro-sektorët / Energjentët	En. Elektrike	Gaz i lëngshëm	Naftë / dizel	Benzinë	Biomasë	Ngrohje diellore	Total
Ndërtesa, impiante e pajisje	143,513.80	5,661.18	3,546.87	0.00	975.00	405.00	154,101.85
Transporti	0.00	0.00	460,590.00	94,500.00	0.00	0.00	555,090.00
Bujqësia, Pyjet dhe përd. tjera të tokës	-	-	-	-	-	-	-
Mbetjet e ngruta bashkiake	-	-	-	-	-	-	-
Total	143,513.80	5,661.18	464,136.87	94,500.00	975.00	405.00	709,191.85

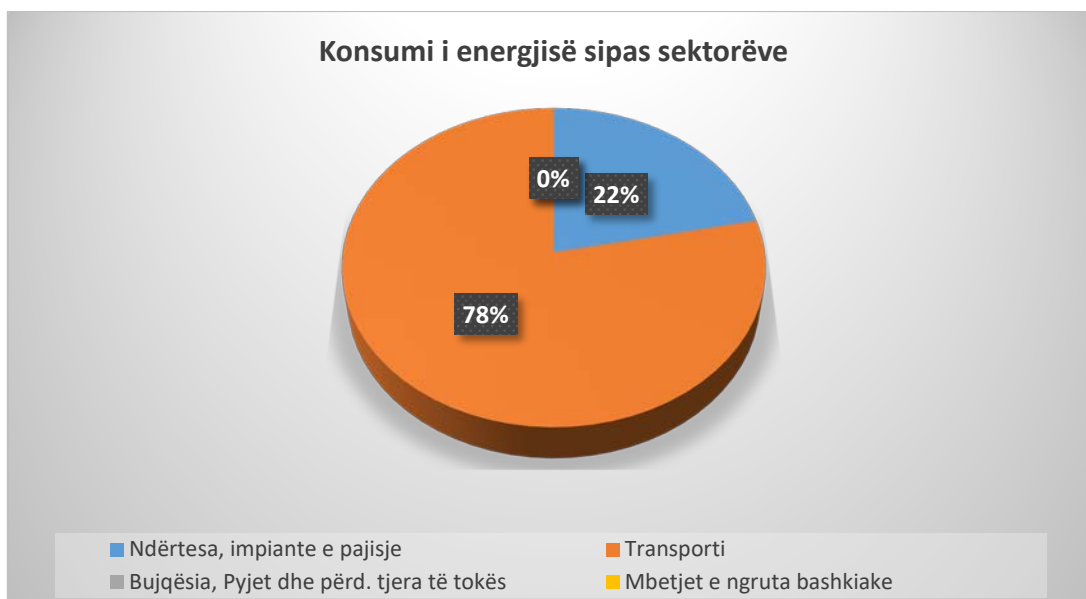

Figura 17: Paraqitja grafike e konsumit të energjisë në Bashkinë Elbasan

Në vijim, është paraqitur pjesëmarrja e energjentëve në konsumin e përgjithshëm të energjisë në territorin e bashkisë, si dhe konsumi i tërësishëm i energjisë sipas sektorëve të aktivitetit.

Figura 18: Pjesëmarrja e energjentëve në konsumin e përgjithshëm të energjisë në territorin e bashkisë

Figura 19: Pjesëmarrja e sektorëve të aktivitetit në konsumin e përgjithshëm të energjisë në bashki

Nga tabela dhe grafikët e paraqitur më lart vërehet se nafta (dizeli) paraqet energentin me pjesëmarrjen më të madhe në konsumin e përgjithshëm të energjisë me 63.45%, e pasuar nga energjia elektrike 20.24%, benzina 13.33%, si dhe energentët me pjesëmarrje shumë më të vogël: gazi i lëngshëm 0.80%, biomasa 0.14% dhe ngrohja diellore përmes paneleve solare termike me 0.06%.

Për sa i përket sektorëve të aktiviteteve duhet theksuar se, sektori i transportit ka pjesëmarrjen më të madhe të konsumit me 78.27%, sektori i Ndërtesave merr pjesë në konsumin e përgjithshëm të energjisë me 21.73%; ndërsa për sektorët ‘jo-energjetikë’ konsumi i energjisë është zero.

Emetimet e CO₂

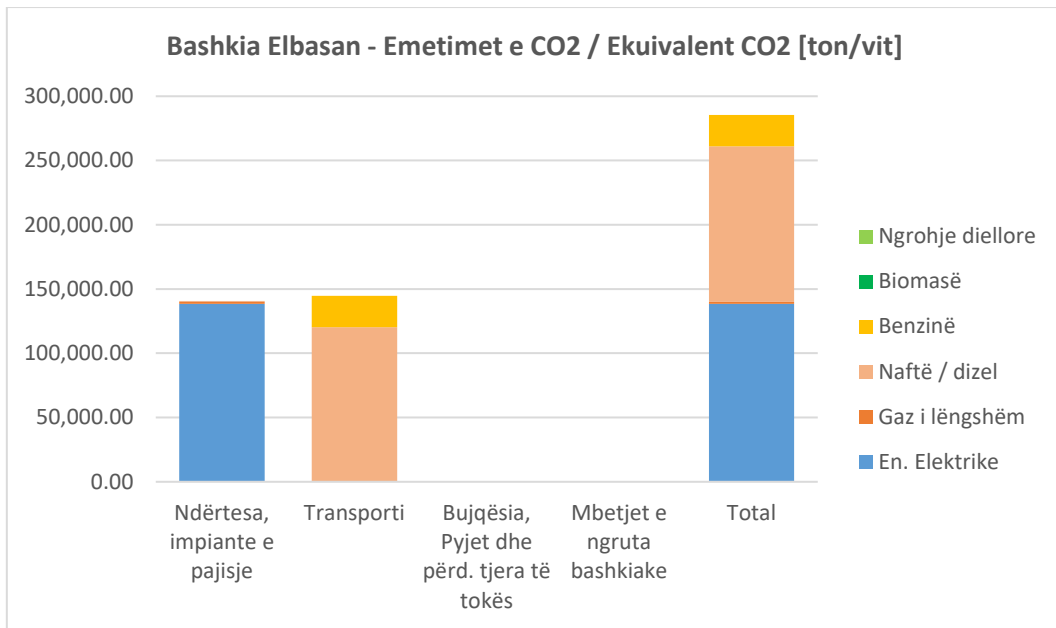
Përgjithësisht emetimet e CO₂ / CO₂ ekuivalent reflektojnë strukturën e konsumit të energjisë dhe ndarjen sektoriale. Sasitë më të mëdha të emetimeve derivojnë nga konsumi i energjisë elektrike, e pasuar nga nafta dhe benzina, ndërsa emetimet nga gazi i lëngshëm janë dukshëm më të vogla për shkak të konsumit të vogël të këtij energjenti. Duhet theksuar se faktori i emetimeve për biomasën (dhe BRE-të tjera) është marrë si zero në përputhje me kriteret e ‘CO₂-neutralitetit’, rrjedhimisht emetimet nga biomasa llogariten të jenë zero.

Sa i përket makro-sektorëve, sektori i Transportit pararin me sasinë më të madhe të emetimeve, e pasuar nga sektori i Ndërtesave, dhe dy sektorët ‘jo-energjetikë’ – Bujqësia, pyjet e përdorimet tjera të tokës; dhe Mbetjet e ngruta bashkiake.

Në tabelën dhe grafikun më poshtë janë paraqitur emetimet nga energentët sipas nën-sektorëve:

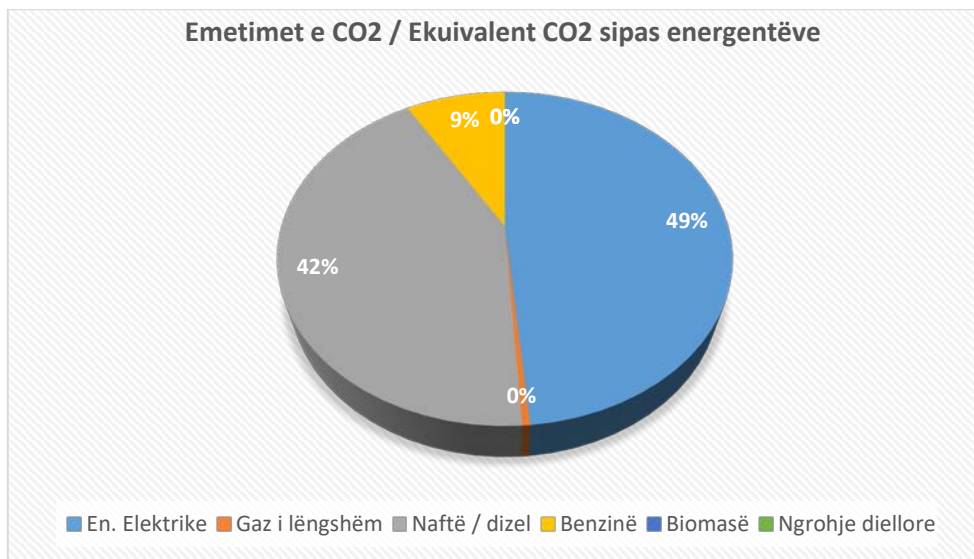
Tabela 10: Emetimet e përgjithshme të gazrave serë në territorin e Bashkisë Elbasan

Emitimet e CO ₂ / Ekuivalent CO ₂ [ton/vit]							
Makro-sektorët / Energjentët	En. Elektrike	Gaz i lëngshëm	Naftë / dizel	Benzinë	Biomasë	Ngrohje diellore	Total
Ndërtesa, impiante e pajisje	138,562.57	1,324.72	926.61	0.00	0.00	0.00	140,813.90
Transporti	0.00	0.00	120,328.22	24,334.78	0.00	0.00	144,663.00
Bujqësia, Pyjet dhe përd. tjera të tokës	-	-	-	-	-	-	95,389.08
Mbetjet e ngruta bashkiake	-	-	-	-	-	-	73,134.71
Total	138,562.57	1,324.72	121,254.83	24,334.78	0.00	0.00	454,000.69

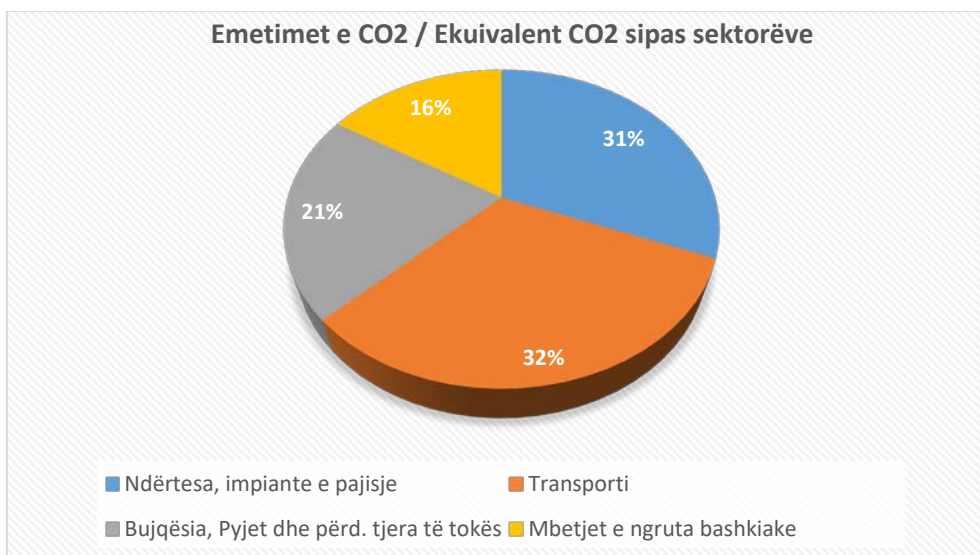

Figura 20: Grafiku i emetimeve të përgjithshme në territorin e Bashkisë Elbasan

Në vijim është paraqitur pjesëmarrja e secilit energjent në emetimet e përgjithshëm në territorin e Bashkisë, si dhe emetimet e tërësishme sipas makro-sektorëve.

Figura 21: Pjesëmarrja e energjentëve në emetimet e tërësishme në territorin e Bashkisë Elbasan

Figura 22: Emetimet e tërësishme të ndara sipas sektorëve në Bashkinë Elbasan

Nga tabela dhe grafikët e paraqitur më lart vërehet se emetimet nga energjia elektrike e furnizuar nga rrjeti kombëtar janë në nivelin 48.54%, e pasuar nga nafta me 42.47%, benzina 8.52%, dhe gazi i lëngshëm me një pjesëmarrje dukshëm më të vogël prej vetëm 0.46%. Përderisa, në përputhje me kriteret e ‘CO₂-neutralitetit’, emetimet nga biomasa janë llogaritur zero.

Për sa i përket nën-sektorëve duhet theksuar se, makro-sektori i Transportit paraqet pjesëmarrjen më të madhe në emetimet e përgjithshme me 31.86%, pasuar nga sektori i Ndërtesave me 31.02%; ndërsa pjesëmarrja e sektorëve ‘jo-energjetikë’ në emetimet e përgjithshme është e konsiderueshme: Sektori: Bujqësia, pyjet dhe përdorimet tjera të tokës me 21.01% dhe Sektori: Mbetjeve të ngruta bashkiake: 16.11%.

Emetimet e gazrave serë në tërë territorin e Bashkisë Elbasan në vitin bazë 2015 , paraqesin rreth 5.3% të emetimeve të përgjithshme në nivel kombëtar.

4. VLERËSIMI I RREZIKUT DHE CENUESHMËRISË (RVA)

Ky kapitull paraqet vlerësimin e dobësive dhe rreziqeve në lidhje me ndryshimet klimatike (RVA) për sektorë të ndryshëm në Bashkinë e Elbasanit.

Sektorët e analizuar u vlerësuan si më të ndjeshëm në lidhje me ndryshimet e pritshme klimatike në të ardhmen, dhe në të njëjtën kohë vlerësohen si sektorët më të spikatur për territorin e Bashkisë. Gjatë përgatitjes së analizës së një sektori të caktuar mbi ndikimet e ndryshimeve klimatike, parashikohen hapat bazë, konkretisht:

- i) Përcaktimin e rreziqeve të pasojave të ndryshimeve klimatike, të cilat janë domethënëse për Bashkinë e Elbasanit;
- ii) Përcaktimi i karakteristikave kryesore aktuale dhe të pritshme të çdo rreziku të identifikuar, (probabiliteti i shfaqjes, ndryshimet e pritshme në intensitet, kohezgjatja e fenomenit), etj;
- iii) Përcaktimi i sektorëve socio-ekonomikë dhe mjedisorë që janë më të ekspozuar ndaj rreziqeve të identifikuara (ndërtesat, trafiku, energjia, furnizimi me ujë, menaxhimi i mbetjeve, planet e përdorimit të tokës, bujqësia dhe pyjet, mjedisi dhe biodiversiteti, shëndetësia, mbrojtja civile dhe shërbimet e urgjencës, turizmi, arsimiti, teknologjitë e informacionit dhe komunikimit), si dhe niveli i ndjeshmërisë së tyre (i lartë, i moderuar, i ulët);
- iv) Përcaktimi i grupeve sociale më të ndjeshme ndaj çdo rreziku të identifikuar;

Nje element tjetër i rëndësishëm është dhe përcaktimi i aftësive të Bashkisë Elbasan për t'u përshtatur me rreziqet e identifikuara, që nënkupton vlerësimin për cdo kategori ekzistuese të shërbimeve publike të: disponueshmërisë së aktorëve socio-ekonomikë; pajtueshmëria dhe zbatimi i rregulloreve; prania e kapaciteteve (njerezore dhe pajisjeve); prania e sistemit të paralajmërimit të hershëm.

4.1 Metodologjia për vlerësimin e cenueshmërisë dhe rrezikut nga ndryshimet klimatike të Bashkisë Elbasan.

Metodologjia e përdorur në RVA është bazuar në Manualin për Zhvillimin e Planit të Veprimit për Energjinë e Qëndrueshme dhe Klimën, (The Covenant of Mayors for Climate and Energy Reporting Guidelines), e cila u hartua bazuar me nismën e Marrëveshjes së Kryetarëve dhe Zyra e Kryetarëve të Bashkive, në bashkëpunim me Qendrën e Përbashkët të Kërkimeve të Komisionit Evropian (JRC).

RVA është themeli mbi të cilën bazohen masat e ardhshme të përshtatjes ndaj efekteve të ndryshimeve klimatike të njësisë së vetëqeverisjes vendore (NJQV). Në të njëjtën kohë, ky dokument është bazë dhe pjesë përbërëse e dokumentit të Planit të Veprimit për Energjinë e Qëndrueshme dhe Klimën (SECAP) për Bashkinë Elbasan.

4.1.1 Termat bazë të cenueshmërisë

Termt bazë të cenueshmërisë dhe analizës së rrezikut përfshijnë:

- i. nxitësit klimatikë dhe jo-klimatikë të ndryshimeve klimatike;
- ii. kërcënimet;
- iii. ekspozimi;
- iv. ndjeshmëria dhe
- v. kapaciteti përshtatës.

Rezultati përfundimtar i procesit të analizës së cenueshmërisë dhe rrezikut është karakterizimi i rreziqeve të ndryshimeve klimatike për territorin e Bashkisë Elbasan.

Terminologjia e përdorur në metodologji është në përputhje me IPPC AR5, konkretisht:

Rreziku, kërcënimi, ngjarja e rrezikshme, etj., përkufizohet si "nje dukuri e mundshme e një ngjarjeje ose tendence të shkaktuar nga natyra ose nga njeriu si një efekt që mund të shkaktojë humbje jete, lëndime ose pasoja të tjera shëndetësore, si dhe dëme materiale dhe humbje të pronës, infrastrukturës, mjeteve të jetesës, shërbimeve dhe burimeve mjedisore". Rreziqe të ndryshme, p.sh. përmbytjet, thatësit apo valët e të nxehtit, prekin sektorë të ndryshëm në zonën e vëzhguar. Rreziqet janë pasojë e drejtpërdrejtë e ndryshimeve klimatike, (p.sh. rritja e temperaturës mesatare të ajrit, mungesa/intensifikimi i reshjeve, etj.), si dhe ndikime të tjera të shkaktuara nga aktiviteti human, si mbipopullimi, zvogëlimi i sipërfaqeve të gjelbra, ndërhyrjet e pakontrolluara në shtetërit e lumenjve, etj. Sa më i shpeshtë dhe më intensiv të jetë rreziku, aq më të mëdha janë pasojat e tij.

Ekspozimi ndaj fenomeneve të sipërmendura, i jep përgjigje pyetjes se çfarë rrezikohet potencialisht nga një ngjarje e rrezikshme në zonën e vëzhguar dhe është a është ai faktori vendimtar në përcaktimin e dëmeve dhe humbjeve të mundshme. Ekspozimi përfshin "praninë e njerëzve, mjeteve të jetesës, specieve ose ekosistemeve, shërbimeve dhe burimeve mjedisore, infrastrukturës ose aseteve ekonomike, sociale ose kulturore në vende që mund të ndikohen negativisht nga fenomenet klimatike".

Cenueshmëria ndaj një ngjarjeje të caktuar të rrezikshme, përfaqëson një predispozicion ndaj ndikimeve negative dhe është funksion i dy variablave të veçantë, ndjeshmërisë dhe aftësisë përshtatëse.

Pjesë të ndryshme të zonës në studim janë të ndjeshme ndaj veprimit të një ngjarjeje të rrezikshme në nivele të ndryshme, e cila përshkruhet me termin sensitivitet, i cili përkufizohet si "shkalla në të cilën kërcënimi i konsideruar mund të ndikojë në objektin e ekspozuar, ekosistemin në përgjithësi, ose lloje të vecanta në vecanti, qoftë në mënyrë të pafavorshme ose të favorshme dhe efekti mund të jetë i drejtpërdrejtë ose i tërthortë".

Kapaciteti përshtatës, nënkupton aftësinë e shoqërisë, komunitetit, institucioneve apo mjedisit në përgjithësi për t'u përshtatur dhe për t'u përgjigjur ndikimeve aktuale dhe të ardhshme të ndryshimeve të klimës.

Reziku – që nënkupton probabilitetin e ndodhjes së një ngjarjeje ose tendence të rrezikshme, e cila përfaqëson probabilitetin e ndodhjes së një ngjarjeje të caktuar. Ai është rezultat i ndërlidhjes së cenueshmërisë, ekspozimit dhe ngjarjes së rrezikshme dhe tregon një vlerësim se si kërcënimi mund të ndikojë në një sektor/mjedis të caktuar ose disa prej tyre njëkohësisht.

Cenueshmëria ndaj një ngjarjeje të caktuar të rrezikshme varet nga ekspozimi, ndjeshmëria dhe aftësia për t'u përshtatur.

Arsyetimi është mbështetur në parimet e rëndësishme si më poshtë:

- Ndjeshmëria e madhe dhe mundësia e pakët për përshtatje e rrisin cenueshmërinë.
- Shpeshtesia e ngjarjeve ekstreme, si dhe rritja e intensitetit të tyre shkaktojnë cenueshmëri më të lartë dhe si rrjedhim rrezik më të lartë për pasoja në shoqëri dhe mjedis.

Të dhënat dhe informacioni i përdorur gjatë kryerjes së vlerësimeve të sipërpërmendura janë mbledhur nga burimet e mëposhtme:

- Njohuritë dhe përvoja e anëtarëve të ekipit të Bashkisë Elbasan, të mbledhura përmes takimeve dhe konsultimeve përkatëse nga ku u morr informacion në lidhje me kërcënimet e mëparshme, aktuale dhe ato të mundshme në të ardhshmen, të ndryshimeve të klimës dhe ndikimin e tyre në sektorët kyç si p.sh. shëndetësia, arsimiti, mbrojtja civile, ekonomia dhe industria, etj., dhe ndikimi në grupet e cenueshme të popullsisë ;

- Dokumentacioni i dorëzuar nga Bashkia Elbasan në lidhje me kërcënimet e mëparshme klimatike që kanë ndodhur në territorin e Bashkisë së Elbasanit
- Dokumentet strategjike dhe planifikuese të Bashkisë së Elbasanit;
- Studime të organizmave ndërkombëtare;
- Baza e të dhënave të ish Institutit Hidrometeorologjik (sot IGJEO), rishikim historik i të dhënave për klimën, reshjet, temperaturat, etj.);
- Raportet Kombëtare në përputhje me Konventën Kuadër të Kombeve të Bashkuara;
- Atlasi klimatik i Shqipërisë (temperaturat, reshjet, etj.)

Bazuar në udhëzimet e Manuali për zhvillimin e Planit të Veprimit për Menaxhimin e Qëndrueshëm të Energjisë dhe Përshtatjen ndaj Ndryshimeve Klimatike, dhe në Marrëveshjen e Kryetarëve të Bashkive për Klimë dhe Energjisë, u krye një vlerësim i reziqeve aktuale ndaj ndryshimeve të klimës, përkatësisht:

- Probabilitetet e shfaqjes së kërcënimit klimatik;
- Ndikimet e kërcënimit klimatik;

Klasifikimi i përdorur për të vlerësuar kërcënimet aktuale të klimës u bazua në arsyetimin e mëposhtëm:

- **Kërcënim i ulët** – Në rast se probabiliteti i shfaqjes së një kërcënimi klimatik është (p.sh. një herë në një dekadë) dhe kur ndikimi i tij është pothuajse i papërfillshëm (përsa i përket ndikimit në njerëz, pronë, mjedis, infrastrukturë, ekonomi, etj.)
- **Kërcënim i moderuar** – Në rast se probabiliteti i ndodhjes së kërcënimit klimatik është periodik (i shpeshtë, një herë në disa vite), dhe kur ndikimi është i moderuar (përsa i përket ndikimit tek njerëzit, pronë, mjedis, infrastrukturë, ekonomi, etj.)
- **Kërcënim i lartë** – Në rast se kërcënimi klimatik ndodh shpesh (një herë në disa vjet ose në baza vjetore), dhe kur ndikimi i tij është shumë i ndjeshëm (përsa i përket ndikimit në njerëz, pronë, mjedis, infrastrukturë, ekonomi, etj.)
- **Kërcënim i papërcaktuar** – kur një kërcënim klimatik nuk shfaqet ose shfaqja e tij nuk monitorohet, dhe kur ndikimi i tij është i papërcaktuar, (përsa i përket ndikimit në njerëz, pronë, mjedis, infrastrukturë, ekonomi, etj.)

Vlerësimi i kërcënimeve të pritshme klimatike paraqitet përmes ndryshimeve të pritshme në intensitetin e reziqeve klimatike, ndryshimeve të pritshme në frekuencat dhe hapsirën kohore dhe hapsinore në të cilën ndodh ky ndryshim.

Duke pasur parasysh reziqet që shfaqen në territorin e Bashkisë Elbasan, në periudhën paraprake dhe në bazë të të dhënave/dokumentacionit të mbledhur në lidhje me shfaqjen e këtyre reziqeve, si dhe dokumentet e planifikimit strategjik, projeksionet dhe vlerësimet e kërcënimit e ardhshme klimatike dhe parametrat klimatike, u përcaktuan kërcënimet e rëndësishme klimatike që mund të shfaqen në të ardhmen.

Duke vlerësuar ndikimin e kërcënimeve të rëndësishme klimatike në sektorë të caktuar dhe duke konsideruar dobësitë e sektorëve, shkalla e përdorur për të vlerësuar nivelin aktual të cenueshmërisë u klasifikua si më poshtë:

- **I ulët** – Kur niveli i cenueshmërisë së sektorit është i ulët për sa i përket ndikimit të papërfillshëm mbi njerëzit, mjedisin, pronën, infrastrukturën dhe dëmin e ulët material të shkaktuar nga kërcënimet klimatike në sektorin përkatës.

- **I moderuar** – Kur niveli i cenueshmërisë së sektorit është i moderuar, për sa i përket ndikimeve të rëndësishme në jetë njerëzore, mjedis, pronën, infrastrukture, por me nivelet mesatare-të larta të dëmit material të shkaktuar nga kërcënimi klimatik në sektorin përkatës.
- **I lartë** – Kur niveli i cenueshmërisë së sektorit është i lartë për sa i përket ndikimit negativ domethënës mbi njerëzit, mjedisin, pronën, infrastrukturën dhe një shkallë shumë të lartë të dëmit material të shkaktuar nga kërcënimi klimatik në sektorin nën vëzhgim.
- **E panjohur** -Kur niveli i cenueshmërisë së sektorit është i panjohur për sa i përket ndikimit negativ mbi njerëzit, mjedisin, pronën, infrastrukturën dhe shkallën e dëmit material të shkaktuar nga kërcënimi klimatik në sektorin nën vëzhgim.

4.2 Ndryshimet klimatike

Pasojat negative të ndryshimeve klimatike janë të dukshme në Shqipëri. Të gjitha raportet e deritanishme lidhur me ndryshimet klimatike, të cilat vendi ynë i prodhon si nënshkrues i Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike, konfirmojnë se këto fenomene pritet të ndodhin gjithnjë e më intensivisht gjatë viteve në vazhdim.

Ne Raportin e Katërt Kombëtar për Shqipërinë, të Konventën Kuadër të OKB-së për Ndryshimet Klimatike, theksohet se analizat e ndryshimeve të temperaturës dhe regjimeve të reshjeve në periudhën nga viti 1961 deri në vitin 2016 tregojnë një rritje të ndjeshme të temperaturës në të gjitha zonat e vendin tonë, rritje e numrit dhe frekuencës së ditëve të nxehta, me temperatura relativisht të larta, ulje e numrit të ditëve të ftohta dhe një frekuencë më e ulët e temperaturave të ulëta, si dhe tendenca e një rritje të lehtë të rreshjeve vjetore, me ndryshime të ndjeshme në shpërndarjen stinore dhe të intensitetit të tyre.

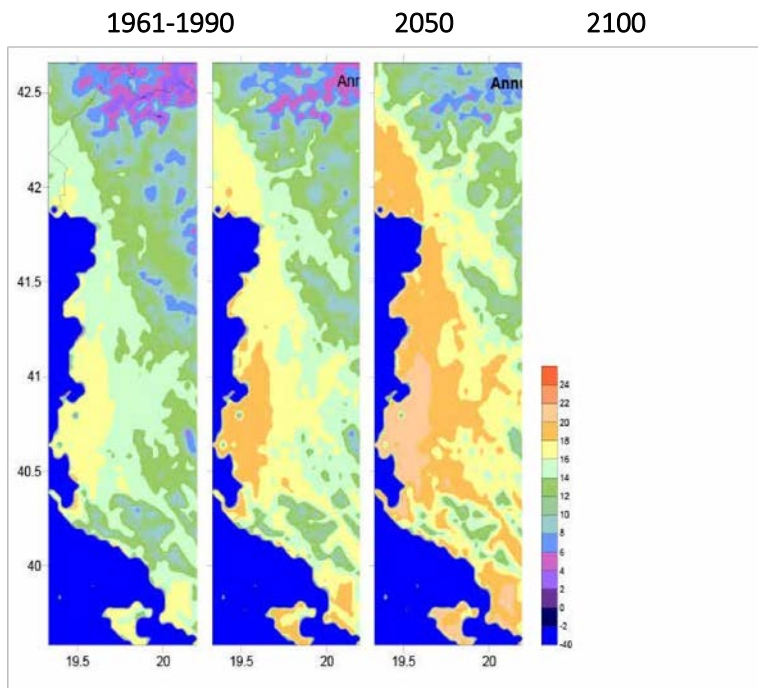
Vlerësimet e ndryshimeve të ardhshme klimatike, bazohen në projeksionet e emetimeve të gazeve serrë që marrin parasysh parametrat e zhvillimit të ardhshëm demografik, social, ekonomik dhe teknologjik në nivel global dhe rajonal. Nëse emetimet globale të gazeve serrë ruajnë trendin e regjistruar të disa dekadave të fundit, klima e Shqipërisë do të bëhet mesatarisht më e ngrohtë në krahasim me kushtet klimatike të mesit të shekullit të njëzetë, me ndryshime të padëshirueshme në intensitetin dhe frekuencën e reshjeve ekstreme dhe fenomene të tjera klimatike.

Modelet Rajonale të Klimës (RCM), përdoren për të vlerësuar ndryshimet klimatike në zona të veçanta. Këto modele janë mjetet më të përdorura për rajonalizimin e rezultateve të modeleve klimatike globale dhe vlerësimin e ndryshimit të kushteve klimatike rajonale në të ardhmen në varësi të skenarëve të ndryshëm të rritjes së mundshme të përqendrimeve të gazeve serrë.

4.2.1 Vlerësimi i ndryshimeve klimatike të ardhshme në zonën e qytetit të Elbasanit

Territori i Bashkisë Elbasan nga pikëpamja klimatike bën pjesë në zonën Klimatike Mesdhetare Fushore Qendrore. Klima e kësaj zone karakterizohet nga dimra të butë dhe të lagët dhe vera të nxehta dhe të thata. Elementet më të rëndësishëm klimatikë që lidhen me studimin janë temperatura e ajrit, reshjet dhe era.

Bazuar në të dhënat historike të IGJEO dhe Raportit të Katërt Kombëtar për Shqipërinë të Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike, mund të thuhet me bindje se temperaturat e ajrit do të vazhdojnë të rriten në vitet në vazhdim. Rritja e temperaturave bën që kufijtë e saj si dhe regjimi i reshjeve të zhvendosen në kohë, shpesh here edhe në hapsire duke bërë që fenomenet të paraqesin me shume rezikshmeri persa i perket pasojave ne mjedise.

Figura 23: Temperatura e verës, vlera bazë dhe e pritshme deri në vitin 2050 dhe 2100 për zonën bregdetare.³

Figura e mësipërme paraqet ndryshueshmërinë e vlerave të temperaturave mesatare vjetore në vitet e ardhshme 2050 dhe 2100 në nivel kombëtar.

Nga sa më sipër parashikohet edhe një rritje e ekstremeve të temperaturës, e cila mund të ketë një ndikim të ndjeshëm në ekonomi dhe shoqëri.

Duke përgjithësuar rezultatet e skenarëve të ndryshëm që lidhen me ndryshimet klimatike, arrijmë në përfundimin se rreshjet vjetore ka të ngjarë të ulen deri në -8,5% (nga - 47,4% në -56,0%) rreth vitit 2050; dhe deri në -18.1% (nga - 94.0% në -89.7%) rreth vitit 2100.

Tabela 11: Parashikimi i ndryshimit të reshjeve (%), për horizonte të ndryshme kohore lidhur me vitin 1990⁴

Years	2030	2050	2080	2100
Annual	-3.84 (-35.4 to 27.7)	-8.46 (-56.0 to 47.4)	-14.37 (-78.6 to 81.1)	-18.13 (-89.7 to 94.9)
winter	-5.96 (-15.9 to 4.0)	-10 (-27.9 to 7.7)	-14.3 (-44.6 to 16.1)	-18.1 (-55.8 to 19.6)
Spring	-2.45 (-11.9 to 7.0)	-7.26 (-25.3to 10.75)	-14.26 (-45.1to 16.6)	-17.7 (-55.3 to 19.8)
Summer	-10.4 (-12.8 to -7.9)	-19.7(-24.1 to -15.3)	-41.9 (-49.2 to -34.5)	-50.4 (-59.4 to -41.3)
Autumn	0.5 (-10.1 to 11.1)	-2.5 (-21.3 to 16.3)	-6.9 (-38.1 to 25.2)	-9.5 (-48.1 to 29.1)

Për vlerësimin e situatës aktuale te elementeve kryesore klimatike në territorin e Bashkisë Elbasan u morrën në konsideratë edhe të dhënat dhe përfundimet e studimeve hidrike të lumit Shkumbin të cilat përshkojnë territorin e Bashkisë Elbasan.

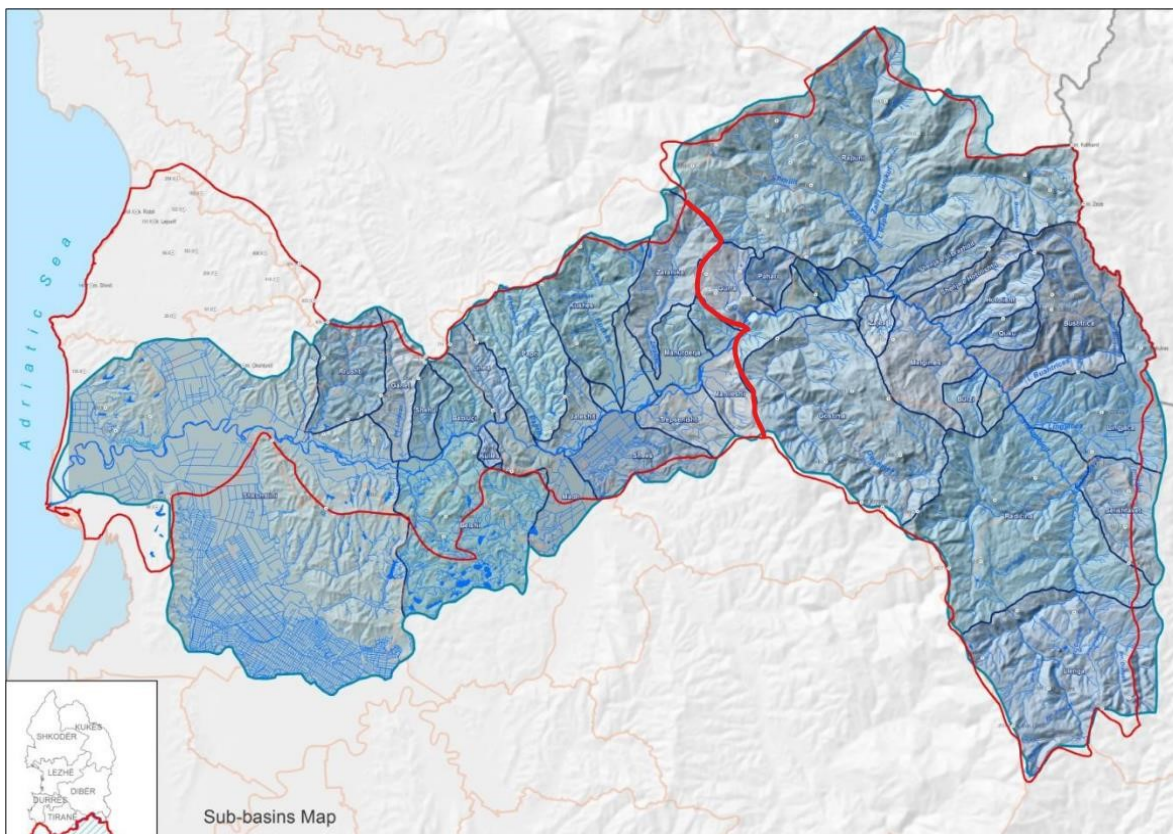
³ Raportit të Tretë Kombëtar për Shqipërinë të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike

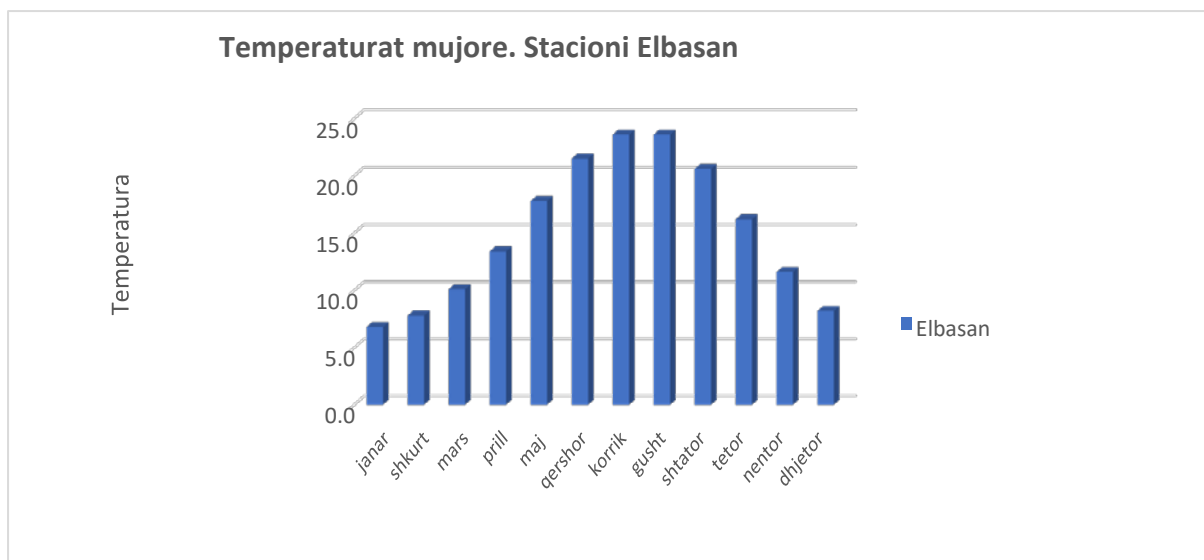
Në vazhdim jepet harta e basenit të lumit Shkumbine ku bene pjese dhe territori i Bashkisë Elbasan, ku janë përzgjedhur disa stacione, vendndodhja e të cilave paraqet në mënyrë më të besueshme parametrat termikë dhe hidrikë të zonës. Rrjeti hidrik përfaqësohet kryesisht nga lumi Shkumbin si dhe disa nga deget e tij, si perrenjte Gostima, Gurës, Këngjeras, Manlleshit etj.

Për të karakterizuar regjimin termik të pellgut të lumit Shkumbin, në vijim jepen temperaturat mesatare mujore të stacionit meteorologjik të Elbasanit dhe shpërndarja e tyre gjatë vitit.

Tabela 12: Temperaturat mesatare mujore. Stacioni meteorologjik Elbasan.

	Temperaturat mesatare mujore °C												
Stacioni meteorologjik	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nentor	Dhjetor	Mesatare vjetore
Elbasan	6.8	7.8	10.1	13.4	17.8	21.5	23.6	23.6	20.6	16.2	11.6	8.2	15.1

Figura 24: Temperatura mesatare mujore te stacionit Elbasan

Për sa i përket sasisë së reshjeve vjetore në rajonin e Elbasanit, ato luhaten në kuotat 950-1200 mm në vit. Duke ditur që për një pellg ujëmbledhës reshjet janë faktori kryesor i regjimit hidrologjik të lumit, studimi i dinamikës së tyre merr një rëndësi të vecantë.

Mesatarisht në stacionin e Elbasanit regjistrohen rreth 1700 mm reshje në vit. Muajt më të lagësht janë nëntori dhe dhjetori respektivisht me 169,2 dhe 151,8 mm reshje, ndërsa më të thatë janë korriku dhe gushti respektivisht me 30,2 dhe 40,2 mm reshje.

Numri i ditëve me reshje mbi 1 mm arrin në 85 deri 100 ditë. Dëbora nuk është një fenomen i zakonshëm dhe nuk krijon shtresë të qëndrueshme. Numri i ditëve me ngrica është 15-30 ditë.

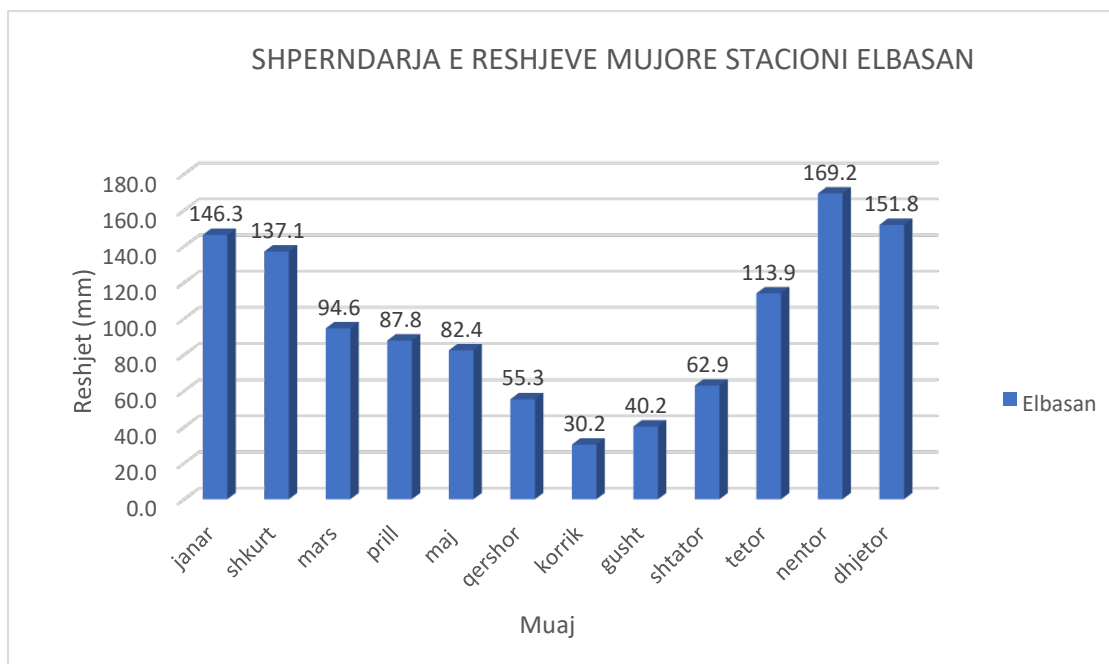
Era fryn kryesisht nga lindja dhe verilindja.

Tabela 13: Shpërndarja brendavjetore e reshjeve. Stacioni meteorologjik Elbasan

Shperndarja brendavjetore e reshjeve (mm). Stacioni Elbasan													
Stacioni meteorologjik	Janar	Shkurt	Mars	Prill	Maj	Qershor	Korrik	Gusht	Shtator	Tetor	Nentor	Dhjetor	Mesatare vjetore
Reshjet (mm)	146,3	137,1	94,6	87,8	82,4	55,3	30,2	40,2	62,9	113,9	169,2	151,8	97,6

Për të karakterizuar regjimin e reshjeve në pellgun ujëmbledhës të lumit Shkumbin, si stacion më përfaqësues shërben stacioni meteorologjik i Elbasanit.

Reshjet mujore të këtij stacioni jepen në vijim së bashku me shpërndarjen vjetore të tyre.

Figura 25: Shpërndarja vjetore e rreshjeve në stacionin Elbasan

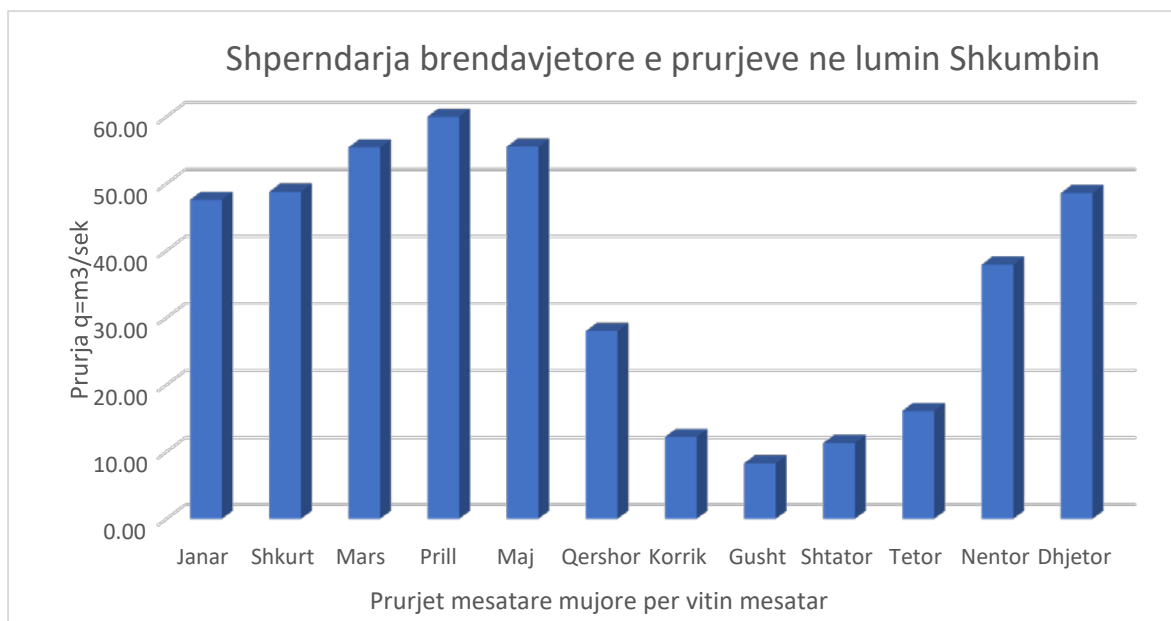
Parametri kryesor i rrjedhjes vjetore është prurja mesatare vjetore ose norma e rrjedhjes, e cila jep ujëshmërinë e lumit ose sasinë e ujit që rrjedh mesatarisht në shtratin e lumit.

Duke përpunuar materialin shumëvjeçar të vrojttimeve të vendmatjes së Lumit Shkumbin për periudhën e vrojttimeve të pellgut ujëmbledhës prej 1289 km², rezulton se prurja mesatare vjetore ka vlerën: Qmes (Shkumbin) = 35.8 m³/s.

Një parametër tjetër i rëndësishëm i studimit është edhe shpërndarja brendavjetore e rrjedhjes vjetore, e cila përcaktohet prej prurjeve mesatare mujore dhe praktikisht pasqyron regjimin ujqor të lumit.

Nga shpërndarja brenda vjetore e prurjeve në Lumin Shkumbin duket se prurjet më të mëdha vrojtohen në periudhën dhjetor - maj, kur edhe reshjet atmosferike janë më të mëdha, dhe prurjet më të vogla në muajt korrik - shtator që praktikisht përfaqëson periudhën e shterjes.

Këtu duhet theksuar se Lumi Shkumbin karakterizohet prej një ushqimi të fuqishëm nëntokësor, gjë që shpjegon edhe prurjet e larta gjatë muajve të thatë të vitit. Kështu në muajt korrik - shtator prurjet mesatare shumëvjeçare janë mbi 8 m³/s.

Figura 26: Shpërndarja brendavjetore e prurjeve në lumin Shkumbin.

Nga sa më sipër shqetësimet kryesore që duhen konsideruar në Bashkinë Elbasan përfshijnë:

- i. frekuenca dhe kohëzgjatja në rritje e valëve të të nxehtit, të cilat do të përbëjnë rreziqe të konsiderueshme për shëndetin, veçanërisht në pellgjet e lumenjve me lartësi të ulëta, ku ndodhen shumë qendra urbane me popullsi të dendur, ku bën pjesë edhe qyteti i Elbasanit;
- ii. rritje e theksuar e potencialit për zjarre në pyje, fenomen shqetësues për territorin e Bashkisë së Elbasanit;
- iii. zvogëlimi i prurjeve vjetore të lumenjve, që mund të prishë disponueshmërinë e ujërave, të ndikojë në ekosistemet, si dhe disa sektorë socio-ekonomikë, duke vështirësuar sigurimin e ujit të pijshëm, ujin për bujqësinë dhe industrinë;
- iv. rritje e ndjeshme e tendencave të intensitetit dhe ashpërsisë së thatësirës, që prek qytetarët dhe shumicën e sektorëve ekonomikë, veçanërisht bujqësinë dhe prodhimin e energjisë, e cila ka një peshë të konsiderueshme në këtë zonë me dy hidrocentrale, të cilat ndonëse nuk janë pjesë e basenit të lumit Shkumbin luajnë një rol të rëndësishëm si furnizues me energji të zonës;
- v. rritje të rrezikut për jetët njerëzore, sigurinë, cilësinë e jetës dhe stabilitetin ekonomik.

Fenome të tilla si përmytjet dhe thatësira, përveç ndikimit të faktorëve klimatikë janë subjekt i balancës ujore në seksionin lumor në njësinë e kohës, prandaj dhe merren gjithmone parasysh për të arsyetuar dhe parapirë fenomenet e ndryshimeve klimatike të mundshme.

Sic dihet bilanci ujqor vlerësohet:

$$Sasia\ e\ ujit\ disponibël\ UD = Reshjet - \Sigma\ e\ përdoruesve - rimbushjen\ e\ ujërave\ nëntokësore - avullimin$$

Meqenëse UD është përgjithësisht një sasi fikse e fundme, dhe me shumë mundësi referuar studimeve të fenomeneve klimatike, ato edhe për shkak të këtyre ndryshimeve klimatike, mbeten kritike. Kjo gjë kërkon që menaxhimi i konsumit të ujit dhe sidomos nivelet e tij, duhet të bëhet në mënyrë rigorozë, në mënyrë që t'i përgjigjet sa më mirë dhe në kohë përballimit të përmytjeve dhe fenomeneve të thatësirës të cilat po bëhen më shqetësuese.

Me rritjen e vazhdueshme të kërkesave për ujë të pijshëm, për shkak edhe të rritjes së popullsisë dhe rritjes ekonomike, të gjithë përdoruesit e ujit kanë detyrimin të minimizojnë dhe optimizojnë përdorimin individual të ujit. Kjo mund të jetë edhe një nga objektivat e Bashkise e cila nepermjet kursimit të ujit mund të reduktoje nevojën për energji të stacioneve të pompimit të ujit të pijshëm.

Vlerësimi i balancave të ujit në një rrjedhë ujore na ndihmon të arsyetojmë dhe strukturojmë aktorët kryesorë dhe ndikimin e secilit prej tyre në ciklin hidrologjik natyror të rrjedhës ujore (pa presione njerëzore), si dhe inputet dhe outputet përkatëse për shkak të ndikimeve të tyre (p.sh. marrjen/përdorimin e ujit, shkarkimet, etj.) në mënyrën e përshtatshme dhe të menaxhueshme.

Institucionet qendrore dhe sidomos ato vendore kanë për detyrë ligjore të sigurojnë ruajtjen e burimeve natyrore në përgjithësi dhe ato ujore në vecanti për qëndrueshmërinë afatgjatë mjedisore dhe zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik të zonës. Institucionet vendore nëpërmjet pjesëmarrjes së tyre në Këshillin e Basenit Ujore duhet të synojnë mbrojtjen e mjedisit të përgjithshëm ujor, si dhe shpërndarjen e drejtë të tij në përdorues të ndryshëm, nëpërmjet vendimarrjes në këtë Këshill.

Nje element tjetër i rëndësishëm është mbështetja e vendimarrjes në lidhje me menaxhimin e ujërave të zeza, i cila ndihmon me zbatimin e Direktivës së BE-së për Trajtimin e Ujërave të Zeza Urbane (UWWTD).

Studimet dhe përvojat tregojnë se zgjidhjet e bazuara në natyrë janë më efikase. Ato mund të zbatohen nëpërmjet tre sfidave kryesore për veprim:

- i. ruajtja dhe përdorimi më i mirë i ekosistemeve ekzistuese funksionale;
- ii. përmirësimi i menaxhimit të ekosistemeve për përdorim të qëndrueshëm njerëzor
- iii. restaurimi i ekosistemeve të degraduara ose rinatyrimi i ekosistemit, (ose edhe krijimi i ekosistemeve e reja).

Nismat e ruajtjes që mund të mbrojnë, menaxhojnë dhe rivendosin në mënyrë të qëndrueshme mjedisin duke ofruar njëkohësisht përfitime të prekshme dhe të qëndrueshme për njerëzit, njihen gjerësisht si zgjidhje të bazuara në natyrë (NbS). Është dokumentuar se veprimet NbS, nëse projektohen mirë, mund të gjenerojnë të ardhura për komunitetet vendore të prekur nga efektet klimatike dhe të krijojnë përfitime për bashkitë dhe njësitë e vetëqeverisjen vendore, që varen nga këto burime natyrore duke siguruar shëndetin dhe mirëqenien e tyre.

5 MASAT ZBUTËSE

5.1 Qasja në përzgjedhjes së masave zbutëse

Bashkia e Elbasanit, gjatë përzgjedhjes së masave zbutëse, ka përvetësuar qasjen e avancuar të qeverisjes urbane të energjisë dhe klimës duke ndërthurur 4 modalitete kryesore:

- ‘Vetë-qeverisja bashkiake’ – aktivitetet qeverisëse për investime të efijencës së energjisë në asetet bashkiake;
- ‘Qeverisja përmes dhënies së mundësive’ – Bashkia ka rolin udhëheqës për të mundësuar bashkëpunimin mes akterëve të komunitetit;
- ‘Qeverisja përmes ofrimit’ - Bashkia përmes ofrimit të shërbimeve bashkiake influencon në zhvillimin e infrastrukturës përkatëse efijente të energjisë dhe transportit të qëndrueshëm; dhe
- ‘Qeverisja përmes autoritetit’ – duke ushtruar kompetencat e veta Bashkia nxjerr rregullore dhe plane urbanistike që nxisin efijencën e energjisë dhe transport urban efikas.

Në përputhje me Udhëzimet e Konventës së Krye-bashkiakëve (CoV – ‘Covenant of Mayors’) masat zbutëse janë strukturuar sipas sektorëve të aktiviteteve të përcaktuar në Inventarin Fillestarë të Emetimeve (BEI-Baseline Emission Inventory); konkretisht në:

- Makro-sektorët e energjisë:
  - Sektori Ndërtesave, Impianteve dhe Pajisjeve (shkurtimeisht: Sektori Ndërtesave); dhe
  - Sektori transportit urban (brenda territorit të bashkisë).
- Sektorët ‘jo-energjetik’:
  - Sektori mbetjeve; dhe
  - Bujqësia, Pylltaria dhe përdorimet tjera të tokës.

Tabela 14: Tabelë përmbledhëse e uljes së shkarkimeve prej masave të identifikuara

Sektorët / Nënsektorët	2015		2030		2030 vs 2015			
	Kons. En. [MWh/vit]	Emitimet Co2 [ton/vit]	Kons. En. [MWh/vit]	Emitimet Co2 [ton/vit]	Zvog kons [MWh]	Ulja emit [ton]	Zvog kons [%]	Ulja emit [%]
Ndërtesa, impiante e pajisje	154,101.84	140,813.90	44,773.48	35,151.93	109,328.36	105,661.97	70.95%	75.04%
Transporti	555,090.00	144,662.99	311,479.54	81,186.75	243,610.46	63,476.24	43.89%	43.88%
Bujqësia, Pyjet dhe përd. tjera të tokës	N/A	95,389.08	N/A	77,586.94	N/A	17,802.14	N/A	18.66%
Mbetjet e ngurta bashkiake	N/A	73,134.71	N/A	63,444.79	N/A	9,689.92	N/A	13.25%
Total sektorët - Bashkia	709,191.84	454,000.68	356,253.02	257,370.41	352,938.82	196,630.27	49.77%	43.31%

5.2 Detajet e masave zbutëse

5.2.1 Sektori i ndërtesave – ndërtesat publike në pronësi të bashkisë

Masa 1	
Emërtimi i masës:	Rinovimi i ndërtesave publike në pronësi të Bashkisë Elbasan për të përmirësuar efijencën e energjisë
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat publike bashkiake
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasanit – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit

	urban dhe shërbimeve infrastrukturore; dhe Drejtoria e buxhetit dhe financave.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2024 - 2029
Vlerësimi i kostos së zbatimit (ALL/EUR)	37,500,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)⁵	238.07
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)⁶	191.60
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan; Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Agjencia për Eficiencë të Energjisë; Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Planifikohet rinovimi i pothuaj se të gjitha ndërtesave bashkiake – rreth 110 ndërtesa të madhësive dhe destinacioneve të ndryshme, nga të cilat 10 prej tyre janë në proces të rinovimit. Rinovimi do të përfshinë: <ul style="list-style-type: none"> - Zëvendësimin e dritareve të vjetra me dritare të reja me performancë të lartë termike nga PVC me xhama të dyfishtë / trefishtë; - Zëvendësimi i dyerve – me përparësi dyert e jashtme; - Vendosja e termo-izolimit në muret e jashtme të ndërtesave – rinovimi i tërësishëm i fasadave; - Izolimi termik i çatave të ndërtesave bashkiake që në shumicën e ndërtesave përfshin edhe rinovimin e plotë të çatave; Në fazën përgatitore, nga bashkia / drejtoritë përkatëse duhet të ndërmerren këto aktivitete: <ul style="list-style-type: none"> - Përcaktimi i ndarjeve buxhetore dhe/ose mënyrave tjera të financimit alternativ;

⁵ Kursimi i energjisë paraqet ndryshimin mes konsumit vjetor të parashikuar në vitin 2030 dhe konsumit vjetor të vitit referent 2015

⁶ Reduktimi i emitimeve paraqet ndryshimin mes emitimeve vjetore të parashikuara në vitin 2030 dhe emitimeve në vitin referent 2015

	<ul style="list-style-type: none"> - Auditimi energjetik i ndërtesave publike bashkiake; - Përgatitja e dokumentacionit të projektit dhe tenderit për përzgjedhjen e ekzekutuesit të punimeve rinovuese; - Përzgjedhja e organit mbikëqyrës <p>Me rinovimin e ndërtesave bashkiake parashikohet një kursim i dukshëm i energjisë elektrike të konsumuar për ngrohjen / ftohjen e hapësirave, si dhe energjentëve tjerë që veçanërisht përdoren për ngrohje.</p>
--	--

Masa 2	
Emërtimi i masës:	Instalimi i një sistemi eficient të ndriçimit në ndërtesat publike në pronësi të Bashkisë Elbasan
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat publike bashkiake
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasanit – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit urban dhe shërbimeve infrastrukturore; dhe Drejtoria e buxhetit dhe financave.
Partnerët në zbatim	Organet mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2024-2028
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	875,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	43.48
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	34.99
Burimet e financimit	<p>Buxheti i Bashkisë Elbasan</p> <p>Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Agjencia për Eficiencën e Energjisë;</p> <p>Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj;</p> <p>Fondet e EU; dhe</p> <p>Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.</p>

Përshkrimi i masës	<p>Instalimi i sistemeve eficient të ndriçimit në ndërtesat e bashkisë do të përfshinë:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zëvendësimin e llambave elektrike ekzistuese me llamba eficiente LED; - Instalimi i sistemeve teknologjike eficiente të kontrollit dhe telemenaxhimit si: pajisjet e kontrollit të burimit të ndriçimit; sistemet modulare (detektorët, sensorët etj.) <p>Në fazën përgatitore, nga bashkia / drejtoritë përkatëse duhet të ndërmerren këto aktivitete:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Përcaktimi i ndarjeve buxhetore dhe/ose mënyrave tjera të financimit alternativ; - Auditimi energjetik; - Përgatitja e dokumentacionit të projektit dhe tenderit për përzgjedhjen e ekzekutuesit të punimeve rinovuese; - Përzgjedhja e organit mbikëqyrës <p>Me rinovimin - instalimin e sistemeve eficient të ndriçimit në ndërtesat bashkiake parashikohet një kursim i dukshëm i energjisë elektrike të konsumuar për ndriçimin e ndërtesave si dhe kursimet tjera buxhetore për mirëmbajtje kur merret parasysh se jetëgjatësia e llambave LED është dukshëm më e madhe se e atyre të zakonshme.</p>
---------------------------	---

Masa 3	
Emërtimi i masës:	Instalimi i një sistemi eficient të ngrohjes / ftohjes në ndërtesat publike në pronësi të Bashkisë Elbasan
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat publike bashkiake
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasanit – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit urban dhe shërbimeve infrastrukturore; dhe Drejtoria e buxhetit dhe financave.
Partnerët në zbatim	Organet mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2024-2027
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	1,000,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	57.74

Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	46.47
Burimet e financimit	<p>Buxheti i Bashkisë Elbasan</p> <p>Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Agjencia për Eficiencë të Energjisë;</p> <p>Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj;</p> <p>Fondet e EU; dhe</p> <p>Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.</p>
Përshkrimi i masës	<p>Instalimi i sistemeve eficient të ngrohjes / ftohjes në rreth 35 ndërtesa të bashkisë do të përfshinë:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zëvendësimin e pajisjeve individuale të ngrohjes / ftohjes me sisteme eficiente qendrore të ngrohjes / ftohjes – pompat termike dhe / ose kaldaja eficiente me biomasë; - Ndërrimi i kaldajave ekzistuese me lëndë djegëse thëngjill ose naftë me kaldaja teknologjikisht të avancuara dhe eficiente me biomasë dhe / ose me pompa termike; - Instalimi i sistemeve teknologjike eficiente të kontrollit, monitorimit dhe telemenaxhimit të ngrohjes / ftohjes si: termostetet për kontrollin e temperaturës së brendshme dhe pajisjet e kontrollit, rregullimit (axhustimit) të shfrytëzimit të ngrohjes / ftohjes dhe menaxhimit të kyçjes / shkryçjes. <p>Në fazën përgatitore, nga bashkia / drejtoritë përkatëse duhet të ndërmerren këto aktivitete:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Përcaktimi i ndarjeve buxhetore dhe/ose mënyrave tjera të financimit alternativ; - Auditimi energjetik; - Përgatitja e dokumentacionit të projektit dhe tenderit për përzgjedhjen e ekzekutuesit të punimeve rinovuese; - Përzgjedhja e organit mbikëqyrës <p>Me rinovimin e sistemeve ekzistuese të ngrohjes / ftohjes së ndërtesave bashkiake parashihet një kursim i dukshëm i energjisë elektrike të konsumuar dhe po ashtu heqja nga përdorimi i energjentëve tjerë fosile që aktualisht përdoren për ngrohje.</p>

Emërtimi i masës:	Rindërtimi i ndërtesave sociale të banimit me efikasitet të lartë energjie
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat publike në pronësi të bashkisë
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e shërbimeve sociale; Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit urban dhe shërbimeve infrastrukturore; dhe Drejtoria e buxhetit dhe financave.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2026-2029
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	2,500,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	38.76
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	31.20
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Agjencia për Efikasitet të Energjisë; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Bashkia Elbasan planifikon rindërtimin e ndërtesave të banimit për rastet sociale. Me qëllim të arritjes së një niveli të lartë të efikasitetit të energjisë, Bashkia është e përkushtuar që ndërtimi i tyre të bëhet sipas standardeve më të avancuara të performancës energjetike, ku ndër tjera do të përfshijnë: <ul style="list-style-type: none"> - Orientimi i akseve kryesore të ndërtesave lindje –perëndim; - Përdorimi i materialeve ndërtimore me përçueshmëri të ulët të nxehtësisë; - Përdorimi i materialeve izoluese për fasada dhe çati; - Hijezim arkitektural dhe ventilim natyral të hapësirave të brendshme; - Ndriçim të mirë natyral dhe shpërndarje të optimizuar të hapësirave të brendshme;

	<ul style="list-style-type: none"> - Sisteme eficiente të ngrohjes dhe klimatizimit, si dhe të ndriçimit; <p>Në fazën përgatitore, nga bashkia / drejtoritë përkatëse duhet të ndërmerren këto aktivitete:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Përcaktimi i ndarjeve buxhetore dhe/ose mënyrave tjera të financimit alternativ; - Përgatitja e dokumentacionit të projektit arkitektonik dhe paramasës së materialeve të jetë në pajtim me standardet e performancës energjetike të ndërtesave; - Përgatitja e tenderit për përzgjedhjen e ekzekutuesit të punimeve ndërtimore dhe dokumentacionit përkatës me kërkesa të ndërlidhura me standardet e performancës energjetike; - Përzgjedhja e organit mbikëqyrës <p>Rindërtimi i ndërtesave sociale me performancë të lartë të energjisë do të ndikoj që shpenzimi i energjisë në këto ndërtesa do të jetë më i vogël krahasuar me ndërtesat e zakonshme të reja. Megjithatë zvogëlimi i konsumit të energjisë e rrjedhimisht dhe emetimeve të CO₂ nuk do të hyjnë në përllogaritje për këtë SECAP, sepse inventarizimi i emetimeve në BEI për Elbasan nuk ka përfshirë këto ndërtesa për shkakun e thjeshtë sepse nuk janë të ndërtuara.</p>
--	--

Masa 5	
Emërtimi i masës:	Instalimi i paneleve solare termika për ngrohjen e ujit dhe paneleve solare foto-voltaike (PV) për prodhim të energjisë elektrike në ndërtesat në pronësi të Bashkisë Elbasan
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat publike bashkiake
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit urban dhe shërbimeve infrastrukturore; dhe Drejtoria e buxhetit dhe financave.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2024-2029
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	1,250,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	N/A

Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh) – në vitin 2030	Prodhimi i energjisë elektrike: 380 MWh; Prodhimi i energjisë termike (ngrohjes): 220 MWh;
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	482
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Agjencia për Eficiencë të Energjisë; Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Bashkia e Elbasanit planifikon që në çatitë e rreth 15 ndërtesave bashkiake të instaloj panele solare termike për ngrohjen e ujit sanitarë, si dhe të instaloj panele solare foto-voltaike për prodhimin e energjisë elektrike: <ul style="list-style-type: none"> - Në 15 ndërtesa bashkiake do të instalojë panele solare termike për ngrohjen e ujit sanitarë, me kapacitet total 150 kW_{TH}; - Në 35 ndërtesa bashkiake do të instalojë panele solare foto-volatike për prodhim të energjisë elektrike, me kapacitet total 350 kW_{EL}. Në fazën përgatitore, nga bashkia / drejtoritë përkatëse duhet të ndërmerren këto aktivitete: <ul style="list-style-type: none"> - Përcaktimi i ndarjeve buxhetore dhe/ose mënyrave tjera të financimit alternativ; - Përgatitja e dokumentacionit të projektit dhe të tenderit për përzgjedhjen e ekzekutuesit të punimeve instaluese; - Përzgjedhja e organit mbikëqyrës Instalimi i paneleve solare termike dhe solare PV do të ketë efekt në shtimin e prodhimit të energjisë nga BRE-të – prodhim të energjisë së pastër diellore; gjithashtu do të ndikojë në uljen e shpenzimeve të bashkisë për blerjen e energjisë elektrike nga rrjeti kombëtar, si dhe për blerjen e energjentëve tjerë për ngrohjen e ujit sanitar.

Masa 6	
Emërtimi i masës:	Ndërtimi i parkut solarë foto-voltaik për furnizim me energji elektrike të ndërtesave bashkiake
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat publike në pronësi të bashkisë

Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit urban dhe shërbimeve infrastrukturore; Drejtoria për buxhet dhe financa; dhe Agjencia e shërbimeve publike urbane
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2027-2030.
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	1,250,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	N/A
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	Prodhimi vjetor i energjisë elektrike: 164.25 MWh/vit;
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	131.99
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Ministria e Energjisë dhe Infrastrukturës; dhe Agjencia për Eficiencë të Energjisë; Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Bashkia e Elbasanit planifikon që, në vendin ku janë të përqendruara një numër i konsiderueshëm i ndërtesave bashkiake, të ndërtojë një park solar foto-voltaik për prodhim të energjisë elektrike që do të përdorej për vetë-konsum – pra për ndërtesat bashkiake. Parku solar PV do të ketë kapacitetin e instaluar total 150 kW. Në fazën përgatitore, nga bashkia / drejtoritë përkatëse duhet të ndërmerren këto aktivitete: <ul style="list-style-type: none"> - Përcaktimi i ndarjeve buxhetore dhe/ose mënyrave tjera të financimit alternativ; - Përgatitja e dokumentacionit të projektit dhe të tenderit për përzgjedhjen e ekzekutuesit të punimeve instaluese; - Përzgjedhja e organit mbikëqyrës Ndërtimi i parkut solar - Instalimi i paneleve solare PV do të ketë efekt në shtimin e prodhimit të energjisë nga BRE-të – prodhim të energjisë së pastër diellore, si dhe gjithashtu do të ndikojë në

	uljen e shpenzimeve të bashkisë për blerjen e energjisë elektrike nga rrjeti kombëtar.
--	--

Masa 7	
Emërtimi i masës:	Krijimi i një Sistemi të menaxhimit të qëndrueshëm të energjisë për ndërtesat në pronësi të Bashkisë Elbasan
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat publike bashkiake
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit urban dhe shërbimeve infrastrukturore; Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Agjencia e shërbimeve publike urbane.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2024-2025
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	50,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	72.48
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	58.33
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Agjencia për Eficiencë të Energjisë; Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Me qëllim të menaxhimit eficient të ndërtesave në pronësi të bashkisë, planifikohet krijimi i një Sistemi unik të menaxhimit të qëndrueshëm të energjisë i cili do të zbatohet për të gjitha ndërtesat në pronësi të bashkisë. Në kuadër të krijimit të Sistemit të menaxhimit të energjisë do të:

	<ul style="list-style-type: none"> - vendosen standardet e monitorimit dhe menaxhimit të energjisë; - Procedurat dhe rregullat e operimit të këtij sistemi menaxhues; <p>Krijimi dhe zbatimi i Sistemit të menaxhimit të energjisë do të kontribuojë që ndërtesat bashkiake të shfrytëzojnë energjinë në mënyrë të qëndrueshme dhe efiçiente, duke rezultuar në kursim të energjisë dhe njëkohësisht në zvogëlim të kostos.</p>
--	---

Masa 8	
Emërtimi i masës:	Edukimi dhe trajnimi i vazhdueshëm për profesionistët – menaxherët e energjisë
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat publike në pronësi të bashkisë
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit urban dhe shërbimeve infrastrukturore; Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Agjencia e shërbimeve publike urbane.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2024-2025
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	50,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	72.48
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	58.33
Burimet e financimit	<p>Buxheti i Bashkisë Elbasan</p> <p>Agjencia për Efiçencë të Energjisë;</p> <p>Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj;</p> <p>Fondet e EU; dhe</p> <p>Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.</p>

Përshkrimi i masës	<p>Për zbatim të suksesshëm të Sistemit të menaxhimit të energjisë në ndërtesat bashkiake, duhet ndërmarrë masa edukuese dhe të ngritjes profesionale për profesionistët – menaxherët e energjisë.</p> <p>Ky është parakusht themelor i menaxhimit eficient dhe të qëndrueshëm energjetik të ndërtesave në pronësi të bashkisë.</p> <p>Edukimi dhe ngritja profesionale do të arrihet përmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kurseve profesionale afatgjata të fokusuara në eficiencën e energjisë dhe menaxhimin e avancuar; - Trajnimeve të vazhdueshme në temat specifike në kuadër të eficiencës së energjisë; <p>Ngritja e kapaciteteve profesionale të profesionistëve të angazhuar në menaxhimin e energjisë në ndërtesat bashkiake do të ketë efekte pozitive në optimalizimin e përdorimit të energjisë në ndërtesat bashkiake dhe në shfrytëzim të energjisë në mënyrë të qëndrueshme dhe eficiente, duke rezultuar në kursim të energjisë dhe njëkohësisht në zvogëlim të kostos.</p>
---------------------------	--

Masa 9	
Emërtimi i masës:	Edukimi i përdoruesve të ndërtesave bashkiake për shfrytëzimin eficient të energjisë
Spektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat publike në pronësi të bashkisë
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasanit – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Drejtoria e administratës dhe burimeve njerëzore;
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2024-2026
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	20,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	72.03
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	57.97

Burimet e financimit	<p>Buxheti i Bashkisë Elbasan</p> <p>Agjencia për Eficiencë të Energjisë;</p> <p>Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj;</p> <p>Fondet e EU; dhe</p> <p>Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.</p>
Përshkrimi i masës	<p>Edukimi për shfrytëzim eficient të energjisë dhe ndryshimi i sjelljes së përdoruesve të ndërtesave bashkiake do të përfshin masat edukuese dhe të vetëdijesimit, përmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Shpërndarjes së broshurave informuese për eficiencën e energjisë, platformat online / web faqet e internetit për komunikim interaktiv on-line; - Organizimit të fushatave vetëdijesimit dhe ndryshimit të sjelljes; - Trajnimeve në fushën e shfrytëzimit eficient të energjisë <p>Edukimi dhe vetëdijesimi i përdoruesve të ndërtesave bashkiake në lidhje me shfrytëzimin eficient të energjisë do të lehtësoj menaxhimin eficient të energjisë në ndërtesat bashkiake, duke dhënë rezultate pozitive në kursim të energjisë dhe njëkohësisht në zvogëlim të kostos.</p>

Masa 10	
Emërtimi i masës:	Përcaktimi i kriterëve të 'prokurimit publik të gjelbërt' për blerjen e pajisjeve elektrike me eficiencë energjie të lartë në ndërtesat bashkiake
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat publike në pronësi të bashkisë
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasanit – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit (Drejtoria e prokurimit publik); dhe Drejtoria e buxhetit dhe financave.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2024-2025
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	15,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	72.48

Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	58.33
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Agjencia për Eficiencë të Energjisë; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Vendosja e kriterëve të prokurimit publik të gjelbërt merr në konsideratë çështjet mjedisore dhe të efijencës së energjisë. Kriteret e prokurimit publik të gjelbërt i referohen kriterëve të tenderimit dhe procesit të vendimmarrjes për blerjen e mallrave dhe shërbimeve. Konkretisht kriteret e prokurimit për përmirësimin e efijencës së energjisë aplikohen kryesisht për blerjen e: <ul style="list-style-type: none"> - Pajisjeve elektrike efijente, përfshirë pajisjet e IT dhe ndriçimit, si dhe sistemet efijente të ngrohjes / ftohjes; - Automjeteve të flotës bashkiake me emetime të ulëta të gazrave; - Materialeve ndërtimore për rinovimin e ndërtesave bashkiake; Përcaktimi i kriterëve është parakusht themelor për zbatimin prokurimit publik të gjelbërt, nga i cili arrihen kursime të konsiderueshme të energjisë së shfrytëzuar, e rrjedhimisht dhe ulje e emetimeve të CO ₂ .

5.2.2 Sektori i ndërtesave – ndërtesat private të banimit dhe afariste

Masa 11	
Emërtimi i masës:	Skema e subvencionimit të rinovimit të ndërtesave private të banimit dhe afarizmit
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat private të banimit e afariste
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave;
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare

Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2024-2026
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	10,000,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	13,275.89
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	12,096.51
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Agjencia për Efiçencë të Energjisë; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Për të nxitur dhe promovuar rinovimin e ndërtesave private të banimit dhe afariste, për të arritur kërkesat e efiçencës së energjisë, Bashkia e Elbasanit planifikon, që në bashkëpunim me institucionet qendrore dhe ato ndërkombëtare, të ndihmojë financiarisht rinovimin e ndërtesave private përmes subvencionimit – bashkëfinancimit të projekteve rinovuese. Ky subvencionim do të zbatohet përmes; - krijimit të një fondi për subvencionim; dhe - përmes projekteve të ndryshme në bashkëpunim me organizatat ndërkombëtare. Kjo skeme e subvencionimit / bashkëfinancimit do të intensifikojë rinovimin për efiçencë të energjisë të ndërtesave private, me çka do të arrihen kursime në konsumin e energjisë, e rrjedhimisht reduktim i emetimeve të CO ₂ .

Masa 12	
Emërtimi i masës:	Skema e subvencionimit dhe nxitjes së përdorimit të BRE-ve – Burimeve të rinovueshme të energjisë – në ndërtesat private të banimit dhe afarizmit
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat private të banimit e afariste

Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Drejtoria e planifikimit dhe zhvillimit territorit.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2027
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	10,000,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	N/A
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	2,190 MWh/vit
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	1,995.45
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë; Organizatave ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Me qëllim të promovimit të përfitimit të energjisë së pastër/gjelbërt, Bashkia e Elbasanit planifikon, që në bashkëpunim me institucionet qendrore dhe ato ndërkombëtare, të ndihmojë financiarisht në instalimin e teknologjive të përfitimit të energjisë nga BRE-të në ndërtesat private, përmes subvencionimit dhe masave nxitëse. Teknologjitë e përfitimit të energjisë nga BRE-të përfshijnë në radhë të parë: - Instalimin e paneleve solare PV në çatitë e ndërtesave; - Instalimin e paneleve solare termike (për ngrohjen e ujit); Por gjithashtu edhe të sistemeve tjera qendrore të ngrohjes / ftohjes së ndërtesave si: - Sistemet e ngrohjes / ftohjes gjeotermike dhe pompat termike; - Sistemet / kaldajat e ngrohjes me biomasë

	<p>Subvencionimi dhe nxitja e instalimit të këtyre teknologjive të BRE-ve do të zbatohet përmes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - krijimit të një fondi për subvencionim; - përmes projekteve të ndryshme në bashkëpunim me organizatat ndërkombëtare; dhe - Masave lehtësuese administrative për lejet bashkiake, kyçjen në rrjetin e shpërndarjes së energjisë elektrike, njehsimin dy-kahor të energjisë dhe balancimin e kompenzimit përkatës. <p>Kjo skemë e subvencionimit / nxitjes do të promovojë dhe përhapë dukshëm përdorimin e burimeve të pastra të energjisë për prodhimin e decentralizuar në nivel ndërtesash për konsum vetanak, me çka arrihet reduktim i emetimeve të CO₂.</p>
--	--

Masa 13	
Emërtimi i masës:	Promovimi Sistemit të menaxhimit të qëndrueshëm të energjisë për ndërtesat private të banimit dhe afariste
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat private të banimit dhe afariste
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Agjencia e shërbimeve publike urbane
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2026
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	100,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	10,605.18
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	9,663.06
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Agjencia për Eficiencë të Energjisë; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj;

	Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	<p>Me qëllim të menaxhimit eficient të ndërtesave në pronësi private (rezidenciale dhe afariste) Bashkia planifikon të promovoj dhe të facilitoj zbatimin e Sistemit të menaxhimi të qëndrueshëm të energjisë i cili do të zbatohet për të gjitha ndërtesat në pronësi private.</p> <p>Në kuadër të krijimit të Sistemit të menaxhimit të energjisë do të:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vendosen standardet e monitorimit dhe menaxhimit të energjisë; - Procedurat dhe rregullat e operimit të këtij sistemi menaxhues; - Organizojë fushata promovuese dhe vetëdijesimit për rëndësinë e menaxhimit të energjisë në ndërtesa private për kursimin e energjisë dhe reduktimit të kostos për shërbimet e energjisë për pronarët e apartamenteve të banimit dhe ndërtesave afariste; - Organizojë trajnime të specializuara për menaxhimin e energjisë në ndërtesa, me synim certifikimin e menaxherëve të energjisë. <p>Krijimi dhe zbatimi i Sistemit të menaxhimit të energjisë do të kontribuojë që ndërtesat private të shfrytëzojnë energjinë në mënyrë të qëndrueshme dhe eficiente, duke rezultuar në kursim të energjisë dhe njëkohësisht reduktim të emetimeve të CO₂.</p>

Masa 14	
Emërtimi i masës:	Edukimi, informimi dhe vetëdijesimi i qytetarëve për eficiencën e energjisë në ndërtesa
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat private të banimit dhe afariste
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Agjensia e shërbimeve publike urbane
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2026
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	20,000 €

Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	6,406.25
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	5,837.14
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Agjencia për Eficiencë të Energjisë; Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Edukimi për shfrytëzim eficient të energjisë dhe ndryshimi i sjelljes së banorëve të ndërtesave rezidenciale dhe pronarëve të ndërtesave afariste do të përfshin masat edukuese, informuese dhe të vetëdijesimit, përmes: <ul style="list-style-type: none"> - Shpërndarjes së broshurave informuese për eficiencën e energjisë, platformat online / web faqet e internetit për komunikim interaktiv on-line; - Organizimit të fushatave vetëdijesimit dhe ndryshimit të sjelljes; - Trajnimeve në fushën e shfrytëzimit eficient të energjisë; - Krijimi i politikave përkatëse nga Bashkia për promovimin dhe zbatimin e eficiencës së energjisë në ndërtesat private të banimit dhe afariste; dhe - Informimi vazhdueshëm i qytetarëve për politikën e Bashkisë në fushën e eficiencës së energjisë në ndërtesa, përmes fushatave të rregullta të informimit dhe formave tjera të përshtatshme informuese. <p>Edukimi dhe vetëdijesimi i qytetarëve banues / pronarë të ndërtesave rezidenciale dhe afariste në lidhje me shfrytëzimin eficient të energjisë do të lehtësojë menaxhimin eficient të energjisë në këto ndërtesa, duke dhënë rezultate pozitive në kursim të energjisë dhe njëkohësisht në zvogëlim të koston.</p>

Masa 15	
Emërtimi i masës:	Krijimi i një rrjeti këshillues për energjinë – Qendra informacioni për eficiencën e energjisë
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat private të banimit dhe afariste

Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; Drejtoria e teknologjisë, informacionit dhe mediave; dhe Agjencia e shërbimeve publike urbane
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2026
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	20,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	3,219.30
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	2,933.31
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Agjencia për Eficiencë të Energjisë; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Bashkia Elbasan planifikon krijimin e rrjetit këshillues për energjinë, me fokus informimin në lidhje me shfrytëzim eficient të energjisë dhe ndryshimin e sjelljes, përmes qendrave të informacionit. Bashkia do mbështesë financiarisht krijimin e tyre dhe gjithashtu me logjistikë dhe organizim struktural Edukimi, informimi dhe ndryshimi i sjelljes së qytetarëve - banues / pronarë të ndërtesave rezidenciale dhe afariste - në lidhje me shfrytëzimin eficient të energjisë do të ketë efekte pozitive në zbatimin e masave të eficiencës së energjisë në ndërtesa, duke dhënë rezultate pozitive në kursim të energjisë dhe njëkohësisht në zvogëlim të kostos.

Masa 16	
Emërtimi i masës:	Promovimi i instalimit të paneleve solare termike dhe fotovoltaike (PV) në ndërtesat private të banimit dhe afariste

Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat private të banimit dhe afariste
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Drejtoria e planifikimit dhe zhvillimit territorit.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2027
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	20,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	N/A
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	5,250 MWh/vit
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	4,783.61
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Agjencia për Eficiencë të Energjisë; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Edukimi dhe informimi i qytetarëve për përfitimet mjedisore por edhe individuale (në kuptim të zvogëlimit të kostos për energji) të instalimit të paneleve solare PV dhe atyre termike për ngrohje të ujit sanitarë në ndërtesat rezidenciale dhe afariste do të përfshijë masat edukuese, informuese dhe të vetëdijesimit, përmes: <ul style="list-style-type: none"> - Shpërndarjes së broshurave informuese për eficiencën e energjisë, platformat online / web faqet e internetit për komunikim interaktiv on-line; - Organizimit të fushatave të informimit dhe vetëdijesimit; - Krijimi i politikave përkatëse nga Bashkia për promovimin, nxitjen dhe mbështetjen e përdorimit të BRE-ve, e veçanërisht energjisë solare (paneleve solare PV dhe termike), në ndërtesat private të banimit dhe afariste; dhe - Informimi vazhdueshëm i qytetarëve për politikën e Bashkisë dhe kombëtare, si dhe kornizën ligjore dhe rregullative për

	<p>promovimin dhe nxitjen e përdorimit të BRE-ve - paneleve solare - në ndërtesa;</p> <p>- Ky informim dhe vetëdijesim do të bëhet përmes fushatave të rregullta të informimit dhe formave tjera të përshtatshme informuese.</p> <p>Promovimi dhe vetëdijesimi i qytetarëve banues / pronarë të ndërtesave rezidenciale dhe afariste për përfitimet e instalimit të paneleve solare në ndërtesat e tyre, do të rezultojë në gjenerim të energjisë së pastër solare për vetë-konsum, si dhe në reduktimin e emetimeve të gazrave serë dhe njëkohësisht reduktim të kostos për energjinë e konsumuar në ndërtesa.</p>
--	---

5.2.3 Sektori ndërtesave – Ndriçimi publik

Masa 17	
Emërtimi i masës:	Zëvendësimi i llambave të vjetra jo-efiçiente me llamba ndriçimi efiçiente dhe ekologjikisht miqësore
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndriçimi publik
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Agjencia e shërbimeve publike urbane.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2027
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	300,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	5,257.06
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	3,663.50
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Agjencia për Efiçencën e Energjisë, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë; Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe

	Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	<p>Me qëllim të kursimit të energjisë elektrike të shpenzuar për ndriçim publik, Bashkia me departamentet përkatëse, synon të bëjë zëvendësimin e të gjitha llambave të vjetra jo-efiçiente me llamba me efiçencë të lartë energjie (LED).</p> <p>Në kuadër të këtij projekti të planifikuar do ndërmerren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Përcaktimi i ndarjeve buxhetore dhe/ose mënyrave tjera të financimit alternativ; - Auditimi energjetik; - Përgatitja e dokumentacionit të projektit dhe tenderit për përzgjedhjen e ekzekutuesit të punimeve rinovuese; - Përzgjedhja e organit mbikëqyrës <p>Ky projekt i zëvendësimit të llambave të vjetra jo-efiçiente me llamba efiçiente LED do të kursej energjinë elektrike të shfrytëzuar për ndriçim publik, reduktojë emetimet e CO₂, dhe njëkohësisht do të sjellë edhe kursime buxhetore për shkak të kostos më të ulët. Kjo gjithashtu do të ndikojë në përmirësimin e cilësisë së ndriçimit publik dhe shpërndarjes së ndriçimit publik në pjesë tjera të territorit të Bashkisë.</p>

Masa 18	
Emërtimi i masës:	Përmirësimi i sistemit të kontrollit dhe menaxhimit të ndriçimit publik
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndriçimi publik
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Agjensia e shërbimeve publike urbane.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2026-2027
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	300,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	598.81
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A

Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	445.20
Burimet e financimit	<p>Buxheti i Bashkisë Elbasan</p> <p>Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Agjencia për Efiçencën e Energjisë, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë;</p> <p>Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.;</p> <p>Fondet e EU; dhe</p> <p>Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.</p>
Përshkrimi i masës	<p>Me qëllim të kursimit të energjisë elektrike të shpenzuar për ndriçim publik, Bashkia me departamentet përkatëse, synon të përmirësojë dhe modernizojë sistemin e kontrollit dhe menaxhimit të ndriçimit publik me teknologji efiçente të:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monitorimit dhe kontrollit të intensitetit dhe kohëzgjatjes së ndriçimit, sipas zonave urbane; - Balancimit – stabilizimit dhe kompensimit të ndryshimeve të tensionit të energjisë elektrike të furnizuar; - Tele-menaxhimit i cili mundëson reagim automatik të sistemit të ndriçimit ndaj parametrave të jashtëm si: kohëzgjatja e natës / ditës në periudha të ndryshme të vitit, kushtet atmosferike, intensitetit i qarkullimit etj. <p>Në kuadër të këtij projekti të planifikuar do të ndërmerren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Përcaktimi i ndarjeve buxhetore dhe/ose mënyrave tjera të financimit alternativ; - Përgatitja e dokumentacionit të projektit dhe tenderit për përzgjedhjen e ekzekutuesit të punimeve rinovuese; - Përzgjedhja e organit mbikëqyrës <p>Ky projekt i përmirësimit dhe modernizimit të sistemit të kontrollit dhe menaxhimit të ndriçimit publik eliminon shpenzimin e tepërt dhe të panevojshëm energjisë elektrike, duke mundësuar optimizim të konsumit, si dhe operim dhe mirëmbajtje efikase.</p>

5.2.4 Ndër-sektorale – Sektori i Ndërtesave

Masa 19	
Emërtimi i masës:	Skema e nxitjes së certifikimit energjetik për ndërtesat
Sektori / Nën-sektoret	Ndërtesat – Ndërtesat publike dhe private të banimit e afariste
Organizata dhe departamenti Përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Drejtoria e taksave dhe tarifave vendore.

Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2024-2025
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	50,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	28,625.01
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	26,061.41
Burimet e financimit	<p>Buxheti i Bashkisë Elbasan</p> <p>Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë; Agjencia për Eficiencë të Energjisë;</p> <p>Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj;</p> <p>Fondet e EU; dhe</p> <p>Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.</p>
Përshkrimi i masës	<p>Zbatimi dhe nxitja e certifikimit të performancës energjetike të ndërtesave përfshinë një numër veprimesh të cilat kanë për qëllim që ndërtesat e reja dhe ekzistuese publike, si dhe ato private të banimit e afarizmit të bëhen eficiente në kuptimin e konsumit të energjisë. Këto veprime mund të përmbliidhen si vijon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adoptimi i standardeve dhe kërkesave për performancën energjetike të ndërtesave; - Vendosija e sistemit të duhur për certifikimin energjetik të ndërtesave – monitorimi dhe vlerësimi i përmbushjes së standardeve dhe kërkesave, si dhe lëshimi i certifikatave të performancës energjetike; - Vendosija e skemës nxitëse për certifikimin energjetik të ndërtesave – masat nxitëse financiare dhe tjera lehtësuese për zhvillim të projekteve <p>Masat nxitëse të certifikimit energjetik të ndërtesave do të ndikojnë që ndërtesat në përgjithësi (si ato ekzistuese edhe ndërtesat e reja) të plotësojnë kërkesat e eficiencës së energjisë, duke reduktuar konsiderueshëm konsumin e përgjithshëm të energjisë në ndërtesa.</p>

Masa 20	
Emërtimi i masës:	Lidhja e marrëveshjes(ve) të partneritetit-publiko-privat (PPP) për investime në pilot projekte të efikasitetit të energjisë dhe burimeve të ripërtëritshme
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat publike, ndërtesat private të banimit e afariste, dhe ndriçimi publik
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria juridike dhe informacionit; dhe Agjensia e shërbimeve publike urbane.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2027
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	500,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	26,755.04
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	24,358.90
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë; Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Me qëllim të zbatimit efikas dhe promovimit në shkallë të gjerë të projekteve të efikasitetit të energjisë dhe të BRE-ve, Bashkia planifikon të ndërmarrë iniciativë për lidhje të marrëveshjeve PPP me operatorë privatë të interesuar për të investuar në projektet e efikasitetit të energjisë dhe të përfitimit të energjisë nga BRE-të. Në këtë kuadër Bashkia do të:

	<ul style="list-style-type: none"> - vlerësojë legjislacionin kombëtar të ndërlidhur me PPP me fokus procedurat dhe kompetencat e nivelit vendor në këtë proces; - Do të rishikojë rregulloret përkatëse komunale dhe eventualisht të amendoj legjislacionin përkatës vendorë; - Të ndërmarrë rolin drejtues në udhëheqjen e procesit të përzgjedhjes së operatorit dhe lidhjes së marrëveshjes së PPP.
--	--

Masa 21	
Emërtimi i masës:	Hartimi i politikave për nxitjen e krijimit të shoqërive private të shërbimeve të energjisë (ESCO)
Sektori / Nën-sektori	Ndërtesat – Ndërtesat publike, ndërtesat private të banimit e afariste, dhe ndriçimi publik
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria juridike dhe informacionit; dhe Agjensia e shërbimeve publike urbane.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2027
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	100,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	13,918.31
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	12,671.81
Burimet e financimit	<p>Buxheti i Bashkisë Elbasan</p> <p>Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë;</p> <p>Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.;</p> <p>Fondet e EU; dhe</p> <p>Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.</p>

Përshkrimi i masës	<p>Bashkia planifikon të ndërmarrë veprimet e nevojshme politike dhe ligjore dhe të krijon ambient të favorshëm biznesi për krijimin dhe operimin e shoqërive private që ofrojnë shërbime të energjisë.</p> <p>Për këtë Bashkia Në këtë kuadër Bashkia do të:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vlerësojë legjislacionin kombëtar të ndërlidhur me mbështetjen institucionale në krijimin e ESCO-ve me fokus kompetencat e nivelit vendor në këtë proces; - Do të rishikojë rregulloret përkatëse komunale dhe eventualisht të amendoj legjislacionin përkatës vendorë me qëllim lehtësimit dhe mbështetjes për ESCO-të; - Të ndërmarrë fushata promovimi për rolin e ESCO-ve sidomos në efikasitetin e energjisë përfitimet e dyanshme nga shërbimet e duhura të energjisë.
---------------------------	--

5.2.5 Sektori i transportit – Flota e automjeteve bashkiake dhe transporti publik rrugor

Masa 22	
Emërtimi i masës:	Ripërtëritja e flotës së automjeteve bashkiake me automjete hibride / elektrike
Sektori / Nën-sektori	Transporti – Flota e automjeteve bashkiake
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit (Drejtoria e prokurimit publik); Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Drejtoria e transportit.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2030
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	600,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	568.43
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	148.50
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit;

	<p>Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.;</p> <p>Fondet e EU; dhe</p> <p>Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.</p>
Përshkrimi i masës	<p>Bashkia planifikon të ripërtërijë flotën e automjeteve në pronësi dhe përdorim të bashkisë, duke zëvendësuar automjetet ekzistuese me automjete hibride ose elektrike</p> <p>Në kuadër të kësaj nisma Bashkia do të:</p> <ul style="list-style-type: none"> - përcaktojë kriteret e prokurimit të 'gjelbërt' për sa i përket blerjes së automjeteve për nevojat e bashkisë; - këto kritere do të jenë bazë për përgatitjen e dokumentacionit të tenderit dhe përzgjedhjes së furnizuesit me automjete. <p>Me ripërtëritjen graduale të flotës së automjeteve bashkiake do të arrihet që të zvogëlohet konsumi i karburanteve, e rrjedhimisht edhe reduktohet emetimi i gazrave serë.</p>

Masa 23	
Emërtimi i masës:	Ripërtëritja e flotës së automjeteve të transportit publik rrugorë bashkiake me automjete me emetim të ulët gazrave serë
Sektori / Nën-sektori	Transporti – Flota e transportit publik
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit (Drejtoria e prokurimit publik); Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Drejtoria e transportit.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2027
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	400,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	4,557.46
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A

Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	1,190.63
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Bashkia planifikon të ripërtërijë dhe modernizojë flotën e automjeteve të transportit urban publik, duke zëvendësuar automjetet ekzistuese me automjete me emetim më ulët të gazrave serë Në kuadër të kësaj nisme Bashkia do të: <ul style="list-style-type: none"> - përcaktojë kriteret e prokurimit të ‘gjelbërt’ për sa i përket blerjes së automjeteve të transportit publik dhe shërbimeve nga operatorët privat; - Këto kritere do të jenë bazë për përgatitjen e dokumentacionit të tenderit dhe përzgjedhjes së furnizuesit me automjete dhe ofruesve të shërbimeve. Me ripërtëritjen graduale të flotës së automjeteve të transportit publik por edhe angazhimit të operatorëve privat për të ofrimit të shërbimeve të transportit publik.

Masa 24	
Emërtimi i masës:	Nxitje nëpërmjet politikave fiskale e përdorimit taksive elektrike / hibride
Sektori / Nën-sektori	Transporti – Flota e transportit publik
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; Drejtoria e taksave dhe tarifave vendore; dhe Drejtoria e transportit.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2028
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	100,000 €

Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	21,360.44
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	5,580.37
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatave ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Për të mbështetur shërbimin privat të taksive në qytetin e Elbasanit, Bashkia planifikon të ofrojë lehtësira fiskale, ashtu që të rritet numri i taksive elektrike dhe / ose hibride. Rritja graduale e numrit të taksive elektrike / hibride do të reduktohen emetimet e gazrave serë, veçanërisht në territorin e ngushtë të qendrës së qytetit dhe zonës së plazhit.

Masa 25	
Emërtimi i masës:	Ndërtimi i një parkingu i pajisur me panele solare foto-voltaike (PV) me stacione mbushje për makinat elektrike të bashkisë
Sektori / Nën-sektori	Transporti – Flota e automjeteve bashkiake
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e planifikimit dhe zhvillimit të territorit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; dhe Drejtoria e transportit.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2026-2029
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	1,000,000€
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	115.33

Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	164 MWh/vit
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	30.13
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Ky parking do të shërbejë për mbushjen e makinave elektrike / hibride të bashkisë dhe njëkohësisht për parkimin e tyre. Në këtë parking do të instalohen panelet solare PV të cilët do të furnizojnë me energji elektrike stacionet e mbushjes me energji të automjeteve bashkiake dhe eventualisht automjeteve tjera të transportit publik. Në kuadër të këtij projekti planifikohen të ndërmerren: - Përcaktimi i ndarjeve buxhetore dhe/ose mënyrave tjera të financimit alternativ; - Përgatitja e dokumentacionit të projektit dhe tenderit për përzgjedhjen e ekzekutuesit të punimeve rinovuese; - Përzgjedhja e organit mbikëqyrës Ky parking i pajisur me panele solare PV do të jetë mbështetje logjistike për ripërtëritjen e planifikuar të flotës bashkiake të bashkisë me automjetet elektrike / hibride.

5.2.6 Sektori i transportit – transporti privat dhe tregtar

Masa 26	
Emërtimi i masës:	Informimi dhe edukimi i qytetarëve mbi ndotjen e ambientit nga transporti dhe mundësitë e reduktimit të emetimeve nga transporti
Sektori / Nën-sektori	Transporti – transporti privat dhe tregtarë
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; Drejtoria e teknologjisë, informacionit dhe mediave; dhe Drejtoria e transportit.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare

Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2026
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	20,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	15,994.73
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	4,166.32
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	<p>Bashkia e Elbasanit planifikon të ndërmarrë fushatë informimi, edukimi dhe vetëdijesimi për qytetarët lidhur me ndotjen e mjedisit nga emetimet që shkaktohet nga djegia e karburantit të automjeteve të transportit, si dhe lidhur me potencialin e uljes së këtyre emetimeve.</p> <p>Kjo masë e vetëdijesimit dhe angazhimit shoqëror të qytetarëve përmban një varg elemente edukimi, ndryshimi të sjelljes dhe komunikimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fushata informimi dhe vetëdijesimi si: fushatë klasike informimi; web-platforma komunikimi online; data-baza etj.; - Fushata të fokusuar me moton: ‘Një ditë në javë pa makina’ - Trajnime të përgjithshme edukimi dhe informimi dhe trajnime të specializuara për grupe të vogla të targetuara. <p>Me këto masa informimi edukues dhe vetëdijesimi qytetarët gradualisht do të ndryshojnë sjelljen dhe gjejnë forma eficiente të transportit, me çka zvogëlohet përdorimi i tepruar / panevojshëm e automjeteve, fokusimi në automjete me emetim të ulët / pa emetim, si dhe në forma tjera të transportit urban (brenda qytetit); kjo kontribuon ndjeshëm në zvogëlimin e emetimeve të gazrave serë dhe në një mjedis të pastër urban.</p>

Emërtimi i masës:	Promovimi i automjeteve të reja efíçiente dhe me emetim të ulët / pa emetime, si dhe promovimi i përdorimit të karburanteve alternative ekologjikisht të përshtatshme
Sektori / Nën-sektori	Transporti – transporti privat dhe tregtarë
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; Drejtoria e transportit; dhe Drejtoria e taksave dhe tarifave vendore.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2026
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	20,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	31,759.32
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	8,272.69
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Me qëllim të uljes së ndotjes nga automjetet e transportit, Bashkia planifikon promovime të targetuara ku përfshihen edhe masa nxitëse fiskale dhe administrative, të cilat mund të grupohen si në vijim: <ul style="list-style-type: none"> - Promovimi i zëvendësimit të automjeteve të vjetra me automjetet të reja me teknologji efíçiente të lartë të shpenzimit të karburantit dhe nivel të ulët të emetimeve; - Përdorimin e karburanteve alternative ekologjike si: biodizeli e biometani; - Promovimin e blerjes / përdorimit të makinave elektrike, dhe hibride; Me këto masa parashihet që të zvogëlohet përdorimi i automjeteve jo-efíçiente me shkallë të lartë emetimi, duke

	nxitur zëvendësimin e tyre me automjete efçiente me shkallë të ulët emetimi ose / dhe pa emetime (veturat elektrike dhe hibride). Gjithashtu pritet të zvogëlohet shpenzimi karburanteve fosile e rrjedhimisht reduktimi i emetimeve nga djegia e këtyre karburanteve.
--	--

Masa 28	
Emërtimi i masës:	Hartimi i Planit të Qëndrueshëm të Mobilitetit Urban
Sektori / Nën-sektori	Transporti – transporti privat dhe tregtarë
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit urban dhe shërbimeve infrastrukturore; dhe Drejtoria për buxhet dhe financa.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2026
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	50,000€
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	51,643.42
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	13,452.11
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.

Përshkrimi i masës	<p>Bashkia planifikon të hartojë dhe aprovojë dokumentit strategjik – Planin e mobilitetit urban – me qëllim që në strukturën e qytetit të integrojë të gjitha modalitetet e transportit dhe të krijoj një sistem të qëndrueshëm të transportit në qytet.</p> <p>Ky Plan identifikon problemet dhe sfidat me të cilat përballet transporti urban, parasheh masat specifike për zgjidhjen e këtyre problemeve dhe përcakton procesin për zbatimin e këtyre masave.</p> <p>Në këtë plan gjithashtu do të përcaktohen zonat e mbyllura për trafikun e automjeteve – zonat pa makina dhe zonat me intensitet të ulët trafiku - vetëm për makinat e selektuara.</p> <p>Me këtë plan parashihet të optimalizohet trafiku urban, si dhe të përmirësohet fluksi dhe siguria në trafikun e qytetit, me çka arrihet të zvogëlohet numri i automjeteve në transportin urban dhe si rezultat të ulen emetimet e gazrave serë.</p>
---------------------------	---

Masa 29	
Emërtimi i masës:	Hartimi i politikave bashkiake për menaxhimin e parkimit
Sektori / Nën-sektori	Transporti – transporti privat dhe tregtarë
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e buxhetit dhe financave; Drejtoria e transportit; dhe Drejtoria e taksave dhe tarifave vendore.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2026-2027
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	20,000€
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	29,457.92
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	7,673.22
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit;

	<p>Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.;</p> <p>Fondet e EU; dhe</p> <p>Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.</p>
Përshkrimi i masës	<p>Me qëllim të zvogëlimit të numrit të automjeteve në trafikun urban, Bashkia planifikon të adoptojë politika për menaxhimin e parkingut në pjesët urbane e veçanërisht në zonat e qytetit me trafik më të dendur.</p> <p>Ky sistem i menaxhimit të parkimit përfshinë ndër tjera:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sistematizimin e vend-parkimeve në qytet duke përcaktuar zonat e parkimit dhe ndalim-parkimit në qytet; - Përcaktimin e tarifave të parkimit sipas zonave të parkimit; - Zbatimin strikt të ndalim parkimit dhe përcaktimin e gjobave për parkim në zonat e ndaluara; - Kufizimin kohor të parkimit për makinat e jo-rezidentëve në zonat e përcaktuara të parkimit. <p>Me menaxhim të qëndrueshëm të parkimit të automjeteve dekurajohet përdorimi ekskluziv dhe i panevojshëm i makinave private, me çka arrihet të zvogëlohet numri i automjeteve në transportin urban dhe si rezultat të ulen emetimet e gazrave serë.</p>

Masa 30	
Emërtimi i masës:	Ndërtimi i vend-parkimeve në hyrje-daljet e qytetit (zonat periferike) të ndërlidhura me transportin publik të pajisura me panele solare foto-voltaike
Sektori / Nën-sektori	Transporti – transporti privat dhe tregtarë
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit urban dhe shërbimeve infrastrukturore; dhe Drejtoria për buxhet dhe financa.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2027-2030
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	5,000,000 €

Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	65,494.41
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	490 MWh/vit
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	17,060.03
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan; Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Për të zvogëluar fluksin e automjeteve që hyjnë në qendër të qytetit, Bashkia planifikon të ndërtojë vend-parkingje në zonat periferike – hyrje daljet e qytetit. Këto vend-parkingje do të jenë të ndërlidhura me transportin publik urban, dhe gjithashtu do të jenë të pajisura me panele solare PV. Në kuadër të këtij projekti të planifikuar do të ndërmerren: <ul style="list-style-type: none"> - Përcaktimi i ndarjeve buxhetore dhe/ose mënyrave tjera të financimit alternativ; - Përcaktimi i hapësirave për ndërtimin e këtyre vend-parkimeve; - Përgatitja e dokumentacionit të projektit dhe tenderit për përzgjedhjen e ekzekutuesit të punimeve rinovuese; - Përzgjedhja e organit mbikëqyrës Këto vend-parkingje do të kufizojnë hyrjen e automjeteve në qendër të qytetit, dhe si pasojë do të zvogëlohet numri i automjeteve në transportin urban dhe si rezultat të ulen emetimet e gazrave serë.

Masa 31	
Emërtimi i masës:	Ndërtimi i shtigjeve për biçikleta dhe promovimi i përdorimit të biçikletave
Sektori / Nën-sektori	Transporti – transporti privat dhe tregtarë
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit

	urban dhe shërbimeve infrastrukturore; dhe Drejtoria për buxhet dhe financa.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2027-2029
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	300,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	22,659.01
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	5,902.24
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan; Fondi Shqiptar i Zhvillimit; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Bashkia planifikon të promovojë dhe lehtësojë përdorimin e biçikletave për të përshkuar distanca të shkurtra brenda qytetit dhe gjithashtu për qëllime rekreacioni. Për këtë planifikohet të ndërtohen shtigjet e biçikletave në qendër të qytetit dhe përgjatë shpateve të lumenjve në territorin e bashkisë. Në kuadër të këtij projekti të planifikuar do ndërmerren: - Përcaktimi i ndarjeve buxhetore dhe/ose mënyrave tjera të financimit alternativ; - Përcaktimi i hapësirave për ndërtimin e këtyre shtigjeve; - Përgatitja e dokumentacionit të projektit dhe tenderit për përzgjedhjen e ekzekutuesit të punimeve rinovuese; - Përzgjedhja e organit mbikëqyrës Përdorimi i biçikletave, sidomos në qendër të qytetit do të ndikojë në zvogëlimin e përdorimit të makinave, e rrjedhimisht edhe uljen e emetimeve të gazeve serë.

5.2.7 Sektori: Bujqësia, pyjet dhe përdorimet e tjera të tokës

Masa 32	
Emërtimi i masës:	Hartimi i bazës së të dhënave për ndryshimet në AFOLU për inventarin e GES dhe monitorimin e tyre
Sektori / Nën-sektori	Bujqësia, Pyjet dhe Përdorimet tjera të tokës
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e teknologjisë, informacionit dhe mediave; Agjensia e shërbimeve publike rurale; dhe Drejtoria për buxhet dhe financa.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2026
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	250,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	N/A
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	2,370.42
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan; Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.

Masa 33	
Emërtimi i masës:	Ruajtja dhe përmirësimi i mbulesës bimore natyrore dhe artificiale në qendrat urbane
Sektori / Nën-sektori	Bujqësia, Pyjet dhe Përdorimet tjera të tokës

Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e teknologjisë, informacionit dhe mediave; Agjensia e shërbimeve publike urbane; dhe Drejtoria për buxhet dhe financa.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2026-2028
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	500,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	N/A
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO₂)	6,053.39
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan; Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Cilësia e hapësirave të gjelbëra përfshin diversitetin dhe mirëmbajtjen e vegjetacionit ekzistues, si dhe tipin e biodiversitetit dhe kushteve të habitateve në hapësirën e gjelbër. Avantazhet e më shumë dhe gjelbërimi më të mira përfshin mbrojtjen nga përmbytjet, reduktimin e karbonit, reduktimin e nxehtësisë urbane, përmirësimin e cilësisë së ajrit, reduktimin e kërkesës për energji, si dhe përmirësimin e biodiversitetit dhe habitateve. Objektivi në këtë rast ka të bëjë me rritjen e sasisë dhe përmirësimin e cilësisë së hapësirave të gjelbëra, duke përfshirë cilësinë, përdorimin publik dhe cilësinë e jetës së banorëve.

Masa 34	
Emërtimi i masës:	Ruajtja e tokës bujqësore përmes përdorimit të synuar
Sektori / Nën-sektori	Bujqësia, Pyjet dhe Përdorimet tjera të tokës
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e politikave dhe zhvillimit; Drejtoria e teknologjisë, informacionit dhe mediave; Agjensia e shërbimeve publike rurale; dhe Drejtoria për buxhet dhe financa.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2026-2029
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	5,000,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	N/A
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	4,222.07
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan; Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatrat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Rruajtja e tokës bujqësore është gjithashtu një masë e rëndësishme që ka të bëjë me ruajtjen e mjedisit. Avantazhet e saj janë të lidhura më shumë me reduktimin dhe mbrojtjen nga përmbytjet, si një fenomen shpesh prezent në qytete që shtrihen në brigjet e lumenjve. Për këtë kërkohen marja në konsideratë e brigjeve pranë lumenjve për mbrojtjen e aktiviteteve bujqësore pranë brigjeve Objektivi në këtë rast ka të bëjë me rritjen e sasisë dhe përmirësimin e cilësisë së aktivitetit dhe shërbimit bujqësor shoqëruar me mbrojtje të brigjeve si dhe shpateve kodrinore

	nga erozioni nëpërmjet shtimit të aktivitetit bujqësor sipas traditës dhe karakteristikave të zonës.
--	--

Masa 35	
Emërtimi i masës:	Krijimi i Qendrave të Kompostimit dhe Përpunimit të Masës Bimore
Sektori / Nën-sektori	Bujqësia, Pyjet dhe Përdorimet tjera të tokës
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria taksave dhe tarifave vendore; dhe Agjencia e administrimit pyjeve dhe kullotave – Inspektoriat mjedisorë.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2024-2026
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	700,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	N/A
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	5,156.26
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan; Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Duke qene se volume të mëdha të mbetjeve bimore shkojnë në incenerator për djegie dhe marveshja e bërë me bashkinë Cërrik për dërgimin e mbetjeve voluminoze nuk mund të realizohet për arsye të shpenzimeve të transportit duke patur parasysh këtu përdorimin e mjeteve me konsum të lartë karburanti Diezel.

	Do të ishte zgjidhje përfundimtare krijimi i një qendre të grumbullimit dhe përpunimit e mbetjeve voluminoze dhe masave gjethore që gjenerohen nga Qyteti dhe 12 njësitë Administrative të Bashkisë Elbasan duke i kthyer ato në pleh organik dhe pjesë për dru zjarri apo pelet për ngrohjen e mjediseve të ndërtesave në pronësi të bashkisë Elbasan. (Shkolla ,Kopshte, Qendra Sociale).
--	---

5.2.8 Mbetjet e ngurta bashkiake

Masa 36	
Emërtimi i masës:	Hartimi i planit të integruar të menaxhimit të mbetjeve të ngurta bashkiake
Sektori / Nën-sektori	Mbetjet e ngurta bashkiake
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit urban dhe shërbimeve infrastrukturore; dhe Agjencia e shërbimeve publike urbane.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2025-2026
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	150,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	N/A
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	4,698.91
Burimet e financimit	Buxheti i Bashkisë Elbasan; Ministria e Turizmit dhe Mjedisit; Organizatave ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.; Fondet e EU; dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.
Përshkrimi i masës	Bashkia synon të hartojë një plan të integruar për menaxhimin e mbetjeve të ngurta bashkiake i cili do të përfshijë:

	<ul style="list-style-type: none"> - Masat për klasifikimin e mbetjeve në burim; - Mbledhjen e rregullt të mbetjeve; - Depozitimin / trajtimin e mbetjeve; dhe - Riciklimin dhe ripërdorimin e mbetjeve të ngurta.
--	--

Masa 37	
Emërtimi i masës:	Përmirësimi i infrastrukturës për trajtimin e mbetjeve të ngurta bashkiake
Sektori / Nën-sektori	Mbetjet e ngurta bashkiake
Organizata dhe departamenti përgjegjës	Bashkia Elbasan – Drejtoria e përgjithshme e planifikimit, zhvillimit urban dhe shërbimeve infrastrukturore; Drejtoria për buxhet dhe financa; dhe Agjensia e shërbimeve publike urbane.
Partnerët në zbatim	Organet dhe mekanizmat e Qeverisë Qendrore; Organizatat dhe Institucionet Financiare Ndërkombëtare
Periudha e zbatimit (fillimi – përfundimi)	2026-2029
Vlerësimi i kostos së zbatimit (AL/EUR)	500,000 €
Vlerësimi i kursimit të energjisë (MWh)	N/A
Prodhimi i energjisë nga BRE-të (MWh)	N/A
Vlerësimi i reduktimit të emetimeve (tCO ₂)	4,991.02
Burimet e financimit	<p>Buxheti i Bashkisë Elbasan;</p> <p>Ministria e Turizmit dhe Mjedisit;</p> <p>Organizatat ndërkombëtare donatore – GIZ, USAID, UNDP, SECO etj.;</p> <p>Fondet e EU; dhe</p> <p>Institucionet Financiare Ndërkombëtare; EBRD, EIB, KfW, BB-IFC, etj.</p>
Përshkrimi i masës	<p>Bazuar në planin e integruar të menaxhimit të mbetjeve të ngurta bashkiake, bashkia planifikon të përmirësojë infrastrukturën për:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mbledhjen dhe transportimin e mbetjeve të ngurta; - Depozitimin / trajtimin e mbetjeve; dhe - Riciklimin dhe ripërdorimin e mbetjeve të ngurta.

Tabelë 15: Tabelë e detajuar e ndikimit të masave në uljen e shkarkimeve

Sektori	Nen-sektori	Nr.	Masa	2015		2030		2030 vs 2015			
				Kons. En. [MWh/vit]	Emitimet Co2 [ton/vit]	Kons. En. [MWh/vit]	Emitimet Co2 [ton/vit]	Zvog kons [MWh]	Ulja emit [ton]	Zvog kons [%]	Ulja emit [%]
Nderësata bashkiake	Nderësata bashkiake	1	Rinovimi i ndërtesave publike në pronësi të Bashkisë Elbasan për të përmirësuar eficiencën e energjisë					238.07	191.60	24.22%	24.22%
		2	Instalimi i një sistemi eficient të ndriçimit në ndërtesat publike në pronësi të Bashkisë Elbasan					43.48	34.99	4.42%	4.42%
		3	Instalimi i një sistemi eficient të ngrohjes / ftohjes në ndërtesat publike në pronësi të Bashkisë Elbasan					57.74	46.47	5.88%	5.88%
		4	Rindërtimi i ndërtesave sociale të banimit me eficiencë të lartë energjie					38.76	31.20	3.94%	3.94%
		5	Instalimi i paneleve solare termika për ngrohjen e ujit dhe paneleve solare foto-voltaike (PV) për prodhim të energjisë elektrike në ndërtesat në pronësi të Bashkisë Elbasan					N/A	482.88	N/A	61.05%
		6	Ndërtimi i parkut solarë foto-voltaik për furnizim me energji elektrike të ndërtesave bashkiake					N/A	131.99	N/A	16.69%
		7	Krijimi i një Sistemi të menaxhimit të qëndrueshëm të energjisë për ndërtesat në pronësi të Bashkisë Elbasan					72.48	58.33	7.38%	7.37%
		8	Edukimi dhe trajnimi i vazhdueshëm për profesionistët - menaxherët e energjisë					72.48	58.33	7.38%	7.37%
		9	Edukimi i përdoruesve të ndërtesave bashkiake për shfrytëzimin eficient të energjisë					72.03	57.97	7.33%	7.33%
		10	Përcaktimi i kriterëve të 'prokurimit publik të gjelbërt' për blerjen e pajisjeve elektrike me eficiencë energjie të lartë në ndërtesat bashkiake					72.48	58.33	7.38%	7.37%
Total Nderësata Bashkiake				982.75	790.91	315.24	-361.16	667.51	1,152.07	67.92%	145.66%
Nderësata bashkiake	Nderësata bashkiake	11	Skema e subvencionimit të rinovimit të ndërtesave private të banimit dhe afarizmit					13,275.89	12,096.51	9.23%	9.23%
		12	Skema e subvencionimit dhe nxitjes së përdorimit të BRE-ve - Burimeve të rinovueshme të energjisë - në ndërtesat private të banimit dhe afarizmit					N/A	1,995.45	N/A	1.52%
		13	Promovimi i Sistemit të menaxhimit të qëndrueshëm të energjisë për ndërtesat private të banimit dhe afariste					10,605.18	9,663.06	7.38%	7.37%
		14	Edukimi, informimi dhe vetëdijësimi i qytetarëve për eficiencën e energjisë në ndërtesa					6,406.25	5,837.14	4.45%	4.46%
		15	Krijimi i një rrjeti këshillues për energjinë - Qendra informacioni për eficiencën e energjisë					3,219.30	2,933.31	2.24%	2.24%
		16	Promovimi i instalimit të paneleve solare termike dhe foto-voltaike (PV) në ndërtesat private të banimit dhe afariste					N/A	4,783.61	N/A	3.65%
Total Nderësata Private të banimit dhe afariste				143,799.09	131,024.53	110,292.46	93,715.45	33,506.63	37,309.08	23.30%	28.47%
Nderësata bashkiake	Nderësata bashkiake	17	Zëvendësimi i llambave të vjetra jo-eficiente me llamba ndriçimi eficient dhe ekologjikisht miqësore					5,257.06	3,663.50	56.41%	40.71%
		18	Përmirësimi i sistemit të kontrollit dhe menaxhimit të ndriçimit publik					598.81	445.20	6.42%	4.95%
Total Ndrimi Publik				9,320.00	8,998.46	3,464.13	4,889.76	5,855.87	4,108.70	62.83%	45.66%
Nderësata bashkiake	Nderësata bashkiake	19	Skema e nxitjes së certifikimit energjetik për ndërtesat Lidhja e marrëveshjes (ve) të partneritetit publiko-privat (PPP) për investime në pilot projekte të eficiencës së energjisë dhe burimeve të ripërtëritshme					28,625.01	26,061.41	19.77%	19.77%
		20	Hartimi i politikave për nxitjen e krijimit të shoqërive private të shërbimeve të energjisë (ESCO)					26,755.04	24,358.90	18.48%	18.48%
		21	Hartimi i politikave për nxitjen e krijimit të shoqërive private të shërbimeve të energjisë (ESCO)					13,918.31	12,671.81	9.61%	9.61%
Total Nderësata Bashkiake dhe Transportit Publik				144,781.84	131,815.44	75,483.48	68,723.32	69,298.36	63,092.12	47.86%	47.86%
Total Sektori Nderësata, Impiantet e Pajisjet				154,101.84	140,813.90	44,773.48	35,151.93	109,328.36	105,661.97	70.95%	75.04%
Transporti	Transporti	22	Ripërtëritja e flotës së automjeteve bashkiake me automjete hibride / elektrike					568.43	148.50	0.60%	0.60%
		23	Ripërtëritja e flotës së automjeteve të transportit publik rrugorë bashkiake me automjete me emetim të ulët gazrave serë					4,557.46	1,190.63	4.81%	4.81%
		24	Nxitje nëpërmjet politikave fiskale e përdorimit taksive elektrike / hibride					21,360.44	5,580.37	22.53%	22.53%
		25	Ndërtimi i një parkingu i pajisur me panele solare foto-voltaike (PV) me stacione mbushje për makinat elektrike të bashkisë					115.33	30.13	0.12%	0.12%
		Total Flota Automjeteve Bashkiake dhe Transportit Publik Rrugore				94,810.00	24,768.92	68,208.35	17,819.29	26,601.65	6,949.63
Transporti	Transporti	26	Informimi dhe edukimi i qytetarëve mbi ndotjen e ambientit nga transporti dhe mundësitë e reduktimit të emetimeve nga transporti					15,994.73	4,166.32	3.48%	3.48%
		27	Promovimi i automjeteve të reja eficiente dhe me emetim të ulët / pa emetime, si dhe promovimi i përdorimit të karburanteve alternative ekologjikisht të përshtatshme					31,759.32	8,272.69	6.90%	6.90%
		28	Hartimi i Planit të Qëndrueshëm të Mobilitetit Urban					51,643.42	13,452.11	11.22%	11.22%
		29	Hartimi i politikave bashkiake për menaxhimin e parkimit					29,457.92	7,673.22	6.40%	6.40%
		30	Ndërtimi i vend-parkimeve në hyrje-daljet e qytetit (zonat periferike) të ndërlidhura me transportin publik të pajisura me panele solare foto-voltaike					65,494.41	17,060.03	14.23%	14.23%
		31	Ndërtimi i shtigjeve për biçikleta dhe promovimi i përdorimit të biçikletave					22,659.01	5,902.24	4.92%	4.92%
Total Transporti Privat Individual dhe Afarist				460,280.00	119,894.07	243,271.20	63,367.46	217,008.80	56,526.61	47.15%	47.15%
Total Sektori Transportit				555,090.00	144,662.99	311,479.54	81,186.75	243,610.46	63,476.24	43.9%	43.88%
Joberëne	Joberëne	32	Hartimi i bazës së të dhënave për ndryshimet në AFOLU për inventarin e GES dhe monitorimin e tyre					N/A	2,370.42	N/A	2.48%
		33	Ruajtja dhe përmirësimi i mbulesës bimore natyrore dhe artificiale në qendrat urbane					N/A	6,053.39	N/A	6.35%
		34	Ruajtja e tokës bujqësore përmes përdorimit të synuar					N/A	4,222.07	N/A	4.43%
		35	Krijimi i Qendrave të Kompostimit dhe Përpunimit të Masës Bimore					N/A	5,156.26	N/A	5.41%
		Total Tokat Bujqësore, Pyjet dhe Përdorimet tjera të Tokës				N/A	95,389.08	N/A	77,586.94	N/A	17,802.14
Mbetjet	Mbetjet	36	Hartimi i planit të integruar të menaxhimit të mbetjeve të ngurta bashkiake					N/A	4,698.91	N/A	6.43%
		37	Përmirësimi i infrastrukturës për trajtimin e mbetjeve të ngurta bashkiake					N/A	4,991.02	N/A	6.82%
		Total Mbetjet e Ngurta Bashkiake				N/A	73,134.71	N/A	63,444.79	N/A	9,689.92
Total Sektoret 'jo-energjetik				N/A	168,523.79	N/A	141,031.73	N/A	27,492.06	N/A	16.31%
Total Sektoret - Bashkia				709,191.84	454,000.68	356,253.02	257,370.41	352,938.82	196,630.27	49.77%	43.31%

5.2.8 Aspekte Financiare

Zbatimi i masave zbutëse dhe përshtatëse kërkon investime të konsiderueshme për projektet konkrete – është vlerësuar se shuma totale e financimit të projekteve investive sipas planit të masave të planifikuara arrin në rreth 80,530,000 €; rrjedhimisht lind nevoja për financim shtesë si nga buxheti i Bashkisë, ashtu edhe nga burime alternative financimi në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar.

Burimet financiare që mund të merren në konsideratë janë paraqitur në tabelën vijuese:

Tabela 2: Mundësitë për financimin e masave të përcaktuara në këtë plan veprimi

Burimet potenciale të financimit	Lloji i financimit
Buxheti i Bashkisë	Mjete financiare të Bashkisë
Fondi Shqiptarë i Zhvillimit	Financim donacione
Ministria e Energjisë dhe Infrastrukturës	Financim donacione
Agjensia / Fondi për efikasitet të energjisë	Financim donacione
Institucionet Financiare Ndërkombëtare (BB-IFC, EBRD EIB KfE)	Kredi të buta
Organizatat ndërkombëtare të zhvillimit	Financim donacione
Programet Evropiane Financuese (IPA etj)	Financim donacione
Investitorët privat	Kapitale private